



משרד החינוך

בתי הספר והגנים של החופש הגדול

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תוכנית חינוכית לגני הילדים



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פתח דבר

'פעילים ובריאים בקיץ 2020', הוא השם שניתן לתוכנית החינוכית המיועדת לבתי הספר והגנים של החופש הגדול, תש"ף. התוכנית עומדת בסימן אורח חיים בריא ופעיל והיא שמה דגש על מפגשים חווייתיים-ערכיים, סביב תכנים רלוונטיים בנושא זה.

התוכנית מתבססת על עקרונות "הגן העתידי", כפי שנוסחו ופורסמו על ידי משרד החינוך, אגף א' לחינוך קדם יסודי. העקרונות המרכזיים הבאים לידי ביטוי בתוכנית זו, מקורם באמונה ביכולתם של הילדים ושל צוות הגן ליזום, להוביל, ללמוד, לחקור וליצור את הגן שלהם תוך אינטראקציה מיטבית ומתמדת בין כל השותפים.

עקרונות התוכנית

- השתתפות פעילה, מעורבות, פעלתנות וביטוי אישי, הבאים לידי ביטוי בצורות שונות כגון הבעת דעות, תהליכי בחירה וקבלת החלטות, העלאת רעיונות, יצירה ובנייה של מרחבי משחק ועוד.
- חקרנות כביטוי של סקרנות טבעית.
- המשכיות דו כיוונית – מהבית לגן ומהגן לבית.

מה בתכנית?

1. במסגרת התוכנית מוצעים 20 מפגשים, המהווים מערך של הפעלות ייחודיות בחמישה נושאי משנה:

1

- כל אחד אנחנו וגופנו
- אנחנו גדלים ומתפתחים – תזונה
- פעילות גופנית
- שומרים על ניקיון
- דברים שעושים לי טוב

כל אחד מנושאי המשנה כולל מספר מפגשים (ראו מיפוי התכנים בהמשך).

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

דגשים עיקריים בהפעלת התוכנית

- א. **התאמת התכנים לגיל הילדים**, לתחומי העניין שלהם ולרצף החינוכי. התכנים נכתבו לילדים בגיל 3-6. טווח גילאים רחב זה, מחייב התאמה של כל פעילות לגיל הספציפי, ליכולות ולשלבי ההתפתחות הקוגניטיבית, השפתית, המוטורית, החברתית והרגשית של הילדים.
- ב. מתן **מגוון עשיר ורחב** של הצעות לפעילויות אשר מתוכנן ניתן לבחור. הבחירה יכולה להיות של חלק מתוך כלל המפגשים או חלקים מתוך מפגש ספציפי.
- ג. **כל מפגש מהווה יחידה שבה משולבות זו בזו חוויה ולמידה**. אלה, נחווים על ידי הילדים במהלך סדר היום בגן – במליאת הגן (ב'מפגש'), בפעילות בקבוצות, במרחבי המשחק, במרחבי היצירה ובחצר. בנוסף, ישנה התייחסות להמשכיות בין הבית לגן.
- ד. בכל מפגש מוצע **מגוון של דרכי הפעלה** למשל: האזנה, שיחה, משחק, יצירה בחומרים, שילוב אומנויות, פעילות בעקבות סרטון, מפגש עם ספר, פעילות סביב תמונה, פיתוח שפתי ועוד.
- ה. כל מפגש מסמן **מוקד תימטי ברור**, היוצר מעגלים הולכים ומתרחבים של ידע בתחומי דעת ובנושאים משיקים לו.
- ו. **כל מפגש יכול לעמוד בפני עצמו ולהיות יחידה שלמה**, ובו זמנית, הוא גם חלק ממבנה רציף.
- ז. חלק מהמפגשים נותנים מענה לקבוצות ייעודיות – ילדים הלומדים בחינוך החרדי וילדים דוברי ערבית.

תהליך הפיתוח והכתיבה

- א. תהליך הפיתוח וכתיבת התכנים נערך בימים שלאחר החזרה לגנים בתקופת הקורונה.
- ב. פיתוח התכנים מתחשב בתוכנית הלימודים. עם זאת, התכנים, הפעילויות וההצעות השונות הן ייחודיות ונכתבו במיוחד לצורך בית הספר והגנים של החופש הגדול. לפיכך, מושם דגש על אלמנטים המתאימים לתקופת הקיץ והחופש הגדול. מימוש התוכנית מחייב היענות להנחיות משרד הבריאות.

פיתוח תוכן וכתיבה: ד"ר רנה ברנר

תרגום לערבית: אללה מחג'נה

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

מיפוי המפגשים לגני הילדים

א. אנחנו וגופנו	ב. אנחנו גדלים ומתפתחים – תזונה	ג. פעילות גופנית	ד. שומרים על ניקיון	ה. דברים שעושים לי טוב
1. מכירים את חלקי הגוף	1. איך עלינו לפעול כדי לצמוח ולגדול?	1. אנחנו פעילים ומתנועים	1. אנחנו נקיים- אנחנו בריאים	1. טבע בגן (+דגשים למגזר החרדי)
2. החושים שלנו	2. למה אנחנו אוכלים?	2. הגוף שלנו פעיל כל הזמן	2. כשאני נקי אני מותק (+דגשים למגזר החרדי)	2. מתבוננים ויוצרים עם פירות וזרעים
	3. מה אנחנו אוכלים?		3. מתנות של סבון (+דגשים למגזר החרדי)	3. בלי חיות, איך אפשר לחיות?
	4. מה יש לי בכריך? (+דגשים למגזר החרדי)		4. תכונות הסבון (+דגשים למגזר החרדי) (קיים תרגום לערבית)	4. ציפורים בסביבה שלנו
	5. התבלינים			5. מה עושים? מחייכים! (+דגשים למגזר החרדי)
	6. המלח			6. מים, מים בששון!

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תוכן העניינים

שם הפרק	עמוד
פרק א' - אנחנו וגופנו	
מפגש 1 - מכירים את חלקי הגוף	5
מפגש 2 - החושים שלנו	13
פרק ב' - אנחנו גדלים ומתפתחים - תזונה	
מפגש 1 - איך עלינו לפעול כדי לצמוח ולגדול?	23
מפגש 2 - למה אנחנו אוכלים?	29
מפגש 3 - מה אנו אוכלים?	36
מפגש 4 - מה יש לי בכריך?	45
מפגש 5 - התבלינים	49
מפגש 6 - המלח	57
פרק ג' - פעילות גופנית	
מפגש 1 - אנחנו פעילים ומתנוועים	63
מפגש 2 - הגוף שלנו פעיל כל הזמן	70
פרק ד' - שומרים על ניקיון	
מפגש 1 - אנחנו נקיים, אנחנו בריאים	75
מפגש 2 - "כשאני נקי אני מותק"	82
מפגש 3 - מתנות של סבון	91
מפגש 4 - תכונות הסבון	99
מפגש 4 - תכונות הסבון - מתורגם לערבית	106
פרק ה' - דברים שעושים לי טוב	
מפגש 1 - טבע בגן	111
מפגש 2 - מתבוננים ויוצרים עם פירות וזרעים	123
מפגש 3 - בלי חיות, איך אפשר לחיות?	131
מפגש 4 - ציפורים בסביבה שלנו	147
מפגש 5 - מה עושים? מחייכים!	156
מפגש 6 - מים, מים בששון	169
מאגר הצעות לפעילויות חוויתיות	181

פרק א' – אנחנו וגופנו

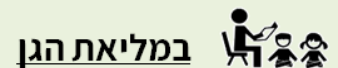
מפגש 1 – מכירים את חלקי הגוף

מוקד המפגש:

מפגש זה יתמקד בהיכרות עם חלקי הגוף שלנו – שמם ותפקידם.
כדאי לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן, דיסקיות, תרשים גוף האדם – מצורף, תמונות של ילדים בפעילות – מצורף, שיר 'מי יכול לשים' – מצורף, דפים גדולים בגודל 100X70 לציור החברה.



במליאת הגן

הגוף שלנו

פעילות

הילדים יישבו במעגל. נעבור בין הילדים וניגע קלות בחלק אחד מהגוף – בראש, בעורף, בכתף, בברך, באף, בכף היד ועוד.

נזמין את הילדים לעמוד: "כל הילדים שהנחתי ידי על הראש שלהם מוזמנים לקום ולעמוד.
(הילדים האלה יקומו) כל הילדים שהנחתי ידי על הראש שלהם מוזמנים לחזור ולשבת" (הילדים האלה יישבו).

כך נאמר שמות של חלקי גוף נוספים בהם נגענו ונאמר את הדברים שוב בהחלפת שם האיבר: "כל הילדים שהנחתי ידי על ה_____ שלהם מוזמנים לקום ולעמוד. (הילדים האלה יקומו) כל הילדים שהנחתי ידי על ה_____ שלהם מוזמנים לחזור ולשבת" (הילדים האלה יישבו).

נזמין ארבעה ילדים לעמוד במרכז המעגל ולפעול לפי מה שנאמר:

מי יכול לשים יד על הבטן.

מי יכול לשים יד על העורף.

אפשר להזמין ילד אחד שיאמר במקום הגננת: מי יכול לשים יד על ה_____.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

שיחה

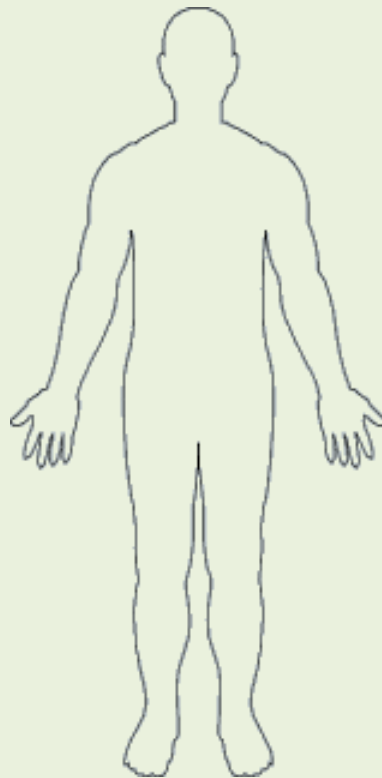
נשחזר עם הילדים את מה שעשינו ונשאל אותם מה המשותף לכל הדברים שעשינו. נגיע להכללה – הזכרנו חלקי גוף. אפשר לחזור על שמות חלקי הגוף שבהם נגענו.

נציין שמות של חלקי גוף בהם לא נגענו עדיין למשל גב, כף רגל, מרפק. בקבוצות של ילדים בוגרים נחלק את ה'איברים הגדולים' לחלקי משנה למשל רגל – שוק ירך, ברך, כף רגל, אצבעות הרגליים. דוגמה נוספת: פנים – עיניים, עפעפיים, ריסים, גבות, אף, נחיריים, פה, שפתיים, לחיים, מצח, סנטר. (מידת הפירוט בשמות החלקים תלויה בגיל הילדים ובמידת הבשלות שלהם לקלוט מידע רב בזמן קצר).

- נקרין את הסרטון מערוץ לולי – רצף שירים אני וגופי. (מתאים במיוחד לילדים הצעירים) נזמין את הילדים לפעול יחד עם הסרטון. רצוי לחלק אותו לחלקים ולשיר כל פעם שיר אחד.

עבודה עם תרשים

נניח על הארץ במרכז המעגל את התרשים המצורף בגודל המתאים לגודל הקבוצה. ניתן למספר ילדים דיסקיות ונזמין אותם בזה אחר זה להניח דיסקית על האיבר בתרשים שבשמו אנו קוראים. "מי יכול לשים דיסקית על ה_____ (ראש / יד / ברך) בתרשים".



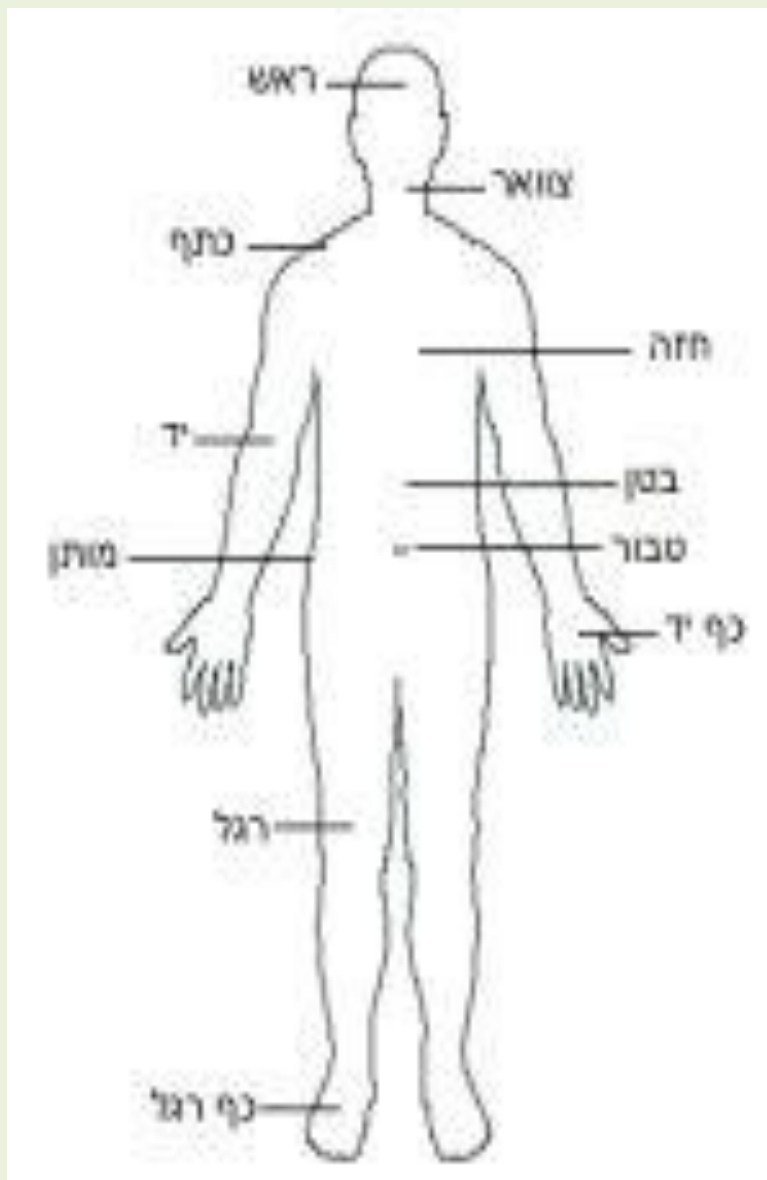
בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

בקבוצה של ילדים בוגרים, נוכל להשתמש בתרשים שלהלן להצביע על איבר מסוים בתרשים ולשאול: מה כתוב ליד הקו הזה? באיזה צליל מתחילה המילה "ראש", "בטן" וכד'.

נכתוב את שמות חלקי הגוף על כרטיסים – כל חלק על כרטיס נפרד. נאפשר לילדים להניח את הכרטיסים על החלק המתאים ובכך נוכל לקדם את יכולתם בקריאה.

את התרשים ניתן להציב /לתלות במקום בולט בגן.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

חלק ב'

בהתחשב במידת הקשב הפעיל של הילדים נמשיך לפעילות הבאה.

התבוננות ופעילות

נניח על הרצפה במרכז המעגל תמונות של ילדים המבצעים פעולות שונות. פעולות אלה נעשות באמצעות חלקי גוף שונים.

הנה מספר תמונות לדוגמה (כדאי להדפיס אותן בגודל מתאים או להקרין):



נשאל את הילדים לגבי כל תמונה בנפרד: כמה ילדים בתמונה? מה הוא / הם עושים? באילו איברים בגופם הם משתמשים כשהם עושים את הפעולה הזו?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פנטומימה

נזמין ילד אחד ונלחש באוזנו פעולה אחת. הילד ידגים בפנטומימה את הפעולה ושאר ילדי הגן יתבקשו לגלות מה הוא עושה ובאילו איברים בגופו הוא משתמש לשם כך.

הנה מספר דוגמאות של פעולות שניתן ללחוש לילד:

רוכב באופניים.
עולה / יורד במדרגות.
רוחץ ידיים במים וסבון.
זורק כדור לסל.

שיר ופעילות

נזמין את הילדים לשיר יחד את השיר של דתיה בן דור - מי יכול לשים.
ניתן להשמיע את השיר ולשיר יחד עם נירה רבינוביץ והילדים השרים, וניתן לאפשר לילדי הגן לשיר את השיר ללא הזמרים.

מי יכול לשים / מלים ולחן דתיה בן דור

מי יכול לשים יד על הראש?
אני יכול לשים יד על הראש.
כך, כך - יד על הראש
כך, כך - יד על הראש.
מי יכול לשים זרת על האף?
אני יכול לשים זרת על האף.
כך, כך - זרת על האף
כך, כך - זרת על האף.

מי יכול לשים מרפק על מרפק?
אני יכול לשים מרפק על מרפק.
כך, כך - מרפק על מרפק
כך, כך - מרפק על מרפק.

מי יכול לשים סנטר על הברך?
אני יכול לשים סנטר על הברך.
כך, כך - סנטר על הברך
כך, כך - סנטר על הברך.

מי יכול לשים טוסיק על הכסא?
אני יכול לשים טוסיק על הכסא.
כך, כך - טוסיק על הכסא
כך, כך - טוסיק על הכסא.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ננסה להגיש את השיר בצורות נוספות:

א. לשיר את השיר בצורת דיאלוג:

הגננת שואלת: מי יכול לשים.....

הילדים עונים: אני יכול לשים...

כולם יחד (שרים ומבצעים): כך כך,

ב. "לדבר את השיר". כלומר לומר את המילים שלו ללא המנגינה. רצוי לשמור על המקצב הנכון של מילות השיר.

ג. להמציא חלקים נוספים לשיר. למשל: מי יכול לשים אצבע על האוזן.

מי יכול לשים ברך על יד ברך.

הילדים ימציאו את החלק הנוסף (על פי התבנית של השיר) וכולנו נשיר איתם.

חידות

לכל איבר בגוף שלנו יש חלקים רבים.

נשאל את הילדים חידות לגבי איבר מסוים וחלקיו.

לדוגמה –

- שוק, ירך, עקב ואצבעות – כולם יחד הם _____
- כתף, זרוע, אמה ומרפק – כולם יחד הם _____
- לחיים, שפתיים, עיניים, פה ואף – כולם יחד הם _____

במרחב הגן

הפעילות במרחב הגן תהיה בדרך כלל פעילות חופשית ותתבסס על מוקדי הפעילות, החומרים והציוד המצוי בגן. סביר להניח כי הילדים ימשיכו את מה שנעשה במפגש המליאה גם בפעילותם במרחב.

לאחר הפעילות הגננת יכולה לציין מה היא ראתה ובאיזה אופן הילדים המשיכו את הנושא. הילדים ישתפו במה השתמשו ומה הצליחו לעשות למשל: "ראיתי כי הילדים שעבדו במשק הבית, הכינו ארוחת בוקר לבובות הם השתמשו בידיהם כדי לערוך את השולחן / לבנות את החדר של הבובה הגדולה". "ראיתי שהילדים, שבנו בקוביות הגדולות הצליחו להרים מבנה גדול ויפה. הם השתמשו בכל הכוח שיש להם בשרירי הידיים כדי להרים את הקוביות לגובה".

10



במוקד היצירה

פעילות שמתאימה לילדים בוגרים:

מלבד מוקדי היצירה הקבועים בגן (גירי שמן, גירי פנדה, טושים, עפרונות צבעוניים, הדבקות וכד') נוכל לערוך פעילות יצירה מכוונת.

נזמין קבוצת ילדים ונחלק אותם לזוגות. כל זוג יקבל דף גדול (נייר חום בגודל בריסטול או נייר שרטוט ממקום עבודתם של הורים אדריכלים או ניירות אריזה פשוטים, בצבע חום). אחד מבני הזוג ישכב על הנייר הפרוס על הרצפה וחברו ישרטט את קווי המיתאר של גופו. אחר כך נותנים לילדים דף נוסף לציור קווי המיתאר של הילד השני.

בימים הבאים כל ילד יכול להמשיך את השרטוט שלו ולמלא אותו – להוסיף חלקי גוף נוספים כמו חלקי הפנים והשיער או חלקים הנמצאים בתוך הגוף כמו הלב והריאות או פרטי לבוש.



לילדים צעירים נוכל להציע את דף השרטוט של חלקי הגוף כדף צביעה.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פעילות בחצר



ניתן להמשיך את הנושא גם בזמן הפעילות בחצר. גם כאן, נימנע מלהתערב שלא לצורך בפעילות השוטפת של הילדים. רק במידת הצורך נזמין את הילדים לשים לב אילו פעולות הם עושים עם הרגליים, עם הידיים. מה הם עושים עם האצבעות וכד'.



נזמין קבוצת ילדים ונציע להם לנסות לעשות כמה דברים שהם יכולים רק באמצעות הרגליים (ללכת, לרוץ, לרקוע, לדלג, לטפס, לרדת) או באמצעות הבטן (להתגלגל, לזחול, לשכב).



סיכום



נשוחח עם הילדים על מה שעשינו במפגש זה. נשחזר את שמות חלקי הגוף שהיו חדשים לילדים. נוכל לעשות זאת באמצעות חידות. נחזור על אחד השירים ששרנו.

פרק א' - אנחנו וגופנו

מפגש 2 - החושים שלנו

מוקד המפגש:

מפגש זה יתמקד בהיכרות עם החושים ועם האופן שבו החושים עוזרים לנו להכיר את העולם שסביבנו ולהתמצא בו.

כדאי לפרוס מפגש זה על פני כמה יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן, תמונות המייצגות קשר לחושים שלנו – מצורף, תמונות של איברי גוף האחראיים על החושים – מצורף,

לפעילות בנושא חוש המישוש – מזלג, מלחייה, פקק שעם, קוביות עץ, כוס זכוכית, ספוגית לניקוי כלים.

לפעילות העשרה והרחבה - הספר על לואי ברייל 'שש נקודות' / ג'ן בראינט, בהוצאת צלטנר.

במליאת הגן 

כמה חושים יש לנו?

פעילות באמצעות תמונות הקשורות לחושים

נניח על הרצפה בצורה אקראית מספר תמונות אשר מציינות קשר לחמשת החושים שלנו. להלן דוגמאות לתמונות אפשריות:

תמונות הקשורות לחוש הראייה – משקפיים, משקפת, מיקרוסקופ, משקפי שמש.

תמונות הקשורות לחוש השמיעה – חצוצרה, תוף, אוזניות, תווים, מקהלה, מכונת קידוח.

תמונות הקשורות לחוש הטעם – גלידה, לימון, מלחיה, עוגיות, בייגלה.

תמונות הקשורות לחוש המישוש – דקירת קוץ, הליכה ברגליים יחפות, מישוש בדים.

תמונות הקשורות לחוש הריח: פרח, בושם, שיירת נמלים ההולכת על פי הריח, גבינה מעופשת, מאפייה.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תמונות הקשורות לחושים

כדאי להדפיס ולגזור כל תמונה בנפרד כך שניתן יהיה להשתמש בהן לפעילויות השונות.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

- נתבונן בכל תמונה, נשיים ונתמקד במה שרואים בה. נוכל להרחיב ולשאול מה אנו יודעים על הנראה בתמונה.

כאשר התמונות מונחות על הרצפה, נזמין את הילדים לפעילות:

א. למיין (לקבץ פיזית) את התמונות לקבוצות

ב. להסביר במלים מדוע הם בחרו למיין בדרך זו. להציע שם לכל קבוצה.

ג. מהילדים הבוגרים נוכל לבקש שיחשבו ויציעו חפץ או תמונה נוספת לצרף לכל אחת מהקבוצות, על פי שמה.

ד.נסכם - כל קבוצה מייצגת תמונות הקשורות לאחד מחמשת החושים.

איברים האחראים על החושים

נראה לילדים קבוצה נוספת של תמונות - תמונות של איברי גוף האחראיים על החושים:

ניתן להקרין או להדפיס את התמונות האלה:

	עיניים חוש הראייה
	אוזניים חוש השמיעה

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

	לשון וחלל הפה חוש הטעם
	עור (בעיקר בכפות הידיים) חוש המישוש
	אף חוש הריח

עיבוד המידע

בגן של ילדים צעירים:

- נראה כל תמונה בנפרד ונבקש מהילדים להניח את היד על אותו חלק בגוף שלהם. נוכל לשאול – כמה עיניים יש לנו? כמה אוזניים וכו.
- נשאל: מה אנו עושים באמצעות האוזניים? (שומעים) מה אנו עושים באמצעות האף? (נושמים ומריחים) וכו.
- האם גם לבעלי חיים יש חושים? אילו חושים מפותחים אצל בעלי החיים? (כלב – חוש ריח וחוש השמיעה. נמלים – חוש הריח. דבורים - חוש הראייה).

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

שיחה

נשוחח עם הילדים על קבוצת התמונות איברי החושים: נברר אם הילדים יודעים מה תפקידו של כל אחד מהאיברים. בשיחה נתמקד בנקודות אלה:

- לכל אחד מאיתנו יש חמישה חושים: חוש הטעם, חוש הריח, חוש המישוש, חוש הראייה, חוש השמיעה.
- המילה חוש והמילים חש, לחוש (להרגיש) הן מאותה משפחה.
- על כל אחד מהחושים אחראי איבר אחד. ארבעה חושים ממוקמים בפנים (עיניים, אוזניים, אף, לשון) וחוש המישוש בעור ובעיקר באצבעות.

פעילות

נזמין חמישה ילדים. ניתן לכל אחד מהם את אחת התמונות של איברי החוש ונבקש מהם לצרף את תמונת איבר החוש לקבוצת התמונות הקודמת, התמונות הקשורות לאותו חוש. הילדים יסבירו למה הצמידו את האיבר הזה דווקא לקבוצת התמונות הספציפית.

נערבב את כל התמונות במרכז החדר. נזמין חמישה ילדים לסדר את התמונות מחדש בהתאמה לחושים. כל ילד יסדר את התמונות הקשורות לחוש ואת תמונת האיבר האחראי. לדוגמה – תמונת הלשון (חוש הטעם) תהיה על יד תמונת הלחמניות, המלח, הלימון והגלידה.

משחק

במשחק זה הילדים יעצמו את עיניהם. באותו זמן, הגננת תקח ותסתיר תמונה אחת מהתמונות שעל הרצפה. כשיפקחו עיניהם, יצטרכו הילדים לגלות איזו תמונה חסרה ומאיזו קבוצת תמונות היא נלקחה.

כדי להפוך את הפעילות למשחקית, נדקלם בצורה קצבית את הדקלום שלהלן:

"כל הילדים עוצמים עיניהם, כל הילדים עוצמים.
כל הילדים עוצמים עיניהם -
ועכשיו פוקחים!"

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

איך החושים עוזרים לנו?

שיחה

בכיתות גן של ילדים בוגרים, נציג את השאלה:

- איך החושים עוזרים לנו?

נפתח שיחה חופשית שתלווה בדוגמאות מצד הילדים.

כדאי לכוון את השיחה למספר כיוונים:

- החושים עוזרים לנו להכיר את העולם שסביבנו
- באמצעות החושים אנו יכולים לדעת מה יקרה (למשל כשנראה עננים אפורים נדע שעתיד לרדת גשם)
- החושים מזהירים אותנו מפני סכנות (למשל כשנריח אוכל מקולקל – לא נאכל אותו. כשנשמע מכוניות – לא נחצה את הכביש).

פעילות בחצר

א. משחקים בנושא חוש השמיעה

1. משחק זיהוי מקור הצליל

כל הילדים יושבים בשקט. שלושה ילדים יעצמו עיניים. נשמיע צליל. כשיפקחו את עיניהם, יתבקשו לזהות מהו הצליל.

כדאי גם כאן לדקלם:

"שלושה ילדים עוצמים עיניים, שלושה ילדים עוצמים.
שלושה ילדים עוצמים עיניים -
ועכשיו פוקחים!"

נוכל להשמיע: מחיאת כף, צעדים / רקיעות, מקל גשם, קריעת נייר עיתון, צלצול פעמון, דפיקה בדלת, מילוי מים בכוס.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נזמין שלושה ילדים נוספים והפעם אחד הילדים ישמיע צליל ועליהם לגלות את מקור הצליל.



2. משחק איתור כיוון הצליל

כל הילדים יושבים בשקט. שלושה ילדים יעצמו עיניהם. נשמיע רק צליל אחד (תוף או פעמון) מאחת הפינות של הגן, והילדים שעיניהם עצומות, יצטרכו לגלות מאיזה כיוון בא הצליל.

3. משחק התרנגול

נזמין ילד אחד ונכסה את עיניו במטפחת.

כל הילדים היושבים במעגל יכריזו:

מי כאן משמיע קול?
קו קו ריקו תרנגול!

אחד מהילדים היושבים במעגל משמיע קול / אומר את המילה "שלום". הילד שעיניו עצומות מתבקש לזהות מי משמיע קול. במידה שלא הצליח, ינתן לו רמז קולי נוסף.

ב. משחקים בנושא חוש המישוש

1. משחקי מישוש בעיניים פקוחות / עצומות -

נציע לילדים למשש חפצים העשויים מחומרים שונים. בקרב ילדים צעירים, הפעילות תיעשה בעיניים פקוחות. (קוביית עץ, כוס זכוכית, בד, עלה, קופסת קרטון, נייר, כפית ועוד) נשאל:

- מה אנו חשים כאשר אנו ממששים? מה אנחנו יכולים לדעת על החפץ שאותו אנו ממששים?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ננצל את משחקי המישוש כדי לאפשר לילדים להתנסות במידע שניתן להפיק ממישוש בלבד.
במידת הצורך נעשיר את אוצר המילים. מתוך המישוש אנו יכולים לדעת את:

מידת חיספוס: מחוספס - חלק - דוקר - חד - קהה

דרגת קשיות: קשה - רך

טמפרטורה: קר / קריר - חם / חמים - פושר

חומר: עשוי נייר - עשוי עץ - עשוי מתכת - עשוי בד - עשוי זכוכית וכד'

בקרב ילדים בוגרים אפשר לשחק בעיניים עצומות.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

2. משחקי זיהוי ומישוש

נכין מראש מגוון חפצים העשויים ממגוון חומרים ובעלי מגוון רמות חספוס. לדוגמה ראו התמונות שלהלן.



חידות

אני בוחרת בתמונה של חפץ שכאשר נוגעים בו הוא חלק מבחוץ, קר, עשוי מחומר קשה. באיזו תמונה בחרתי? (כוס זכוכית).

נוציא את כוס הזכוכית נעביר אותה מילד לילד למישוש ובירור המידע שניתן לקבל כתוצאה ממישוש. באופן דומה נעבוד על חפצים נופים.

21

הרחבת מידע - מתאים לילדים בוגרים

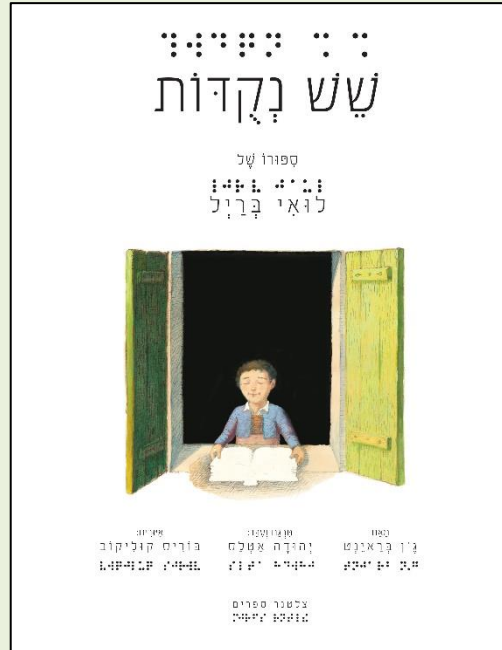
בקבוצות של ילדים בוגרים, העומדים לעלות לכיתה א', אפשר להרחיב ולספר על כתב ברייל, שהוא הכתב המיוחד, אשר באמצעותו עיוורים קוראים.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

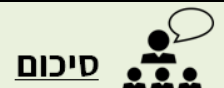
פעילים ובריאים בקיץ 2020

נוכל לקרוא באזני הילדים את הסיפור שנקודות – סיפורו של לואי ברייל מאת ג'ן בראינט ובהוצאת צלטנר.



תקציר הספר:

לואי ברייל היה רק בן שלוש כשאיבד את ראייתו. הוא היה ילד נבון והחליט למרות זאת לחיות כמו כל הילדים. יותר מכל הוא רצה לדעת לקרוא ולכתוב. אבל בבית הספר לעוורים שבו למד בפריז, לא נמצאו ספרים עבורו. לכן הוא המציא את האל"ף-בי"ת הנקרא על שמו: כתב ברייל – שיטה חדשה לגמרי של כתיבה שאפשרה לו לקרוא באמצעות מישוש. שיטה יעילה זו משמשת את קהילת העוורים עד היום.



סיכום

נשוחח עם הילדים ונשחזר את המידע על חמשת החושים. נשאל מהם האיברים האחראיים על החושים שלנו? נשאל את הילדים איזה דבר חדש הם למדו שלא ידעו קודם?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פרק ב' - אנחנו גדלים ומתפתחים - תזונה

מפגש 1 - איך עלינו לפעול כדי לצמוח ולגדול?

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בפיתוח ההבנה של הילדים את מהותה של התפתחות, צמיחה וגדילה. המפגש מוביל את הילדים ללימוד ההיבטים השונים התורמים לגדילה והתפתחות בריאים. למשל תזונה בריאה, שמירה על הניקיון, טיולים ומשחקים, שינה טובה וצמצום זמן מסכים. כדאי לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן, שיר 'הי, אני כבר לא תינוק' מצורף, הספר 'איך ילד גדל' / רימונה דינור, תמונות - איך אנו גדלים - מצורף
לפעילות בקבוצה - בלון, מסטיק, זרע / צמח.



אנו גדלים

במליאת הגן

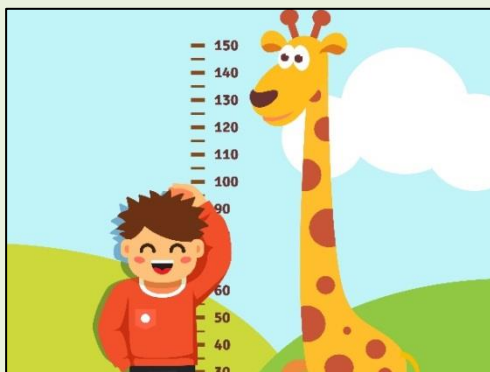
שיחה

נשאל את הילדים - מי פעם היה תינוק? האם גם הגננות היו פעם תינוקות? האם גם ההורים? גם סבא וסבתא?

ריקוד "אנו גדלים"

הילדים יושבים במעגל. ברקע נשמיע מוסיקה שקטה א' או מוסיקה שקטה ב'. נבקש מהילדים להקשיב למוזיקה שתושמע. נזמין קבוצת ילדים למרכז החדר (ובהמשך קבוצות נוספות), ונאמר להם שעתה נרקוד את ריקוד הגדילה והצמיחה. (כל ילד ירקוד בהתאם למה שמתאים לו). חשוב להקפיד שכל ילד ירקוד עם עצמו מבלי להפריע זה לזה. הילדים יקשיבו להנחיות שיינתנו בצורה איטית ומאפשרת זמן לביטוי אישי, ויפעלו לפי מה שנאמר:

- ❖ עכשיו אנחנו תינוקות קטנים, קטנים. מה אנחנו עושים? רק אוכלים וישנים.
- ❖ קצת גדלנו, עברו כמה חודשים. עכשיו על הבטן אנחנו כבר זוחלים. קצת בקושי אבל מתקדמים.
- ❖ גדלנו עוד קצת, אנחנו כבר יודעים לזחול על ארבע. עדיין אנו זוחלים לאט אך כבר מגיעים לכל מקום בבית, כמעט.
- ❖ גדלנו עוד טיפה, אנחנו יודעים כבר להתיישב לבד, ולפעמים גם ליפול.
- ❖ חלפו עוד כמה חודשים, אנחנו כבר בני שנה כמעט. את הצעדים הראשונים אנחנו מנסים לצעוד. הרגלים עדיין לא יציבות, הידיים לצדדים מושטות. הולכים צעד, ועוד אחד ופתאום בום! על הטוסיק נופלים. קמים ומנסים שוב לצעוד. לא מתייאשים.
- ❖ עכשיו אנחנו כבר גדולים. הולכים לגן ושמחים. אנחנו משחקים, אנחנו שרים ומדברים, אנחנו מציירים, מבדיחות אנחנו צוחקים - אנחנו כבר ממש גדולים!



שיחה

מה עשינו בריקוד? מה הראינו? (איך אנחנו גדלים)
איך אנחנו יודעים שאנחנו גדלים? (היינו תינוקות, אנחנו עוברים ל'גן גדולים', אחר כך נעבור לכיתה א', הנעליים והבגדים קטנים עלינו, אנחנו יודעים לדבר במילים רבות יותר, אנחנו הופכים להיות עצמאיים יותר וכד').

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

שיר

נשיר את השיר הי, אני כבר לא תינוק. אפשר להשמיע את השיר ולהצטרף לשירה.
אפשר להקרין את הסרטון בו נראה אבא מנגן כשהתינוק שלו במנשא. האחים הגדולים של התינוק מצטרפים ורוקדים עם השיר. הי אני כבר לא תינוק.
אפשר להמציא תנועות המלוות את השירה.

הי, אני כבר לא תינוק / מלים: יונתן גפן לחן: עדה נסטוביץ'

היי, אני כבר לא תינוק
אני מתלבש לבד
ומתפשט לבד
ואוכל לבד
וצוחק לבד ובוכה לבד וחולם לבד
על כל מיני דברים שאעשה לבד
כשאהיה גדול.

היי, אני כבר לא תינוק
אמא אומרת שאני צריך לאכול הרבה
כי עכשיו אני כל הזמן גדל
אבל זה לא נכון.
כשאף אחד לא רואה,
אני עוצר
ונח לי קצת
ושוב גדל.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

שיחה שירה וסיפור



- האם רק ילדים צומחים וגדלים? מי עוד? (צמחים, עצים, שיחים... כל עולם הצומח, וגם כלבים חתולים, צפרדעים... כל בעלי החיים וכמובן בני אדם)
- נשמיע את השיר איך צומח עשב? מלים ולחן דתיה בן דור
- נוכל לספר לילדים את הסיפור 'איך ילד גדל' מאת רימונה דינור.
- נשמיע את השיר איך ילד גדל ונקרין את הסרטון. זה השיר הראשון בסרטון. אפשר לשיר יחד עם ההקלטה ואפשר לפתח שיחה בעקבות השירה.

שיחה

- נזמין את הילדים להיזכר במילות השיר ולומר מה הילד, שכבר אינו תינוק, עושה לבד? (מתלבש, מתפשט, אוכל, צוחק, בוכה, חולם על דברים שיעשה לבד).
- מה אמא אומרת לו? האם אמא צודקת? (כן. חלק גדול מתהליך הגדילה שלנו קשור באכילה).

פעילות בקבוצות

נושא הפעילות - איך אנו גדלים? – מתאים במיוחד לילדים בוגרים



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נזמין ילדים לפעילות בקבוצה. נשב סביב שולחן ונציג להם מספר חפצים: בלון, מסטיק, זרע / צמח.

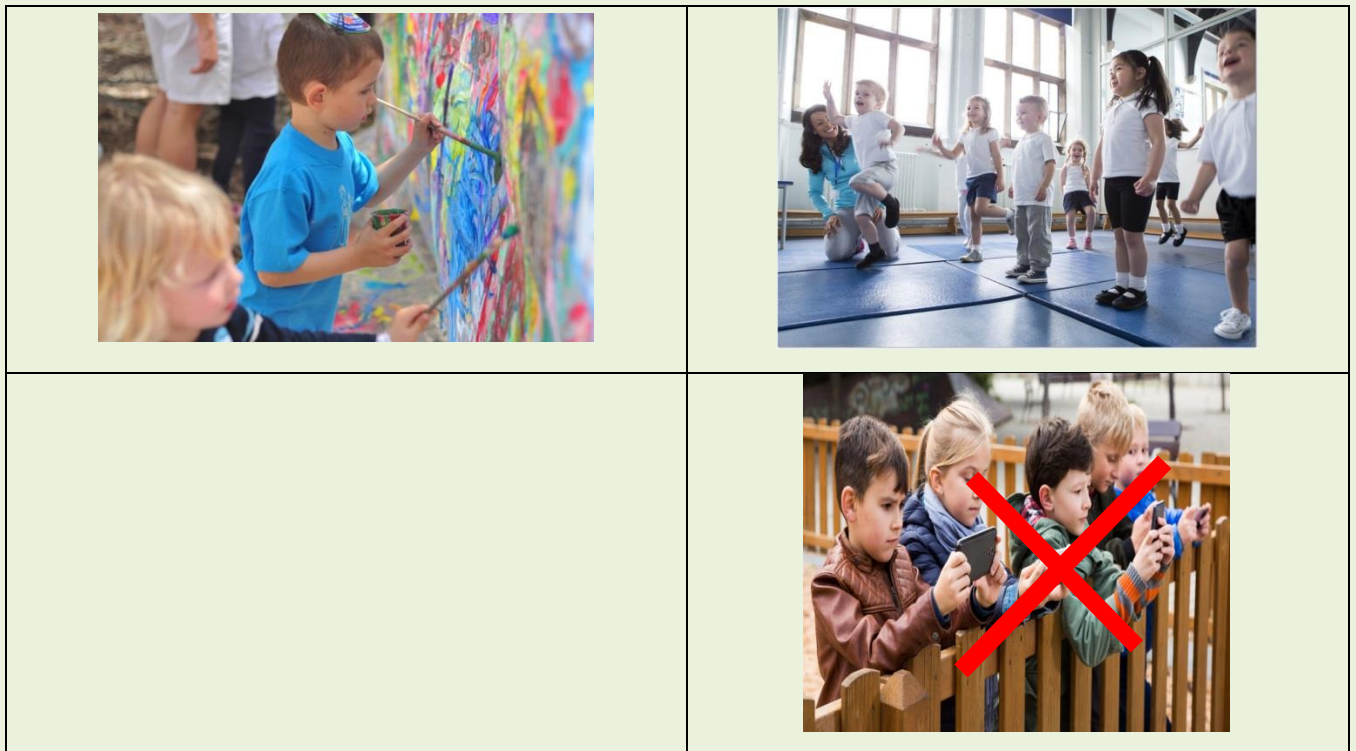
נשאל – האם אפשר לגרום להם לגדול? בלון – ננפח, מסטיק – נמתח, זרע / צמח – נשקה ונטפל. ואיך אנחנו גדלים? מה אנחנו צריכים כדי לצמוח ולגדול? נאסוף את תשובות הילדים ונחזק דברים משמעותיים.

נדפיס ונגזור כל אחת משש התמונות שלהלן. כל ילד, בסבב, יקח תמונה אחת ויספר את מי רואים בתמונה, האם הוא גדול? איך אפשר לדעת? איך הוא יגדל עוד? מה הוא עושה כדי לגדול ולהתפתח?



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

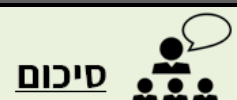
פעילים ובריאים בקיץ 2020



נאסוף את דברי הילדים :

גדילה והתפתחות תקינה ומוצלחת תלויה בגורמים רבים:

- נאכל אוכל בריא
- נקפיד על פעילות גופנית
- נשמור על ניקיון כדי למנוע מחלות
- נשחק ונטייל עם משפחה וחברים
- נישן טוב בלילה (ונחלום חלומות נעימים...)
- נצמצם מאוד את זמן המסכים כדי לשמור על בריאות העיניים, על הרוגע ועל הקשר עם בני המשפחה והחברים.



נשחזר את מה שעשינו במפגש. נבקש מהילדים להזכיר מה עלינו לעשות כדי לצמוח ולגדול בריאים וחזקים.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פרק ב' – אנחנו גדלים ומתפתחים - תזונה

מפגש 2 – למה אנחנו אוכלים?

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בשאלה למה אנחנו אוכלים. שאלה זו ראוי שתישאל על ידי הילדים וראוי שניתן לה תשובה כדי לעזור לילדים להבין את תפקידו החשוב של המזון שאנו אוכלים. אפשר לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן, תמונות בעלי חיים אוכלים – מצורף, תמונות המאכלים של בעלי החיים – מצורף לפעילות בקבוצות א – התמונות הנ"ל לפעילות בקבוצות ב – תחתית של עציץ, פירורי לחם, אורז, שאריות של פירות וירקות.

במליאת הגן 

מה אוכלות החיות?



שיחה

נשוחח עם הילדים על המזון של חיות המחמד שלהם. נשאל אותם איזה חיות מחמד יש להם, מה הן אוכלות, כמה פעמים ביום? מי נותן להן?

נשאל – מה אוכלים בעלי חיים הגדלים בטבע: מתי הם אוכלים, במה זה שונה מחיות המחמד שלנו? מה אוכלות חיות המשק הגדלות במושבים ובקיבוצים? מי מאכיל אותן?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פעילות עם תמונות א' – בעלי חיים אוכלים

נדפס או נקרינ את התמונות שלהלן.

נקרא בשמם של בעלי החיים ונחפש מה משותף לכולם? (יש הרבה דברים משותפים למשל נושמים, גדלים ועוד, אך לענייננו - כולם אוכלים ושותים)

חידות

נבחר תמונה, נחוד חידה אחת לגביה. הילדים יביטו בתמונות ויגלו בהן את פתרון החידות.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

חידות מי אני? (לילדים בוגרים)

- אני רועה באחו, אוכלת ירק ולועסת אותו היטב. מי אני? (פרה)
- להורים שלי נתנו עצמות אבל אני אוכל רק אוכל המיועד לחברו הטוב של האדם. מי אני? (כלב)
- אחרי שבקענו מהביצה, מיד אנחנו רעבים. נרים את הראש כדי שההורים שלנו יכניסו את התולעים הטעימות ישר לתוך הפה. מי אנחנו? (גוזלים)
- אני אוהבת לנקר ולאכול גרעינים וזרעונים ולפעמים אפילו אבנים קטנות כשרוצים לפנק אותי נותנים לי גרעינים טחונים של תירס ודוֹרָה. קוראים לזה 'תערובת'. מי אני? (תרנגולת)
- האוכל האהוב עלי הוא ירק ירוק עסיסי וטעים אבל בקיץ אני יכול להסתפק בחציר וקש. מי אני? (סוס)
- כמו בני אדם גם אני אוהבת לאכול ירקות. הם טריים, עסיסיים ולפעמים אפילו מתוקים. זה באמת טעים. מי אני? (ארנבת)

חידות מי אני? (לילדים צעירים)

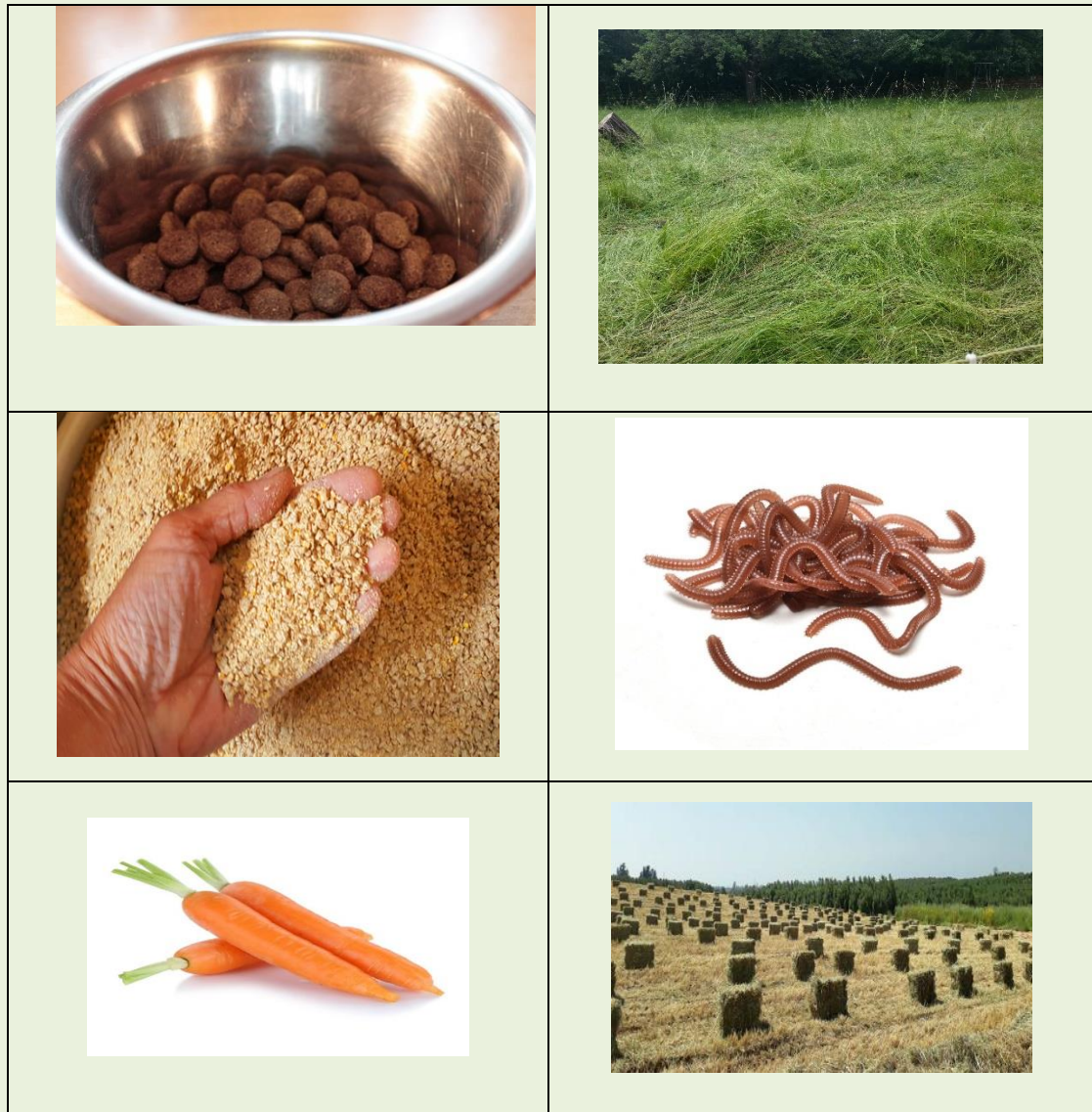
- אני אוהבת לאכול עשב ירוק ולועסת אותו היטב. מי אני? (פרה)
- אני אוכל רק אוכל חום, עגול או מאורך אשר מיועד למי שנובת. מי אני? (כלב)
- אנחנו קטנים מאוד ועדיין לא למדנו לעוף. רק יצאנו מהביצה, מיד אנחנו רעבים ומחכים לאוכל שלנו, התולעים. מי אנחנו? (גוזלים)
- אני אוהבת לאכול גרעינים וזרעונים, בעיקר כשהם טחונים. מי אני? (תרנגולת)
- בקיץ כשאין ירק, אני יכול להסתפק בחציר וקש. מי אני? (סוס)
- כמו בני אדם גם אני אוהבת לאכול ירקות. מי אני? (ארנבת)

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תמונות - המאכלים של בעלי החיים

נדפס ונראה לילדים את התמונות שלהלן. נבדוק שהילדים יודעים לשיים את הנראה בתמונות.
נזמין את הילדים להתאים בין תמונות המאכלים לתמונות בעלי החיים.



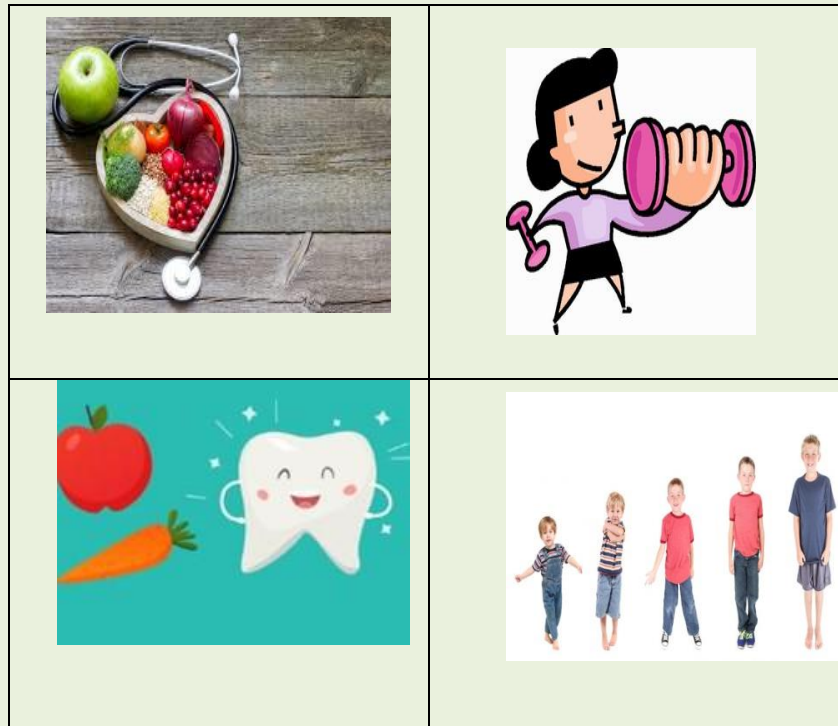
(נשמור את התמונות האלה, כדי שבהמשך, כאשר נעבוד עם קבוצות, התמונות האלה יהוו בסיס למשחק זיכרון).

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

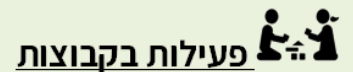
פעילים ובריאים בקיץ 2020

למה אנחנו אוכלים?

נשאל: למה אנחנו אוכלים? מה תפקיד המזון בגופנו?
נאפשר לילדים להגיב בצורה חופשית.
נסייע לילדים באמצעות תמונות או תנועות ידיים להגיע לתשובות מורכבות. הנה דוגמה למסרים שיכולים לעבור באמצעות תנועות ושפת גוף.



- ❖ הגוף שלנו זקוק לאוכל כדי לפעול כמו שהמכונית זקוקה לדלק
- ❖ המזון הוא ה'דלק' של גופנו ומאפשר לגוף לפעול ביום וגם בלילה. הגוף שלנו פועל גם בלילה כשאנו ישנים למשל הלב ממשיך לפעול, הדם ממשיך לזרום בגוף, המעיים ממשיכים לעכל את המזון והריאות ממשיכות לנשום.
- ❖ המזון עוזר לגוף לגדול ולהתפתח.
- ❖ המזון נותן לנו כוח, אנרגיה.
- ❖ המזון שומר על בריאותנו
- ❖ מזונות שונים מחזקים חלקים שונים בגופנו (למשל מאכלים המכילים חלבונים מחזקים את העצמות והשיניים).
- ❖ כשאנו רעבים אנחנו לפעמים מרגישים חלשים או עצבניים ומאבדים את החשק לשחק ולהיות פעילים.



להלן מוצעות מספר אפשרויות לבחירה:

א. משחק זיכרון (בעלי חיים ומזונם)

בקבוצה הקטנה נחזור ונבדוק אם הילדים מקשרים בין בעל החיים והמזון שהוא אוכל. נשחק במשחק זיכרון באמצעות שתי קבוצות התמונות שלעיל (סה"כ 12 תמונות).

ב. גם בעלי חיים אוכלים

נשוחח עם הילדים – איך נוכל לעזור לבעלי החיים החיים בטבע למצוא מזון בסביבה שלנו? הילדים יציעו הצעות ונבדוק מה ניתן למימוש.

נצא עם הילדים לחצר וניקח איתנו תחתית של עציץ. נניח בה פירור לחם, שאריות של פירות וירקות, אורז. נניח את האוכל הזה במקום צדדי ונקווה שהציפורים או החתולים יגיעו.

ג. משחק אסוציאציות (תפקיד המזון בגופנו)

נציג בפני הילדים מספר תמונות מרמזות (להלן). כל תמונה מהווה רמז לשאלה: למה אנחנו אוכלים?

הילדים יישבו בקבוצה יתבוננו בתמונות ויקשרו בין התמונה לאחד מתפקידי המזון.

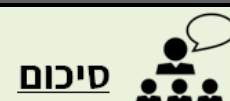
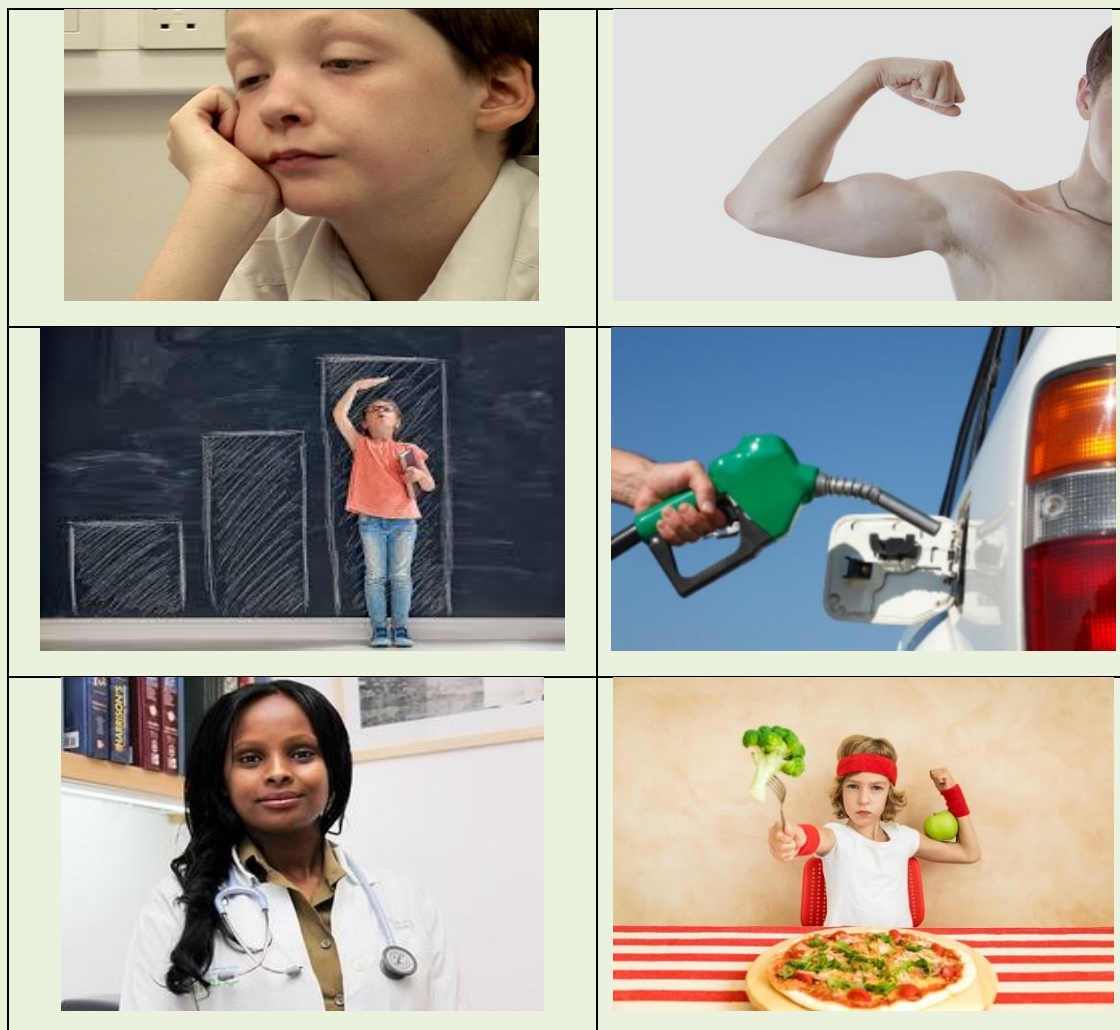
אפשרות א' – לילדים בוגרים – הילדים יבחרו, כל אחד בתורו, כרטיס תמונה ויאמרו איזה מתפקידי המזון התמונה מזכירה לו.

אפשרות ב' – לילדים צעירים – נאמר בקול את אחד מתפקידי המזון (ראו לעיל) והילדים יצביעו על התמונה המתאימה.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תמונות מרמזות - תפקידי המזון



סיכום

נשחזר עם הילדים את מה שעשינו. נמקד את השיחה בנושא – למה אנחנו אוכלים? מה נותן לנו המזון?
נשאל את הילדים איזה דבר חדש הם למדו ומה חשוב להם לזכור.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פרק ב' - אנחנו גדלים ומתפתחים - תזונה

מפגש 3 - מה אנחנו אוכלים?

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בשאלה מה אנחנו אוכלים. המפגש יאפשר לילדים להיחשף למגוון גדול של מאכלים, למיין אותם על פי קטגוריות שונות, להכיר בחשיבותן של שלוש ארוחות ביום. באמצעות משחק ויצירה הילדים יזהו את טעמים האישי במאכלים. אפשר לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן, תמונות מאכלים – מצורף, כתרים מנייר ועליהם שמות הארוחות. לפעילות בקבוצה ב – דף - מה אוכלים בני המשפחה שלי – מצורף. לפעילות בקבוצה ג – מגוון ספרי בישול. ליצירה – צלחות נייר, צבעים, טושים, דבק, מספרניים, תמונות. לפעילות במרחב - פירות וירקות מפלסטיק וכן כלי אוכל (מפלסטיק או חד"פ), מפת אלבד לשולחן ואפשר להוסיף גם פמוטים לנרות שבת, מפיות, אגרטל ופרחי בד וכד'.

במליאת הגן 

מגוון גדול ועשיר של מאכלים

שיחה

נביא מראש ונציג בפני הילדים אריזות של מאכלים שונים (חלק מהמאכלים יכולים להיות בתמונות). נברר שהילדים מכירים את המאכלים הללו.

נשאל את הילדים ממה עשויים המאכלים הללו. נוסיף מידע בהתאם למידת ההתעניינות ויכולת הקליטה של הילדים. (לדוגמה עוגיות מכינים מקמח, סוכר, מרגרינה וביצים. נוכל להרחיב יותר ולספר לילדים שהקמח היה פעם חיטה שצמחה בשדות. נוכל לספר על תהליך הפיכת זרעי החיטה לקמח).

באותה שיחה ניתן לבדוק עם הילדים מה הופך את המאכל הזה לבריא? (מעט סוכר, מעט שומן,

מעט מלח)

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

להלן אריזות / תמונות לדוגמה

המאכל	תמונה / אריזה	ממה הוא עשוי?
גבינה לבנה		חלב חומר מגבן
סנדוויץ' - כריך		לחם או לחמניה או פיתה גבינה צהובה ירקות
סלט ירקות		מגוון ירקות, שמן, מלח לימון - לפי הטעם
פירה		תפוחי אדמה / בטטה, מרגרינה או חמאה תבלינים
שוקו		חלב קקאו סוכר

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

המאכל	תמונה / אריזה	ממה הוא עשוי?
ביצייה 'עין'		שמן ביצה מלח
לחם		קמח מים שמרים
ממרח חומוס		גרגרי חומוס טחינה מים לימון
פסטה / ספגטי		קמח מים ביצים רוטב עגבניות
טחינה		שומשום טחון מים לימון מלח

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

המאכל	תמונה / אריזה	ממה הוא עשוי?
עוגיות שקדים		קמח סוכר שקדים טחונים תמצית וניל
כדורי בשר		בשר טחון בצל פירורי לחם תבלינים רוטב עגבניות
שקשוקה		בצל פלפל עגבניות תבלינים ביצים (אפשר גם ללא ביצים)

משחק וחידות

כאשר כל אריזות המאכלים והתמונות מפוזרות על הרצפה במרכז החדר, נשאל את הילדים: באיזה מאכל יש... עגבניות? (קמח... חלב... ביצים... וכד').

הילדים יגשו ויקחו את האריזות / התמונות הרלוונטיות.

בהמשך הילדים יתבקשו להסתיר את האריזה/התמונה שיש להם מאחורי הגב ולהמציא חידה כך שניתן יהיה לגלות מה יש מאחורי גבם.

דוגמא לחידה: אני עשויה מחלב, הצבע שלי הוא לבן ושמים אותי במקרר.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



ארוחות שונות - מאכלים שונים

נכין שלושה "כתרים" שעליהם כתוב ארוחת בוקר, ארוחת ערב, ארוחת צהריים.

נזמין שלושה ילדים, נחבש לראשם את "כתר הארוחה" ונוודא שהם יודעים מה כתוב על הכתר שלהם (אפשר להיעזר בציורי השמש - שמש של בוקר על רקע ורוד/כתום, שמש עגולה בצהריים ושמש על רקע כחול אפור בערב).

נשמיע מוסיקה או שיר (קישורים להלן). שלושת הילדים חובשי הכתרים "יטיילו" בין התמונות. ברגע שהמוסיקה נעצרת, הילדים מתבקשים לעמוד על יד אחד המאכלים המתאים לארוחה הכתובה על כתרם.

נמשיך להשמיע את המוסיקה והם יבחרו מאכל נוסף המתאים לארוחה שלהם. כך מספר פעמים ולאחר מכן הכתר יעבור לשלושה ילדים נוספים.

הנה מספר קישורים למוסיקה ושירים שיכולים לשמש אותנו בפעילות:

שיר בתיאבון – ערוץ לולי

בערגות הגינה

שיר האוכל – אני בראש בריא

אצא לי השוקה

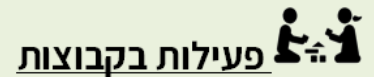
אני אוהב שוקולד מתוך הכבש השישה עשר

שיר הפלאפל (לנו יש פלאפל)

נשוחח עם הילדים – מה המיוחד בארוחת הבוקר?

מה המיוחד בארוחת הצהריים?

מה המיוחד בארוחת הערב?



פעילות בקבוצות

א. אירגון האריזות/התמונות - לילדים בוגרים

נזמין קבוצת ילדים לפעילות סביב שולחן. נחלק לילדים את האריזות/התמונות ששימשו אותנו קודם. נבקש מהילד הראשון להניח את האריזה שבידו על השולחן ולהציג מה הניח. הבא אחריו יניח גם הוא אולם ההנחיה תהיה להניח את שיש בידו במקום שנראה לו נכון, ולנמק את המיקום שבחר. (לדוגמה אם הילד הראשון הניח שקשוקה, הילד הבא, שיש לו סלט ירקות, יוכל להניח את התמונה שבידו ליד השקשוקה כי יאמר: "גם בתמונה / אריזה שלי יש ירקות". לחילופין הוא יניח את התמונה שלו (סלט ירקות) רחוק מהשקשוקה כי יאמר "סלט ירקות הוא קר והשקשוקה חמה". כך נמשיך – או להניח ליד מה שכבר הונח כי נמצא קשר בין המאכלים או במרחק.

אירגון האריזות/התמונות - לילדים צעירים

נזמין קבוצת ילדים לפעילות סביב שולחן. נניח על השולחן את האריזות/התמונות של המאכלים. נשאל את הילדים כיצד ניתן לסדר ולארגן את כל האריזות והתמונות שיש לנו? הילדים יוכלו להציע: לפי סוג המזון, לפי הטמפרטורה – מאכלים קרים או חמים, לפי ארוחות - הזמן ביממה שבו אוכלים את המאכל הזה, לפי מה שאנחנו אוהבים / לא אוהבים.

ב. מה אוהבים לאכול בני המשפחה שלי

נשוחח עם הילדים ונבקש שישתפו אילו מאכלים הם אוהבים לאכול, אילו מאכלים אוהבים בני המשפחה שלהם.

נציע לילדים להרחיב: באיזו ארוחה הם אוכלים את המאכל הזה? מי מכין אותו? ממה הוא עשוי? מה אוהבים שאר בני המשפחה?

נכתוב את הדברים מפי הילדים בדף שלהלן או נשלח את הדף עם הילדים כדי שימלא בבית עם המשפחה. נזמין את הילדים לצייר ציור מתאים.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

מאכלים בבית משפחת _____

אני אוהב/ת לאכול _____

המאכל הזה עשוי מ _____

ההורים שלי אוהבים לאכול _____

האחים / האחיות שלי אוהבים / אוהבות _____

חשוב לי לומר ש _____

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ג. ספרי בישול – מה יש בהם?

נציע לילדים לדפדף ולהתבונן בספרי בישול. נפתח שיחה חופשית בהתאם לאמירות ולשאלות שהילדים מעלים.



במוקד היצירה

מאכלים בריאים בצלחת



ניתן לילדים צלחת נייר שאפשר לצייר עליה בטושים או להדביק עליה תמונות. הילדים יציירו או ידביקו תמונות של מאכלים בריאים. הילדים למעשה "ירכיבו" ארוחה בריאה (בוקר צהריים או ערב), לפי טעמם.

נערוך תערוכה של צלחות פרי עבודתם של הילדים ממוינות לפי ארוחות.

נזמן לילדים פירות וירקות מפלסטיק וכן כלי אוכל (מפלסטיק או חד"פ), מפת אלבד לשולחן ואפשר להוסיף גם פמוטים לנרות שבת, מפיות, אגרטל ופרחי בד וכד'. את כל אלה נניח במוקד משק הבית, לפני שעת הפעילות במרחב. בכך אנו מזמנים גירויים לפעילות חופשית הנותנת מקום לביטוי אישי ולחוויה של הילדים.

הילדים יראו את העזרים החדשים, שהונחו והם יעשו בהם שימוש בזמן הפעילות במרחב, בעיקר במשחק סוציודרמטי חופשי.



סיכום



נשוחח עם הילדים ונמנה מגוון של מאכלים בריאים. נתייחס למאכלים השונים שאנו אוכלים בארוחות שונות וכן למאכלים שאנו אוהבים יותר וכאלה שאנו אוהבים פחות.

פרק ב' - אנחנו גדלים ומתפתחים - תזונה

מפגש 4 - מה יש לי בכריך?

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בכריך. המפגש מזמן אפשרות להכיר את מקורה העברי של המילה כריך ואת הסיפור על הרזון מסנדוויץ'. המפגש מסייע לילדים להעלות למודעות את מגוון האפשרויות שיש להכנת כריך בריא וטעים.

אפשר לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן. לסיפורו של הרזון - גלימה, כתר, שרביט, תמונה של סוסים במירוץ. לפעילות בקבוצות - סכין, קרש חיתוך, צלחות, ירקות, זיתים מגולענים, ביצים קשות, מיונז, גבינה לבנה, ממרח חומס וטחינה, טונה, ומיני ממרחים נוספים. חשוב לנהוג בהתאם להנחיות משרד הבריאות!

במליאת הגן 

המצאת הסנדוויץ'

נספר לילדים את סיפורו של הרזון מסנדוויץ'. נספר בצורה ברורה וניעזר באביזרים מתאימים.

45

האגדה על הרזון מסנדוויץ'

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

מי מכיר ומי יודע מי היה ג'ון מונטניו? מי מכיר מי יודע איפה זה סנדוויץ'? האגדה מספרת שלפני 260 שנה, חי בדרום באנגליה רוזן אחד. (רוזן - בעל תואר אצולה, אציל).



הוא חבש כתר אצולה לראשו וכל הסובבים ידעו מי הוא. הרזון חי לו בעיר קטנה, ששכנה לחוף הים באנגליה. שמה של העיר היה ... סנדוויץ' וחיו בה אנשים פשוטים, שרצו לעבוד ולבנות חיי משפחה טובים ונעימים. הם עבדו בבית, במשק ובנמל. ילדיהם של אנשי העיירה למדו איך לעבוד

ואיך לדבר בנימוס ולהתנהג בנימוס.
אך הרוזן לא אהב לעבוד קשה. הוא אהב מאוד להשתעשע.
יום אחד לבש הרוזן את בגדיו היפים ויצא עם סוסיו להתחרות במירוצי סוסים. למירוצים הגיעו גם רוזנים אחרים, שחיו במקומות רחוקים.
הרוזן מסנדוויץ' אהב מאוד מרוצי סוסים. הוא חשב שהסוס היא חיה אצילה ויפה וריצתה המהירה מוסיפה ליופיה. סוסיו של הרוזן מסנדוויץ' תמיד היו בריאים וחזקים. הוא אהב לראות מי המהיר מבין כולם.
מירוצי הסוסים הלהיבו את הרוזן והוא דרש ממשרתיו לערוך מירוצים כאלה כמעט כל יום.
אך לא רק מרוצי סוסים הלהיבו את דמיונו של הרוזן. בלילות, כשאנשי העיירה התעייפו מעבודת יומם והלכו לישון, היה הרוזן נפגש עם חבריו ומשחק איתם במשחקים שונים. וכך בילה הרוזן את ימיו – בימים במירוצי סוסים ובלילות במשחקים. הוא לא רצה להפסיד אפילו רגע אחד ותמיד היה חשוב לו לנצח.
באחד הלילות, אחרי שעות רבות של משחק, היה הרוזן רעב מאוד. שעות שלא בא אל פיו כל מאכל. כשבטנו כבר קרקרה בקול, הוא אמר למשרתיו: "אני כל כך רעב, אין זמן לבשל. הכניסו נקניק בין שתי פרוסות לחם והביאוהו אליי!".
במהירות רבה רצו המשרתים למלא את פקודתו והכינו את הסנדוויץ' הראשון.
כך נכנס להיסטוריה הסנדוויץ', הכריך.

שיחה

46

נשחזר עם הילדים את הסיפור. נוכל להדגיש את הנקודות האלה:

- הסנדוויץ' היה פרי המצאה של רגע
- שמו ניתן לו על פי המקום בו הומצא - העיירה סנדוויץ'.
- אין וודאות כי האגדה הזו מדויקת ונכונה.

בעברית סנדוויץ' הוא כריך. אילו מלים נוספות יש מאותה משפחה? כריכה. במה דומה הכריך לכריכה של ספר? (רצוי להביא ספר ולהראות בצורה מוחשית).

- ממה אפשר להכין כריך? (פרוסות לחם, לחמנייה, פיתה).

- מה אנחנו אוהבים לאכול בכריך שלנו? מה אוהבים בני המשפחה שלנו?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

איזה ממרח / מאכל כדאי לשים / למרוח בכריך כדי שנהיה בריאים וחזקים? חמאה, חמוס, גבינה, גבינה צהובה, סלט ביצים, טחינה, טונה, נקניק, מלפפון, עגבנייה ועוד

דגשים בחינוך הדתי והחרדי



בתורה כתוב שבעת יציאת מצרים, בני ישראל "אכלו את הבשר... צלי אש ומצות על מרורים יאכלהו" (שמות יב' ח). כיצד צריך היה לקיים את המצווה בזו. דעתו של הלל הזקן היתה שיש לקיים את הפסוק כלשוננו ולכן הוא כרך יחד מצה ומרור. יתכן כי זהו ה"סנדוויץ'" הראשון. נוכל להוסיף כי המילה כורך והמילים כריך וכריכה הן מאותה משפחה. נשאל את הילדים במה דומה הכריך לכריכה של ספר? (נראה ונדגים) ניתן להוסיף כי כורכים (עוטפים, מלפפים) את התפילין על הזרוע 7 פעמים.



בזמן ארוחת עשר

47

ניזכר במה ששוחחנו קודם ונראה מה יש לכל ילד בכריך שלו, מה הוא אוהב. האם הכריך עשוי מלחמניה או פיתה או פרוסות לחם



נשים לב במיוחד למגוון העשיר של האפשרויות הקיים בהכנת הסנדוויץ'. נזכיר את החשיבות של המגוון, שכן כל ממרח / ירק שנמצא בסנדוויץ' מחזק ותורם את תרומתו הייחודית לגוף שלנו.

אם יש ילדים אלרגיים למוצרי חלב או גלוטן, נזכיר גם זאת.

פעילות בקבוצות

הכנת כריכים מקושטים:



(חשוב: פעילות זו תתבצע בהתאם להנחיות לגבי אוכל משותף. במידה שהדבר אינו מתאפשר, אפשר להדגים לילדים ולהציע להם לערוך פעילות זו בבית עם בני המשפחה).

נושבי קבוצת ילדים סביב שולחן. נניח במרכז השולחן: סכין, קרש חיתוך, צלחות, חומרי הגלם: ירקות, זיתים מגולענים, ביצים קשות, מיונז, גבינה לבנה, ממרח חומוס וטחינה.

נפרוס את הירקות השטופים לפרוסות דקות או לרצועות צרות ונניח כל ירק בכלי משלו.

בעת שאנו מכינים ומדגימים, נתאר במלים את מה שאנו עושים ונרחיב את המידע במידת הצורך. למשל נוכל להסביר מדוע הירקות שטופים היטב, נוכל להדגיש מלים גבוהות כגון – פורסים את הירקות לפרוסות או המונח 'זיתים מגולענים'. תוך כדי הסבר, נוכל להראות את ההבדל בין זית שיש לו גלעין אחד במרכז לבין פלפל או עגבנייה שיש להם זרעים רבים.

בהמשך נגיש לכל ילד צלחת וסכין חד"פ. הילדים ימרחו את הממרח על פרוסת הלחם (או חצי פרוסה) ויקשטו במגוון ירקות וזיתים. אפשר לקשט ע"י יצירת פרצוף או באופן חופשי. נדגיש כי כדאי מאוד לקשט את הפרוסה בירקות במגוון צבעים.

נזמין את הילדים להכין כריכים מקושטים גם בבית.

סיכום

נשחזר עם הילדים את המפגש, ניזכר במגוון האפשרויות של הממרחים והירקות שאפשר לשים בכריך. נשאל את הילדים איזה דבר חדש הם למדו.

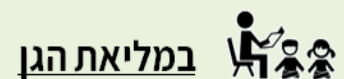
פרק ב' - אנחנו גדלים ומתפתחים - תזונה

מפגש 5 - תבלינים

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בתבלינים. זהו נושא חדש לרוב הילדים, ולפיכך הוא יכול להיות מעניין ומסקרן. במפגש נעשה שימוש במגוון דרכים להעמקת הלמידה והחווייה - שיחה, דקלום, פעילות לשונית, יצירה ומשחק. אפשר לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים: מגש תבלינים, דקלום - תבלינים בחרוזים - מצורף + תמונות להמחשה ולהקלת הזכירה, ליצירה - דפי ציור, צלחות חד"פ, מים, כוררום, פפריקה, פלפל שחור.



במליאת הגן

מכירים תבלינים

שיחה

נציג בפני הילדים תבלינים שונים. רצוי להניח אותם על מגש. נבדוק שהילדים מכירים את המושג תבלינים. נסביר שהתבלינים משמשים אותנו בבישול. נשאל את הילדים אילו תבלינים הם מכירים, האם במטבח בביתם יש תבלינים? איזה? לאיזה מאכלים משתמשים בהם?

נעבור בין הילדים עם מגש התבלינים. ניתן להם להתבונן ולהריח (להקפיד להריח ממרחק ולא קרוב מדי!)

נספר לילדים על התבלינים ומקורם, על תרומתם לטעם המאכלים ועל תרומתם לשיפור הבריאות. להלן עיקרי המידע, שאפשר לתת לילדים, בהתאם לגיל ולמידת העניין:

- ❖ חלק גדול מהתבלינים באים בצורת אבקה או גרגרים קטנים.
- ❖ התבלינים משפרים את טעם האוכל והופכים אותו לטעים וריחני.
- ❖ לתבלינים יש צבעים שונים (למשל פלפל שחור, פפריקה אדומה וכורכום צהוב כהה).
- ❖ לכל תבלין יש טעם וריח המיוחד לו.
- ❖ מקורם של כל התבלינים הוא צמחי - פירות טחונים של צמחים או עלים מיובשים וטחונים או קליפות של עצים וצמחי תבלין.
- ❖ לכל אחד מהתבלינים יש סגולות ייחודיות שעשויות לסייע גם כתרופה.

למשל:

הכורכום עוזר בריפוי דלקת ויש סברה כי הוא עשוי אף למנוע מחלות מסוימות.
הקינמון שעשוי מקליפה של עץ ומחקרים העלו כי הוא משפר את פעילות המוח (אפילו בהרחה)!

הפפריקה עוזרת להעלות את רמת ה"כולסטרול הטוב" בדם.
הפלפל השחור משפר את היכולת של הקיבה לעכל את המזון שאנו אוכלים.



דקלום

50

תבלינים בחרוזים

בגן שלנו הבנות והבנים
אוהבים לאכול מאכלים עם תבלינים:
דנה - אוהבת לשתות תה עם נענע.
יואל - אוהב לאכול סלט עם פלפל.
נירית - אוכלת כריך עם גבינה ועירית.
תמיר ויאיר - מכינים סלט מלפפון ושמיר.
יסמין - אוהבת סלמון עם רוזמרין וגם טימין.
אמיליה - אוהבת קציצות עם פטרוזיליה
וניצן -
איזה תבלין הוא מעדיף לאכול?
ניצן מוכן לאכול ה כ ל !

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נדקלם יחד את הדקלום הנ"ל. בפעם הראשונה נדקלם בקול ובצורה איטית. נחזור על הדקלום עוד כמה פעמים, במהירות דיבור ובמקצב המתאים לתוכן הטקסט. נבקש מהילדים שכבר זוכרים, להצטרף ולדקלם איתנו. כדי לסייע בזכירת המלים של הדקלום נוסיף תמונה לכל דמות. בעת הדקלום נראה את הדמות המתאימה.

1. דנה – תה עם נענע



2. יואל – סלט עם פלפל



3. נירית – כריך עם גבינה ועירית



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

4. תמיר ויאיר – סלט מלפפון ושמיר



5. יסמין – סלמון עם רוזמרין וטימין



6. אמיליה – קציצות עם פטרוזיליה



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

7. ניצן – מוכן לאכול הכל!



פעילויות סביב דקלום

להלן שלוש אפשרויות לעבודה סביב הדקלום:

א. יצירת מקהלת מדקלמים: מחלקים את ילדי הגן לשתי קבוצות. קבוצה א' אומרת את שם הילד בדקלום וקבוצה ב' את ההמשך.

דוגמה:

כולם - בגן שלנו הבנות והבנים

אוהבים לאכול מאכלים עם תבלינים:

א' - דנה -

ב' - אוהבת לשתות תה עם נענע.

א' - יואל -

ב' - אוהב לאכול סלט עם פלפל.

וכך הלאה.

נשלב תנועות ידיים לכל דמות בהתאם לתוכן הדקלום.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ב. חריזה

נבקש מהילדים להיזכר בחרוזים מהדקלום (דנה – נענע, יואל – פלפל)
נבקש מהילדים להיזכר בשמות של תבלינים. נוכל גם לחפש שמות של ילדים בגן שלנו ששמם מתחזר עם שם של תבלין.

ג. תבלינים בבית שלי

נציע לילדים לבדוק אילו תבלינים יש בבית שלהם. האם תבלינים שהוזכרו בדקלום מצויים גם בבית. נציע לילדים לשאול ולהתעניין ולחזור לגן עם סיפורים על התבלינים בהם משתמשים בבית.

משחק

תבלין או מאכל?

נעמיד במרכז החדר את המגש עם התבלינים ונכתוב שלט: תבלינים.
לידו נציב צלחת ובה מאכל אחד ולצידה שלט – מאכלים.



נפנה לילדים, בזה אחר זה, נאמר שם של תבלין או של מאכל והילד יקום ממקומו וישוב ליד השלט של מאכלים או ליד מגש התבלינים, בהתאם למילה שנאמרה לו.

לדוגמה – תבלינים - פלפל שחור, כורכום, בהרט, צ'ילי, ראס אל חנות, קינמון, קארי, סומק, רוזמרין, תימין, פפריקה ועוד.

מאכלים – פיצה, סלט ירקות, קציצות, קוסקוס, מרק ירקות, אפונה, פסטה ברוטב, המבורגר, שניצל, אורז, ירקות מאודים)

במהלך המשחק תיווצרנה שתי קבוצות של ילדים. 'קבוצת התבלינים' ו'קבוצת המאכלים'. נגיש לכל קבוצה דף אחד גדול - במידה שההנחיות מאפשרות זאת, ועליו יציירו את התבלינים / המאכלים שנאמרו.

אפשר לתת לכל ילד רבע דף וכל ילד יצייר בנפרד. אח"כ נתלה בשתי קבוצות נפרדות את המאכלים והתבלינים שציירו הילדים.

במוקד היצירה

נעבוד עם קבוצות של ילדים במרחב היצירה ונצייר באמצעות האצבעות תוך שאנחנו מכינים את "הצבעים" שבהם נצייר.

לצורך כך נזדקק לדפי ציור, צלחות חד"פ, מים, כוררום, פפריקה, פלפל שחור

מהלך העבודה:

- ניקח כפית פפריקה מתוקה, נערבב על צלחת עם כמה טיפות (!!!) מים עד שנוצרת עיסה סמיכה. (אפשר להוסיף גם מעט מאוד דבק פלסטי).
- נערבב היטב את העיסה וניתן לה 'לנוח' כמה דקות.
- נעשה את אותה פעולה עם כוררום ובנפרד עם פלפל שחור.
- נחלק לילדים דף ציור או צלחת נייר (פשוטה שאינה מצופה בחומר פלסטי) ונזמין אותם לצייר באמצעות האצבעות כך שיחוש את מעבר הצבע מעיסת התבלין לדף.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תמונה 2 – ציור 'שמש' באמצעות צבע שהוכן מכורכום



תמונה 3 – ציור בצבעי פפריקה, כורכום ופלפל שחור



פרק ב' - אנחנו גדלים ומתפתחים - תזונה

מפגש 6 - המלח

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בנושא המלח. במפגש הילדים יאזינו לסיפור, ישוחחו ויביעו את מחשבותיהם, ימחזו, ילמדו כיצד מגיע המלח מהים למלחיה שלנו ויעסקו ביצירה המאפשרת ביטוי אישי. אפשר לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

סיפור המלך והמלח - מצורף. לסיפור - כתר, כובע טבחים, מטפחת ראש, צעיף, זר פרחים. לפעילות במרחב הגן - בגדי מלך, כתר, בגדי טבחים, תמונות של מאכלים, מלחיות. לפעילות בקבוצות - מלח גס, מלח שולחני רגיל, בריסטול שחור, מגדלות, מערוך או מכתש ועלי. ליצירה א - שמינית בריסטול כמספר הילדים, דבק פלסטי, מלח ליצירה ב - חול בגוונים שונים, מסננת, שיפוד, בקבוקים קטנים, פקקים מתאימים.

במליאת הגן 

המלך והמלח

סיפור

נספר לילדים את הסיפור העממי - 'המלך והמלח'. נוכל לספר לילדים הצעירים את הסיפור תוך שימוש באמצעים שייקלו עליהם את ההבנה. נשתמש בכובעים או אביזרים אחרים, כדי לייצג את הדמויות הדוברות:

כתר - מלך

כובע טבחים לבן - טבח

הבת הבכורה - מטפחת ראש. הבת האמצעית - צעיף. הבת הצעירה - זר פרחים.

המלך והמלח / סיפור עם



עיבוד ע"פ מקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

היה היה מלך אחד ולו שלש בנות. יום אחד היה המלך עצוב ובודד. הוא קרא לבתו הבכורה ושאל אותה: "כמה את אוהבת אותי, בתי?" התקרבה אליו בתו הבכורה וענתה: "אני אוהבת אותך כמו אבנים יקרות ויהלומים". שמע המלך, והיה שבע רצון.

חלף זמן מה, והמלך קרא לבתו השנייה ושאל אותה: "כמה את אוהבת אותי, בתי?" ענתה הבת השנייה: "אני אוהבת אותך כמו כסף וזהב". שוב היה המלך שבע רצון.

כעבור עוד זמן זימן אליו המלך את הבת הצעירה ושאל: "כמה את אוהבת אותי, בתי הצעירה?" ענתה לו הבת הצעירה ואמרה: "אני אוהבת אותך כמו מלח!"

"מה?!? כמו מלח!?" שאל המלך בכעס וצעק: "הסתלקי מפה, בת חצופה שכמותך!" והוא גירש את בתו מהבית. הבת הצעירה נעצבה אל ליבה על שהיא צריכה להיות מגורשת מהארמון, אולם בטרם עזבה, רעיון צץ במוחה: היא ניגשה אל הטבח הראשי של הארמון, המכין למלך את כל ארוחותיו, ואמרה לו: "אני מבקשת ממך, כי מהיום ואילך, אל תשים מלח במאכלים, שאבי, המלך, אוכל".

הסכים הטבח למלא את בקשת הבת. וכך, שקטה ובטוחה, עזבה הבת את הארמון והסתתרה בבקתה קטנה ליד הארמון.

חלף יום, חלפו יומיים, חלף שבוע, חלפו שבועיים, והמלך הרגיש כי טעם מוזר יש לארוחותיו. טעמן אינו כתמול שלשום. הוא הרגיש, שהאוכל אינו ערב לחך, וטעמו תפל. תהה המלך בליבו: "מה זה יכול להיות? מדוע האוכל אינו טעים כמו שהיה פעם?"

החליט המלך לקרא לטבח ולברר איתו את הדבר.

"מה קרה לאוכל? שאל המלך את הטבח. האוכל שלי חסר טעם." אמר בזעם.

"זה מפני שבישלתי אותו בלי מלח, אדוני." השיב הטבח.

"ומי ציווה עליך לעשות זאת?" שאל המלך.

"אני ציווית!" שמע המלך קול מאחוריו. פנה המלך לאחור וראה את בתו הצעירה.

חייכה הבת והמלך הבין מה רצתה בתו ללמדו. הוא השיב אותה הביתה בשמחה ואמר: "תודה לך, בתי היקרה, עתה אני יודע מה גדולה אהבתך אותי".

שיחה

נשוחח עם הילדים על הסיפור בהתאם לגיל וליכולות שלהם. למשל נוכל לשחזר את הסיפור ולתת לילדים להציג אותו.

נוכל לשאול:

מה המלך רצה לדעת לאורך כל השיחות שלו עם בנותיו?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

למה, לדעתכם, שתי הבנות הגדולות אמרו למלך שהן אוהבות אותו כמו יהלומים אבנים טובות, כסף וזהב?

למה האוכל של המלך השתנה – בהתחלה היה טעים ולבסוף לא היה טעים?
מה המלך הבין בסוף הסיפור?
נשאל את הילדים למה לדעתם קוראים לסיפור בשם המלך והמלח?

במרחב הגן

נוסיף למרחב הגן אביזרים שיאפשרו לילדים לשחק ולהמחזיז, לבנות את ארמון המלך ואת המטבח של הטבח שנענה לבת הצעירה שרצתה ללמד את אביה כמה היא אוהבת אותו.
אביזרים אפשריים – בגדי מלך, כתר, בגדי טבחים, תמונות של מאכלים, מלחיות.

המלח שאנו אוכלים

שיחה

- נציג בפני הילדים מלחייה או מספר מלחיות בצורות ובגדלים שונים. נשאל את הילדים מה תפקידה של המלחייה. עוד נאמר כי חשוב להשתמש במעט מלח כדי להרגיש את הטעם הטעים של האוכל עצמו. נבקש מהילדים לשתף אותנו בתיאור המלחיות שיש אצלם בבית – גודל, צורה, צבע וכד'.
- נספר לילדים שבמאכלים שלנו יש מלח. המלח גורם לאוכל להיות טעים אולם חשוב מאוד להקפיד על כמות קטנה של מלח.
- נספר לילדים שהמלח הנמצא בגוף בכמויות גדולות הוא לא בריא. לכן חשוב להימנע מאכילת חטיפים. בהם יש המון (!!!) מלח. יש חטיפים שהטעם שלהם אינו מלוח אך יש בהם הרבה מדי מלח.

נשאל את הילדים: מה אפשר לאכול במקום חטיפים (בחגיגות יום הולדת, בברכה, בים, וסתם ביומיום)? אפשר לאכול פירות יבשים או פירות טריים המסודרים בצורה יפה ומושכת.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

כאשר הולכים עם בני המשפחה לקניות, כדאי לשים לב לתוויות הסימון על מוצרי המזון. כדאי מאוד להימנע ממוצרים שיש עליהם סימון כזה:



הפקת מלח מהים

(מיועד לילדים בוגרים ומתעניינים)

נשאל מאין הגיע המלח למלחיה? איך מפיקים מלח?

נראה מספר תמונות המספרות כיצד מפיקים מלח ממי הים ונשלב הסבר תוך כדי הצגת התמונות.

מי הים עשירים במלח. המים מלוחים.	
מי הים מועברים לבריכות אידוי – המים מתאדים.	

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

זהו המלח שנשאר בבריכת האידוי אחרי שכל המים התנדפו (עלו) לאוויר. פעם בשנה אוספים את המלח ומנקים אותו.	
המלח נארז בשקיות ובמלחיות ועובר לחנויות.	

פעילות בקבוצות

התבוננות חקרנית

נשב עם קבוצת ילדים סביב שולחן. נניח על השולחן (רצוי על בריסטול שחור) מלח גס ומלח שולחני רגיל.

נאפשר לילדים לבדוק את המלח ולהציע איך כדאי לנו לבדוק אותו כדי להכירו יותר טוב? (נתבונן, נריח, נתבונן באמצעות מגדלת, נכתוש באמצעות מערוך) נגלה את תכונות המלח ונשתמש במלים אלה: גרגרים, גבישי מלח, מנצנץ באור, יכול להפוך לאבקה, חסר ריח.

ננסה לערבב את המלח במים ונראה מה יקרה (יתמוסס).

נעביר את המים המלוחים (שבהם המלח התמוסס) לצלחת שטוחה ונחכה מספר ימים עד שהמים יתאדו. נתבונן בצלחת ונראה מה קרה, לאן נעלמו המים? מה נשאר בקרקעית הצלחת? ילדים מסוימים עלולים שלא להבין את עניין האידוי ונוכל להסביר אותו באמצעות שתי דוגמאות א. השלוליות שנוצרו בחורף ממי הגשם, כבר אינן. המים התאדו לאוויר והשלולית התייבשה. ב. כששוטפים רצפה, כעבור זמן קצר היא מתייבשת כי המים מתאדים ממנה.

יצירה

א. תמונה של מלח

נגיש לילדים גיליון בריסטול שחור, מלח ודבק ונזמין אותם ליצור באופן חופשי. כדאי להסביר שאנו מורחים את הדבק במקום הרצוי על הבריסטול, מפזרים מלח ואחר כך הופכים את הבריסטול כדי שיפלו גרגרי המלח המיותרים.

ב. "חול אילת" / "חול תמנע"

נקדים ונספר לילדים על החולות והסלעים הצבעוניים, המצויים בסביבת העיר אילת. נציין כי הצבעים השונים מעידים על כך שמצויים בסלעים חומרים שונים. נוכל לציין גם את אזור ים המלח שבו האדמה מלוחה.



לפעילות זו נזדקק לחול בגוונים שונים, מסננת, מלח, שיפוד, בקבוקים קטנים, פקקים מתאימים. (המלח מתאים ליצירה זו כי צבעו מבליט את צבעי האדמה האחרים שייכנסו לבקבוק וכן בגלל היותו חומר טבעי).

נדגים לילדים יצירה של בקבוקי חול צבעוני:

א. נסתובב עם הילדים בחצר הגן ונמצא חול (יבש) במגוון צבעים.

ב. נסנן במסננת כל חול בנפרד כדי להרחיק ממנו אבנים ועלים יבשים.

ג. נשפוך שכבות של חול, וביניהן גם מלח כדי ליצור בקבוק חול צבעוני.

ד. חשוב למלא את הבקבוק עד למעלה ולאטום בפקק מתאים.

אפשר ליצור "גבעות" באמצעות הכנסת שיפוד לדופן הפנימי של הבקבוק והוצאתו ורק אז יש להכניס את השכבה הנוספת.



פרק ג' - פעילות גופנית

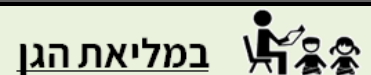
מפגש 1 - אנחנו פעילים ומתנועעים

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בפעילות גופנית ומעלה למודעות של הילדים את התנועתיות הפשוטה והמוכרת להם. המפגש מזמן אפשרות של מיון הפעולות הגופניות לשתי קבוצות על פי המטרה שלהן. המפגש מציע לבנות את 'שביל התחושות' וללכת בו, כפעילות מיוחדת מהנה ומפתחת תחושות, מיומנויות וכישורים רבים. אפשר לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

תמונות של פעילות גופנית - מצורף
לפעילות בחצר - טבעות גומי, בקבוקי פלסטיק מלאים חול, כסא הפוך, פקקים של בקבוקים, דלי, קערה.
ליצירת שביל התחושות - בדים במרקמים שונים, חול, עלי שלכת, חתיכת דשא סינטטי, פקקים, גלילים, קרטוני ביצים, צמיגים, קורת עץ מרובעת קורת עץ עגולה (עמוד חשמל שוכב), חלוקי נחל, חצץ מאבנים קטנות קטנות, שבבי עץ או נסורת, כדורי עיתון, וכד'. ניתן להוסיף צמיגים, קופסאות קרטון גדולות ופתוחות.



במליאת הגן

אנחנו נעים ופעילים

נתחיל את המפגש במספר פעילויות:

א. "דוד המלך אמר..."

נסדר את הילדים בשתי קבוצות. קבוצה ב' - יושבים, קבוצה א' - עומדים (בהמשך הקבוצות מתחלפות)

נזמין את ילדי קב' א' העומדים למרכז המעגל ונשחק במשחק "דוד המלך אמר...":
ניתן הנחיות הקשורות לפעילות הגוף והילדים יבצעו.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

לדוגמה - דוד המלך אמר לשים ידיים על הכתפיים
לעמוד יל רגל אחת
להשיט ידיים לצדדים
לקפוץ על שתי רגליים
לעשות תנועות כאילו אנחנו עולים על סולם
לעשות תנועות הדומות למי שמשחק כדורגל

ב. מתקדמים כמו ילדים וכמו בעלי חיים

נזמין למרכז המעגל קבוצה של כ-7 ילדים ונבקש מהם להתקדם במרחב. נשאל: איך אנו יכולים להתקדם? (בהליכה, ריצה, קפיצות, דילוגים, זחילה). נתאר באופן מילולי כל אחת מצורות ההתקדמות. נוכל לתאר ולהשוות לבעלי חיים (ונוסיף גם את בע"ח השוחים ומעופפים).

ג. הולכים כמו בעלי חיים

נזמין מספר ילדים לנוע כמו חיות – איך הולך אריה? איך מתקדם קוף? ואיך סרטן? איך עפה ציפור ואיך פרפר? איך זוחל נחש ואיך לטאה?



הליכת סרטן

ד. מניעים רק חלק מהגוף

נזמין קבוצת ילדים למרכז החדר ונכריז כל פעם על איבר אחר שמתנועע. הילדים העומדים במרכז, יתבקשו למצוא מגוון גדול ככל הניתן של תנועות ופעילויות שבהן האיבר הזה הוא הדומיננטי.

לדוגמה - נאמר בטון קצבי:

כל הילדים עומדים

ישר,

כל הילדים עומדים.

כל הילדים עומדים

וישר ומניעים

רק את... הידיים

נזיז ונפעיל את הידיים (למעלה למטה לצדדים בסיבוב בגלגול. הנעת היד ממפרקים שונים – כתף מרפק שורש כף היד ואצבעות).

בהמשך נוכל להזמין את הילדים להניע את הרגליים, הראש, המותניים... כדי להפוך את המשחק למורכב יותר נציע לילדים להניע איברים הדורשים פעילות מוטורית ממוקדת יותר למשל כתפיים, כפות רגליים, שפתיים.

שיחה

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו. נוכל להדגיש נושאים אלה:

אילו איברים בגופנו משתתפים בתנועה? -

איזה הוא האיבר בפעיל ביותר בגוף שלנו? נזמין את הילדים לנמק. -

מה ההבדל בין התנועה של בעלי חיים והתנועה של בני אדם (התנועה היא של איברים שונים והיא נעשית למטרות שונות – בע"ח נעים כדי למצוא אוכל או כדי להסתתר. בני אדם נעים למגוון גדול של מטרות)

מהי פעילות גופנית

מיון

נראה לילדים מספר תמונות. (אפשר להדפיס את כל התמונות או חלק מהן, ולהשתמש בהן גם למשחקים נוספים למשל זיהוי הפעילות ושיום אברי הגוף).

נתבונן ונראה מה הילדים שבתמונות עושים, לשם מה, אילו חלקים בגופם פעילים ונעים?

נבקש מהילדים למיין את התמונות לשתי קבוצות באופן הנראה להם לנכון.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

בנוסף לדרכי המיון שהילדים מציעים, נוכל להציע לילדים למיין את התמונות כך:

א. תמונות המייצגות פעילות יומיומית שוטפת / רגילה / שהיא חלק ממה שאנו עושים באופן יום יומי.

ב. תמונות המייצגות פעילות של אימון, כושר, זריזות, שמחה והנאה בחוג או בתחום שאנו אוהבים כגון מחול או כדורגל.

פעילות בחצר

א. משחקים

נזמין קבוצות ילדים למשחקים שמותאמים למרחב החצר:

- השחלת טבעת לבקבוק שיש בו מים או חול.
- השחלת טבעת לרגלי כסא הפוך
- קליעת פקקים לדלי / לקערה (יש להקפיד על מרחק כזה שיאפשר חוויית הצלחה)
- קפיצה למרחק בשתי רגליים צמודות
- חיקוי תנועה של בעלי חיים - פיל, ציפור, תולעת, שיירת נמלים

ב. אנו נתלים כמו קופים

כדאי להציע לילדים פעילויות ותרגילים לחיזוק חגורת הכתפיים – חשוב במיוחד לילדים לקראת כיתה א'!

להתלות על חבל, לעלות בסולם חבלים ולרדת ממנו, לטפס על ענף, להתנדנד על מתח וכד'.

למדריכה - הסבר והדגמה של התרגילים

ג. שביל התחושות ומסלול מבוכים

נזמן לילדים מגוון חומרים ועזרים ונציע להם לבנות בעצמם את "שביל התחושות". נבנה יחד עם הילדים. בתום הבנייה הילדים יילכו בשביל ויפעלו בו ברגליים יחפות.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



השביל יורכב מחומרים אלה:

בדים במרקמים שונים, חול, עלי שלכת, חתיכת דשא סינטטי, פקקים, גלילים, קרטוני ביצים, צמיגים, קורת עץ מרובעת קורת עץ עגולה (עמוד חשמל שוכב), חלוקי נחל, חצץ מאבנים קטנות קטנות, שבבי עץ או נסורת, כדורי עיתון, וכד'.

את שביל התחושות אפשר לשדרג למסלול מבוכים שהילדים יוצרים מעזרים שונים. כדאי לזמן מגוון עזרים למשל צמיגים, קופסאות קרטון גדולות ופתוחות כך שניתן לעבור דרכן או לדלג מעליהן.

יצירת שביל התחושות – אזור פקקים



69

קופסת קרטון כחלק מהעזרים ליצירת מבוכ

שיחה

אחרי שהילדים יבנו את שביל התחושות ויתנסו בהליכה בו ברגליים יחפות, נשאל את הילדים להרגשתם. נשאל: באיזה חלק של השביל היה נעים ללכת? איך היתה התחושה ב.... בשביל? האם הייתם רוצים ללכת שוב בשביל? למה? מדוע קוראים לו שביל התחושות?



סיכום

ניזכר בתרגילים ונשחזר את הפעילויות שעשינו. נשאל אילו פעולות היו מהנות, מה היה קשה, מה עושים כשקשה?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פרק ג' - פעילות גופנית

מפגש 2 - הגוף שלנו פעיל כל הזמן

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בהעלאה למודעות את העובדה שיש חלקים בגוף שלנו הפעילים גם בזמן שאנו ישנים - הלב, מערכת הנשימה, המוח.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מקרן ומחשב, דפי ציור.

במליאת הגן 

זמן שינה וזמן עירות

שיחה

נשוחח עם הילדים על הפעולות שאנו עושים יומיום. נדגיש את החלוקה לזמן שינה, המעבר משינה לעירות, זמן עירות. נוכל לשאול את הילדים על הלילה שחלף - איך ישנתם? מי ישן על הבטן? על הגב?

למה חשוב 'לישון טוב' בלילה? למה חשוב לישון מספיק זמן?

נדגיש את הנקודות האלה:

- השינה היא מנוחה לגוף: לידיים, לרגליים, לפנים, לעיניים לפה.
- שינה מחזקת את המערכת החיסונית ואת היכולת שלנו להישאר בריאים.
- בזמן שינה הגוף שלנו גדל.
- בזמן השינה המוח מתרענן ומתפתח.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נספר לילדים כי תינוקות שרק נולדו ישנים רוב שעות היום והלילה. ילדים בגיל הגן זקוקים להרבה שעות שינה ביממה.



מה קורה כשאנחנו מתעוררים? מה אנחנו עושים? נמה ההבדל בין המצב שבו אנו ישנים למצב שבו אנו ערים?

פעילות

נזמין קבוצה של כעשרה ילדים למרכז החדר.

נבקש מהילדים לרקוד ולנוע לפי ההנחיות. בהמשך נזמין ילדים אחרים.

נשמיע מוסיקה שקטה ונתחיל מהלילה:

- לילה טוב, הולכים לישון עכשיו... כבר התקלחנו, כבר סיפרו לנו סיפור ועכשיו - למיטה...
- אנחנו במיטה עדיין לא נרדמנו. מנסים להרדם. הגוף עייף מכל הפעילות של היום.
- שוכבים על הגב, שוכבים על הבטן, מסתובבים לצד אחד... ואז לצד השני... ונרדמים.
- אנחנו ישנים. הלילה הוא ארוך. הגוף שלנו נח, אוגר כוחות ליום חדש שעוד מעט יבוא.
- עוד מעט בוקר, השמש מתחילה לעלות. אנחנו מתחילים להתעורר.
- פוקחים את העיניים, ו... נרדמים שוב. הקולות בבית מעירים אותנו: קולות של בוקר נשמעים בבית. אנחנו מתמתחים, מפהקים, ובלית ברירה, קמים.
- בוקר הגיע צריך לקום להתארגן וללכת לגן - נשמיע מוסיקה להתעוררות ולפעילות
- אנחנו מצחצחים שיניים... מתלבשים... אוכלים ושותים.... ומיד יוצאים בדרכנו לגן, ליום חדש של פעילות, משחק עם חברים ועשייה בשמחה.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

הגוף שלנו פעיל גם כשאנחנו ישנים

שיחה

נשוחח על מה שעשינו. איך היה, מה ההבדל בין הלילה והיום?

האם בלילה, כשאנו ישנים, אנחנו פעילים? האם יש בגוף שלנו חלקים פעילים בזמן שאנו ישנים?
איזה חלקים? איזה חלקים בגוף שלנו בכלל לא נחים?

נוסיף מידע ונארגן אותו:

- הלב – פועם ומזרים את הדם כל הזמן בתוך הגוף שלנו. הלב מעביר לכל תאי הגוף דם יש בו חמצן והוא לוקח מתאי הגוף את החומר הנקרא פחמן דו חמצני, שהוא מיותר לגוף. הלב שלנו פועם כל הזמן, גם כשאנו ישנים.
- מערכת הנשימה – עובדת ופועלת כל הזמן. דרך האף והפה אנו מכניסים לריאות אויר ובו חמצן, ופולטים את הפחמן הדו חמצני החוצה. אנו נושמים גם כשאנו ישנים. הצמחים והעצים מייצרים חמצן שאנו זקוקים לו.
- מערכת העיכול – האוכל שאכלנו מתעכל והופך לדם ולאנרגיה בגוף שלנו. המערכת הזו עובדת כל הזמן, גם כשאנו ישנים.
- המוח – המוח שלנו פעיל כל הזמן הוא אחראי על כל מה שקורה לנו בגוף. המוח גם אחראי אפילו על החלומות שלנו בזמן שאנו ישנים.

נניח שהיינו מזמינים לגן שלנו רופא או אחות והיינו רוצים לשאול אותם שאלות על הגוף שלנו. מה היינו שואלים.

נכתוב את השאלות של הילדים.

פעילות

משחקי פנטומימה

נזמין את הילדים להציג בפנטומימה (ללא מלים) פעילות אחת שהוא עושה במהלך היום בגן או בבית. עם משפחה או עם חברים. שאר הילדים יתבקשו לגלות איזו פעילות הוצגה.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נעזור לילדים ש"אין להם רעיון מה להציג", ונלחש באוזנם אחד מהמשפטים הללו: (נשתדל להתאים את המשפט לילד).

- יושב ליד השולחן ואוכל אוכל טעים ובריא
- מקריא סיפור לחבר צעיר או לאח קטן
- עוזר לאבא לערוך את השולחן לקראת ארוחה
- מסתרק מול המראה
- ממלא כוס מים ושותה
- משחק עם הבובות
- ישן וחולם חלומות

נסכם את משחק הפנטומימה ונשאל איך הצלחנו לגלות

איך הלב שלנו פועל? (מתאים לילדים בוגרים ומתעניינים)

שיחה

נספר לילדים שעתה נרגיש מקרוב את קצב פעימות הלב שלנו. נזמין את הילדים להרים את הידיים לאט לאט, ולהוריד אותן. ועכשיו להרים ולהוריד אותן בקצב מהיר יותר ויותר. נשאל איך זה קרה?



עתה נציע לילדים לשים יד על בית החזה ולהרגיש את פעימות הלב. נזמין אותם לבדוק איפה עוד אפשר לחוש את פעימות הלב (בחלק הפנימי של שורש כף היד ובצוואר, בחלק הצדדי).

נזמין את הילדים לקפוץ במקום. ועכשיו לשים יד על בית החזה ולחוש מה קרה לקצב פעימות הלב (הן מהירות יותר).

נשאל את הילדים מה דעתם, איך זה קרה? האם אנחנו באמת יכולים לשלוט על קצב פעימות הלב?

נגיע למסקנה – כשאנחנו עושים פעילות גופנית מאומצת / מהירה, קצב פעימות הלב מתגבר.

יצירה

ניתן לכל ילד דף אחד. נקפל אותו באמצע לשני חלקים. נציע לילדים לצייר בצד אחד את הלב שלנו כשהוא דופק מהר, אחרי פעילות גופנית מאומצת, ובצד השני בזמן "רגיל".



פעילות בקבוצות



נזמין קבוצת ילדים ונשוחח איתם על הלב, בהמשך למה שעשינו קודם.

נשאל – איך אפשר לדעת שהלב שלנו פועל גם בזמן שישנים?

איך הרופא מקשיב לפעימות הלב? (באמצעות סטטוסקופ).

ניתן לילדים להתנסות בהקשבה ללב באמצעות סטטוסקופ מתוך ערכת משחק

למדריכה - ניתן לראות ואחכ להדגים הכנת סטטוסקופ פשוט.

באמצעות שני משפכים / מוזיאון המדע בירושלים בניית סטטוסקופ

סיכום



נשחזר עם הילדים את מה שעשינו. נזכיר את ההבדל בין הזמן שאנחנו ישנים לזמן שבו אנחנו ערים (ההבדל בעיקר בסוג הפעילות). נשאל איזה חלקים בגוף שלנו עררפ ופעילים גם כשאנחנו ישנים.

פרק ד' - שומרים על ניקיון

מפגש 1 - אנחנו נקיים - אנחנו בריאים

מוקד המפגש :

מפגש זה יתמקד במגוון פעילויות הקשורות להבנת מושגים בתחום הניקיון ובין השאר נכיר שירים מולחנים ומוקראים.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב, מקרן, אריזות של חומרי ניקוי או תמונות מצולמות שלהם. הספר - הסבון בכה מאוד / מרים ילן שטקליס.

במליאת הגן



ניקיון

נשמיע / נקרין לילדים את שיר הניקיון מאת אבי דור (שרה: מיכל הקטנה) - מילות השיר להלן.

שיר הניקיון / מלים ולחן: אבי דור

נה נה נה נה ניקיון
בואו ונשטוף ידיים, עם חיוך ועם סבון
בואו ונמחא כפיים ונתיז קצת מים.
אבא, אמא, כל הבית, נזהרים עכשיו מאוד
זה פשוט עם הגיון, בואו נשמור על ניקיון.

פזמון - הבריאות שלנו חשובה מאוד
אז חיידקים בבקשה, עם כל הכבוד,
צאו לי מהבית וגם מהחיים
אנחנו את חוקי הניקיון מקיימים!

להיות נקי זה כיף את השיער אני חופף
מצחצחת את השיניים, שמחה עד השמים
את הכוס תמיד אשטוף, מחלה שלא אחטוף
כך אשמור על בריאותי, גם אתם, עשו כמותי!

פזמון - הבריאות שלנו...

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פעילות ושיחה

א. ניבוי - הילדים ינסו לגלות על פי השיר שהשמענו, על מה אנו משוחחים היום. (ניקיון, בריאות, מניעת מחלות). מה השיר אומר לנו על נושא הניקיון? (שצריך לשמור על ניקיון, לשטוף ידיים, לגרש את החיידקים כדי שלא נהיה חולים ונהיה בריאים).

נדפיס את התמונות שלהלן או נביא מראש אריזות וכלי ניקוי. נניח על הרצפה במרכז החדר את התמונות/ החומרים וכלי הניקוי שלהלן.

ב. שיום ותיאור - נבקש מהילדים להצביע על מה שמוכר להם מהגן או מהבית. ילדים צעירים יתבקשו לשיים (איך קוראים ל... / מה זה?) וילדים בוגרים יתבקשו לתאר למה החפץ / המוצר משמש אותנו, למה חשוב להשתמש בו.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



ג. הרחבת המושג - נשאל את הילדים מה עוד היינו יכולים להביא ולהוסיף לחפצים / לתמונות האלה. מה עוד יכול להתאים למה שמונח על הרצפה.

ד. מיון - נזמין את הילדים למיין. נשמע מה היו שיקולי הדעת במיון. במידה שמיון זה לא עלה, נציע לילדים למיין לפי התפקיד – כלים וחומרים המשמשים לניקיון הגוף שלנו וכאלה המשמשים לניקיון הבית והגן.

ה. קישור תנועה לתפקיד / חפץ - נזמין מספר ילדים לחשוב ולבחור חפץ / כלי / חומר אחד ולהדגים בפנטומימה בפני המליאה את השימוש בו. שאר הילדים יצטרכו לגלות מה הוא בחר.

ו. יצירת מוקד חומרי ניקיון - נבקש מהילדים להביא אריזות ריקות של חומרי ניקוי מהבית. נקים בגן מרכז קטן של חומרים וכלים בנושא הניקיון. מרכז זה יהיה חלק מהפעילות השוטפת במשק הבית בזמן הפעילות במרחב.



פעילות בקבוצות

נזמין אלינו את הילדים לקבוצות פעילות של 5-8 ילדים בכל פעם.

נקרא באזני הילדים את השיר הסיפורי **הסבון בכה מאוד** / מרים ילן שטקליס.



הסבון בכה מאוד / מרים ילן שטקליס

הסבון בכה מאוד
דני לא רוצה בי עוד.
ומברשת השיניים
מתייפחת שבעתיים
ואמרת למשחה
"אל תבכי", אך היא בוכה.
והברז כעסן
הוא כועס מאוד על דן
והמים, מים, מים
צר להם על האוזניים.
הם שרים, שרים, שרים, שרים
שורום זורום זורום רים.
דני, דני מלוכלך
מלוכלך כל כך כל כך
אם יבוא היום לגן,
מי יתן שלום לדן?

כל אחד ישאל: "מי זה
מלוכלך כזה כזה?"
והדסה הקטנה
תסתתר אז בפינה.
לא תכיר אותו בכלל
כלל וכלל.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

בקבוצה של ילדים צעירים



נקרא את השיר לפחות פעמיים. נחכה לתגובות ספונטניות.

נאמר לילדים: אם היינו רוצים לצייר את דני, איך היינו מציירים אותו? איך הוא נראה, מה הוא לא אוהב לעשות (להתרחץ, להסתבן, לצחצח שיניים).

נראה לילדים את כריכת הספר. נזהה את הדמויות – סבון, מברשת שיניים משחת שיניים. מה הן עושות? בשיר כתוב

שמברשת השיניים מתייפחת שבעתיים – נדגים – איך היא 'מתייפחת שבעתיים'? שבעתיים יותר ממי? (מהסבון, שבכה מאוד). למה הם בכו? (בדרך זו אנו נעשיר את אוצר המלים באופן רלוונטי).

מה אתם חושבים קרה בסוף השיר? מה לדעתכם דני יעשה? האם זה כתוב? נקרא שוב ונבדוק אם זה אכן כתוב.



בקבוצה של ילדים בוגרים

נקרא את השיר. נאפשר זמן לתגובות ספונטניות.

נסתכל בכריכה הקדמית של הספר ונקרא שוב את השיר. נקפיד על קריאה רהוטה שנותנת זמן להעמקה ולהפנמה של התכנים.

נבדוק עם הילדים מה הקשר בין מה שרואים בכריכה לבין השיר עצמו. את מי רואים בתמונה שבכריכה, מה הם עושים? (ניתן תשומת לב לפעלים - הסבון בכה, מברשת השיניים – מתייפחת, הברז – כועס, המים – שרים שורום שורום זורום רים) למה זה קרה?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נשאל את הילדים: לו היינו פוגשים את דני, מה היינו שואלים אותו? מה היינו אומרים לו? איך לדעתכם, דני מרגיש? לו היינו פוגשים את הדסה, מה היינו שואלים אותה? מה היינו אומרים לה?



פעילות יצירה ובנייה

נשמיע ברקע את השיר הסבון בכה מאוד

להלן מוצעות מספר אפשרויות:

א. בנייה - נגיש לילדים אריזות ריקות של חומרי ניקוי. (נקפיד שהבקבוקים יהיו סגורים היטב) נצרף אותם לפינת הקוביות הגדולות ונאפשר לילדים יצירה חופשית בהתאם לדמיונם ולאופן הביטוי שלהם.

ב. הדבקת גזרי עיתון או יצירה בחומרים ממוחזרים - נביא עיתונים וז'ורנלים ונציע לילדים לגזור מהעיתונים ולהדביק בצורה יפה כל מה שנראה להם מתאים לנושא שלנו. תמונות מתאימות אפשר למצוא בעיקר בפרסומות.

ג. הצגה - נציע לילדים המעוניינים הכך, להכין הצגה של השיר. אפשר לתת לכל ילד "כתר ריק" (ללא סימן זיהוי) הילדים יציירו את הדמות על כרטיסים אותם נצמיד לכתר. בזמן ההצגה כל דמות תחבוש את הכתר שלה. הדמויות: דני, הדסה, ילדי הגן, סבון, מברשת שיניים, משחת שיניים, ברז, מים.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ד. דמויות מפלסטלינה - הכנת דמויות השיר מפלסטלינה נציע לילדים להכין דמויות "עומדות", תלת ממדיות ולא להשתמש בפלסטלינה כאילו היתה סוג של צבע. נערוך תערוכה של הדמויות, כמתארת את הסיטואציה בשיר.



סיכום



נשוחח עם הילדים על מה שחווינו ועל השירים ששמענו. מה למדנו? ממה נהנינו?
כיצד אנו שומרים על הניקיון?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פרק ד' - שומרים על ניקיון

מפגש 2 - "כשאני נקי אני מותק"



מוקד המפגש:

מפגש זה יתמקד בפעילויות שונות בנושא הסבון ותפקידו בשמירה על הניקיון - שירים מולחנים ונקראים ע"י הגננת, סרטונים, התנסות בשטיפת ידיים נכונה, הכנה של נוזל להפרחת בועות סבון (בהתאם למתכון) והפרחת בועות בחצר.



מומלץ לפרוס מפגש זה על פני מס' יחידות זמן

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מילות השיר אני נקי / דתיה בן דור, כרזה סדר שטיפת ידיים, סוגים שונים של סבון - סבון מוצק, סבון נוזלי, שמפו, תחליב רחצה, סבון ריחני ועוד.
חומרים להכנת נוזל להפרחת בועות: מים, סבון ועמילן תירס (קורנפלור). אפשר להוסיף גליצרין, אבקת אפיה או מעט סוכר.
כלים להפרחת בועות סבון: רשתות, מסננות, מנקי מקטרת מעוצבים באופן מותאם, מחבטי טניס, חישוקים וטבעות גומי, סלסילות פירות, מסננת קוסקוס וכל כלי שיש בו חורים.
בקבוק מים קטן ריק, גרב ישן, קערות.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

במליאת הגן 

נשמיע לילדים את השיר – [אני נקי](#) / דתיה בן דור. (שרה – נירה רבינוביץ).

סביר להניח שהילדים מכירים את השיר ונוכל להזמין אותם להצטרף לשירה ותוך כדי כך, להוסיף תנועות ידיים.

אני נקי / דתיה בן דור	
אני מצחצח שיניים	אני רוחץ ידיים
טידידל - דידל - די	טידידל - דידל - די
במישחה ומים	בסבון ומים
טידידל - דידל - די	טידידל - דידל - די
והליכלוך מהר מהר בורח	והליכלוך מהר מהר בורח
וטוב לי טוב עכשיו וגם שמח.	וטוב לי טוב עכשיו וגם שמח.
כי אני נקי	כי אני נקי
וכשאני נקי	וכשאני נקי
אני מותק.	אני מותק.
ואימא לי חופפת	אני רוחץ רגליים
טידידל - דידל - די	טידידל - דידל - די
את הראש, וגם שוטפת	בסבון ומים
טידידל - דידל - די	טידידל - דידל - די
והליכלוך מהר מהר בורח	והליכלוך מהר מהר בורח
וטוב לי טוב עכשיו וגם שמח.	וטוב לי טוב עכשיו וגם שמח.
כי אני נקי	כי אני נקי
וכשאני נקי	וכשאני נקי
אני מותק.	אני מותק.

שיחה בעקבות השיר

א. מה הילד בשיר עושה? האם זה דומה למה שאנחנו עושים? מתי אמא עוזרת לו? מה הילד מרגיש אחרי שהלכלוך בורח? מתי הילד מרגיש "מותק"? למה?

נאזין לשיר שוב והפעם נזמין מספר ילדים למרכז המעגל להציג את השיר.

נקרין לילדים את הסרטון "[חני ומובי מלמדים על היגיינה אישית](#)" – בריינפופ

במידה שנמצא לנכון, אפשר להסביר על חשיבות צחצוח השיניים



נראה לילדים את הכרזה - סדר שטיפת ידיים (להלן) ונסביר אותה.

אפשר להדפיס את הכרזה, לגזור את חלקיה ולתת לילדים לסדר לפי הסדר.

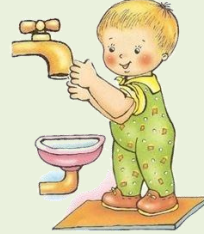
סדר שטיפת ידיים



3. מוסיפים סבון



2. שוטפים את הידיים



1. פותחים ברז



6. מנגבים ידיים בנייר



5. סוגרים את הברז



4. מסבנים את הידיים

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ב. הסבון – נביא לגן ונראה לילדים סוגים שונים של סבון – סבון מוצק, סבון נוזלי, שמפו, תחליב רחצה, סבון ריחני ועוד. נעביר ביניהם את הסבונים, ניתן להם לגעת (ואח"כ לשטוף ידיים בסבון ומים!!) להריח ולספר אם הם מכירים חלק מהם.

נבקש מהילדים שיביאו מהבית את הסבון שבו הם מתקלחים ועם סבון זה הם יקלחו את הבובות.

ננסה לשייך כל סוג סבון לתפקיד שלו – סבון לגוף, שמפו לשיער, סבון כלים לכלי מטבח, ג'ל או אבקה לכביסה וכד'.

נשוחח עם הילדים על כך שיש חומרי ניקוי מאוד חריפים. בדרך כלל יש להם ריח חריף חזק ולא נעים. חייבים להתרחק מהם ולא לגעת! יש חומרים נוספים שהם חריפים ומסוכנים ואסור להיות איתם במגע. כדאי לשוחח עם הילדים על חומרים בטוחים וחומרים מסוכנים.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ג. מידע על הסבון - לילדים בוגרים ומתעניינים, נוכל לתת מידע על הסבון:

- ❖ הסבון הוא חומר ניקוי ואנו משתמשים בו מיום שאנחנו תינוקות קטנים.
- ❖ הסבון, כל סבון, גם מוצק וגם נוזלי, יש לו תכונה מיוחדת – הוא "אוהב" שמן ו"אוהב" גם מים.
- ❖ הסבון מוריד את הלכלוך. איך הוא עושה זאת?
באמצעות החלק האוהב שמן, הסבון עוטף וממיס את הלכלוך. ואז, באמצעות החלק שאוהב מים, הסבון "לוקח" את הלכלוך, ושוטף אותו.
- ❖ לא מספיק לשטוף ידיים רק במים כי חלק מהלכלוך לא נמס במים ונשאר על הידיים. לכן חייבים להשתמש גם במים וגם בסבון.
- ❖ כאשר רוחצים היטב, מספיק זמן ונכון את הידיים, בעזרת סבון ומים, יורדים הלכלוך, החיידקים והוירוסים.
- ❖ כאשר מניחים סבון על בד מוכתם ומשפשפים, הכתם נעלם. (אפשר לערוך ניסוי).



(הערה חשובה לגננת – המידע המובא להלן הוא מצומצם מאוד ומותאם ליכולת הקוגניטיבית של הילדים בגן. גננת שרוצה להרחיב את הידיעות שלה מוזמנת לצפות בסרטון [איך הסבון מציל אותנו](#) – מכון דוידסון)

ד. בועות סבון - נדבר על בועות סבון הנוצרות כתוצאה מהקצפה של סבון ומים. נדגים הקצפה (במזלג או במקצף ידני) של מי סבון ונראה איך נוצרות הבועות. נשאל את הילדים מה יש בתוך הבועות? מה יקרה אם נקציף הרבה זמן?

נקרין לילדים את הסרטון [מופע בועות הסבון של גברת שפריץ](#)





דגשים בחינוך הדתי והחרדי

נזכיר לילדים כי נטילת ידיים היא מצווה חשובה. נקפיד לעשות זאת תוך שאנו מסבירים את חשיבות המצווה ומלווים אותה בלימוד הברכות. נסביר לילדים את מצוות נטילת הידיים לפני אכילת לחם: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידיים". ולאחר היציאה מהנוחיות, נטילת ידיים ובירכת אשר יצר: "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בחוכמה וברא בו נקבים נקבים חלולים חלולים". נסביר לילדים מתי נוטלים ידיים, כיצד. נסביר את אופן השימוש בנטלה. נוכל להציע לילדים לקשט נטלה או לקשט נוסח של ברכת אשר יצר לעמדת נטילת הידיים.



פעילות בקבוצות

איך רוחצים ידיים - נלך עם קבוצת ילדים לכיור ונשטוף ידיים בסבון ומים. נדריך אותם ונשים לב איך הם לוקחים סבון, האם הם יודעים מה צריך לעשות איתו, כמה הם מקפידים. נשפשף את הידיים ותוך כדי כך נשיר את השיר "אני נקי" מאת דתיה בן דור. כשהסבון עדיין על ידינו נשחק: נשפשף את הידיים זו בזו עד שנוצר קצף רך (כמו קצפת) נשאל את הילדים למה זה דומה? (קצפת, לחם עם גבינה). ננגב את הידיים במגבת נייר ונזרוק אותה פח.



פעילות בחצר



א. הכנת נוזל להפרחת בועות סבון

נדגים ונראה לילדים איך אנו מכינים את הנוזל להפרחת בועות הסבון. החומרים הדרושים נמצאים בכל בית - מים, סבון ועמילן תירס (קורנפלור). אפשר להוסיף גליצרין, אבקת אפיה או מעט סוכר. יש הממליצים על מים מזוקקים במקום במי ברז, משום שהם אינם מכילים סידן. יש המשתמשים בסבון לתינוקות כי הוא עדין יותר, לא צורב ופחות מזיק. ויש שמוסיפים לתערובת צבעי מאכל ליצירת בועות צבעוניות.

נספר לילדים שאנו מכינים נוזל להפרחת בועות סבון בהתאם למתכון. נוודא שהילדים יודעים מהו מתכון. נרחיב ונסביר במידת הצורך.

מתכון לנוזל להפרחת בועות סבון:

חומרים

- 1 כוס סבון כלים
- 12 כוסות מים פושרים (אפשר לנסות כמויות שונות, כמו 20 כוסות להפרחה ביום חם)
- חצי כוס גליצרין או חצי כוס סירופ תירס או שתי כפיות אבקת אפיה.

אופן ההכנה

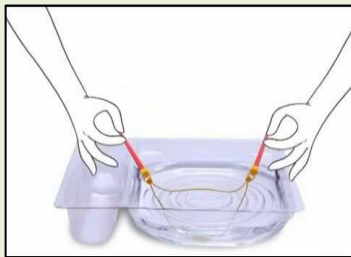
לערבב את החומרים ולהניח לתמיסה לעמוד מספר שעות לפני השימוש, כדי שהתערובת תהיה אחידה וצלולה.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ב. יצירת בועות סבון – נגיש לילדים כלים שבאמצעותם הם יוכלו ליצור בועות סבון: רשתות, מסננות, אפשר להכין כלים ממנקי מקטרת מעוצבים באופן מותאם (ראו תמונה), מחבטי טניס, חישוקים וטבעות גומי, סלסילות פירות, מסננת קוסקוס וכל כלי שיש בו חורים. אפשר לנסות גם גומייה (של קוקיות) וגם שני מקלות (צ'ופסטיקס) שחוט צמר או חוט שפגאט בצורת טבעת מחבר ביניהם (ראו תמונה). אפשר להשתמש בקולב בגדים ממתכת, שהוא בעל צורה סגורה.



ג. הררי בועות - לילדים גדולים אפשר להציע לנשוף באמצעות קשית בתוך כלי עם הנוזל להפרחת בועות ליצירת "הררי בועות". פעילות זו חייבת להיעשות בהשגחה ותוך הזהרה שלא לבלוע את המים!!!

ד. בועות בידיים - הפרחת בועות באמצעות הידיים. צפו בסרטון [בועות בידיים](#)

ה. בועות מתוך בקבוק – ניקח בקבוק מים ניצור שני חורים בבסיסו ונגיש לילדים. כל ילד ילביש את הבקבוק שלו בגרב ויחזיק חזק כך שהגרב לא ייפול. את החלק התחתון של הבקבוק נטבול במי סבון וננשוף דרך הפייה. יוצר שובל של בועות צפופות.



סיכום



נשוחח עם הילדים על מה שעשינו ומה שלמדנו. נשאל ממה נהנו, מה הכירו קודם ומה היה להם חדש. האם הם יכולים לעשות בועות סבון גם בבית?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פרק ד' - שומרים על ניקיון

מפגש 3 - מתנות של סבון

מוקד המפגש:

מפגש זה יתמקד בנושא הניקיון וחשיבותו. נפתח בשיר - שיר עם נקי / אהוד מנור ומתי כספי ונמשיך בהצעות למתנות עשויות סבון מוצק, שהילדים יכינאו ויתנו שי למשפחה.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:



מילות השיר ' שיר עם נקי', צילום תמונות השייכות למפגש מצורף, לחילופין ניתן להביא את החפצים עצמם, מחשב ומקרן.

ליצירה א' - דבקיות, נצנצים, דבק, סבונים מוצקים בצבעים וריחות שונים, פומפיות דקות, קערות, שקיות בד קטנות (רצוי מבד אורגנזה) כמספר הילדים, כרטיס בריסטול קטן לכתובת שם הילד.
ליצירה ב' - סבונים מוצקים בצבעים וריחות שונים, פומפיות דקות, קערות, חוט שפגאט או שרוך, צבע גואש (לא חובה) שיפוד ללא חוד, חרוזים.
ליצירה הילדים יביאו מראש קערה, סבון גוף מוצק ופומפיה דקה.



שיר עם נקי נקרא לילדים את מילות השיר "שיר עם נקי" / מלים: אהוד מנור לחן: מתי כספי

שיר עם נקי / אהוד מנור	מים וסבון, חשמל דופק שעון, ולא עושים חשבון עם החשבון. מי בושם לפנים, וחולצת שבת יפה, וזוג של לבנים להחלפה. פזמון: שביל באמצע שביל בצד...
ערב יום שבת, שעה חמש עד שש, וכל אחד כמעט שוב מתחדש. בכל שבעה ימים המקלחות שרות, המים שוב חמים בצינורות. פזמון: שביל באמצע שביל בצד, חפופים אחד אחד. איזה נקיון וסדר, איזה יופי של מצעד.	רגע של חלום לגוף ולנשמה כולם אומרים שלום ומה נשמע. אפילו גוף חורק הוא מרגיש פתאום טרי, וכל אחד שורק שיר עם נקי.

נזמין את הילדים לספר את השיר במלים שלהם. נדגיש את הזמן (ערב שבת) והפעולות הנעשות. נשאל את הילדים: למה השיר מתכוון במילים "שביל באמצע, שביל בצד"?



"אפילו גוף חורק, מרגיש פתאום טרי?"
"בכל שבעה ימים המקלחות שרות?"

נשוחח עם הילדים על מה שהם עושים בבית לקראת שבת.
נספר לילדים כי מיד נקרין את הסרטון שבו מתי כספי שר את השיר שיר עם נקי. נבקש מהם לשים לב אילו פעולות הקשורות לניקיון נראות בסרטון.



דגשים בחינוך הדתי והחרדי

נדגיש את השבת כיום מנוחה לאחר שישה ימי פעילות. שבת כהתחדשות. השבת כמחוללת כוח, כזמן מנוחה, צוותא, משפחה. שבת קודש. נדבר עם הילדים על ההכנות לקראת שבת בבית והרחצה כחלק מהכנות אלה. "כשם שצריך להכין בגדים נאים ונקיים לשבת, כך צריך להכין את הגוף לקראת השבת, ואף זה מכלל מצוות 'כבוד השבת'. לפיכך אמרו חכמים (שבת כה, ב), שמצווה להתרחץ לקראת שבת. והרחצה צריכה להיות במים חמים שהם מנקים את הגוף היטב, אבל המתרחץ במים קרים או פושרים, לא קיים את המצווה (שו"ע רס, א). בעבר, כשהיה קשה להביא מים לרחצה, המצווה היתה לרחוץ את הפנים, הידיים והרגליים, ולחפוף את הראש, והמהדרים היו רוחצים את כל הגוף בחמים. אבל כיום, שיש לנו מקלחות ודודי חימום חשמליים, מצווה לרחוץ את כל הגוף בחמים. קל וחומר הוא, שאם לפני אירועים חברתיים אדם רגיל לרחוץ את כל גופו, ודאי שלקראת שבת המלכה יש להתרחץ בצורה המושלמת ביותר". (מתוך פניני הלכה, ספר שבת)

התבוננות ושיוך התמונות – מתאים לילדים צעירים

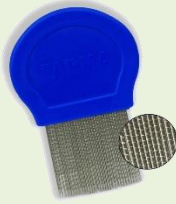
נתבונן בתמונות שלהלן. אפשר להדפיס כל אחת מהן לחוד ואפשר להקרין את כולן יחד. אפשר כמובן להביא את המוצגים עצמם ולהניחם במרכז החדר.

נבדוק שהילדים יודעים לשיים מה רואים בכל תמונה, מה תפקידו ולמה הוא משמש.

ננסה לבדוק כיצד התמונות קשורות לשיר. אפשר להשמיע שוב את השיר או לקרוא שוב את מילותיו.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

שיחה ופעילות סביב השיר – (מתאים לילדים בוגרים)

נדקלם את השיר תוך שאנו מזמינים את הילדים להשלים את המלים החסרות:

ערב יום _____,
שעה חמש עד שש,
וכל אחד _____
שוב מתחדש.
בכל שבעה _____
המקלחות שרות,
המים שוב _____
ב-_____.

שביל באמצע שביל ב_____,
חפופים אחד _____.
איזה נקיון ו_____,
איזה יופי של _____.

95

ריקוד / הצגה - נשמיע את השיר כמוסיקת רקע. נארגן את הילדים לקבוצות של 2-3 ילדים ונבקש מהם להקשיב למלים ולהציג את השיר.

שיחה – איך היתה ההצגה / הריקוד? מה בשיר אמר לנו להציג את המקלחת כפעולה משמחת, שאחרי הרחצה יש תחושה נעימה?



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



יצירה והכנת שי למשפחה

אפשרות א' – 'שקיות ריחניות' לארון הבגדים

חומרים ועזרים נדרשים:

דבקיות, נצנצים, דבק, סבונים מוצקים בצבעים וריחות שונים, פומפיות דקות, קערות, שקיות בד קטנות (רצוי מבד אורגנזה) כמספר הילדים, כרטיס בריסטול קטן לכתובת שם הילד.

מהלך העבודה

1. נגיש לכל ילד שקית בד. נזמין את הילדים לקשט את השקית באמצעות הדבקת דבקיות או נצנצים. כדאי לכתוב את השם בנפרד על כרטיס בריסטול קטן שאותו נחורר ונקשור לשקית.
2. כל ילד יביא את הקערה הריקה, הסבון המוצק והפומפיה הדקה.
3. הכנת פתיתי סבון - נדגים לילדים ואחר כך הם יבצעו - גירור הסבון לתוך קערה באמצעות הפומפיה עד שהסבון עצמו נהיה קטן מדי. אז נפסיק את הגירור בגלל סכנת הפגיעה באצבעות.



4. נכניס את פתיתי הסבון שנוצרו לשקית הבד ונקשור היטב. הריח מופץ דרך הבד.
5. נקשור את הכרטיס עם שם הילד לשקית שלו.

בתום הפעילות נשוחח עם הילדים – מה עשינו? למי תתנו את השי? מה תאמרו לו? איפה תתלו את השקית הריחנית?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

אפשרות ב' - שרשרת ריחנית לשירותים

חומרים ועזרים נדרשים:

סבונים מוצקים בצבעים וריחות שונים, פומפיות דקות, קערות, חוט שפגאט או שרוך, צבע גואש, שיפוד ללא חוד, חרוזים.

מהלך העבודה

1. נכין פתיתי סבון לפי ההנחיות שניתנו לעיל.
2. נכניס את פתיתי סבון לקערה גדול. ונוסיף מים פושרים ביחס של 3:1 כלומר 3 כוסות פתיתי סבון + 1 כוס מים פושרים ונערבב היטב. נחכה מספר שעות עד אשר פתיתי הסבון יהפכו לעיסה.
3. נוסיף לעיסה מעט צבע גואש (לא חובה).
4. יצירת חרוזים - ניתן לילדים ליצור חרוזים על ידי יצירת כדורים קטנים מעיסת הסבון ונעיצת שיפוד (ללא החוד) ליצירת החור. נניח את החרוזים לייבוש.

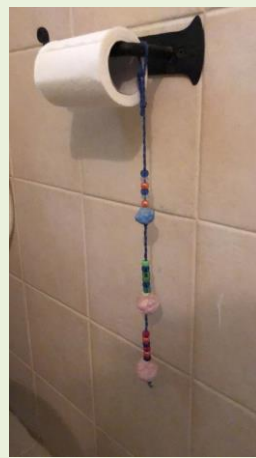


אפשר ליצור את החרוזים גם בתבניות סליקון



5. לאחר הייבוש ניתן לכל ילד חוט שפגאט (או שרוך). הילדים ישחילו את כדורי הסבון הריחני שהכינו וביניהם ישחילו חרוזים.

בתום הפעילות נשוחח עם הילדים – למי תתנו את השי? מה תאמרו לו? היכן תתלו את השרשרת הריחנית?



שרשרת ריחנית לשירותים



נשוחח עם הילדים על הפעילות – מה עשינו, איך היה, ממה נהנינו במיוחד, מה למדנו שלא ידענו קודם? מה אפשר לעשות מסבון מוצק? למה כדאי לתת מתנה שעשינו במו ידינו?

פרק ד' - שומרים על ניקיון

מפגש 4 - תכונות הסבון

מוקד המפגש :

במפגש זה נתמקד בתכונות הסבון. נכיר סוגי סבונים וחומרי ניקוי ונערוך ניסויים שידגימו את תכונותיהם.



אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

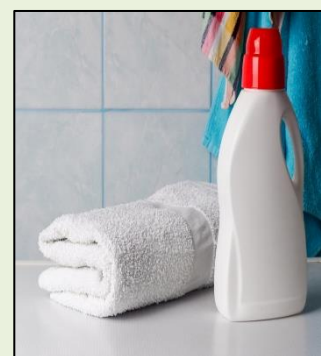
מגוון תכשירי ניקוי וסבונים לתצוגה ולפעילות, מים, שמן בישול רגיל, כוסות שקופות, סבון רחצה נוזלי, קערה, מקצף או מזלגות להקצפה או קשית, קערות גדולות (לכביסה), מתלה מתקפל לכביסה.

במליאת הגן

שיחה (מתאים במיוחד לילדים בוגרים)

נכין מראש ונציג בפני הילדים מגוון של סבונים ותכשירי ניקוי: סבון רחצה, שמפו, סבון כלים, אבקה או ג'ל כביסה, נוזל לשטיפת רצפות, נוזל לניקוי חלונות ומראות וכד'.

נדגים ונסביר את השימוש בכל אחד מהתכשירים. נדגיש את ההנאה והשמחה של הימצאות בסביבה נקייה.



נשאל את הילדים – מה אנחנו יודעים על הסבון ועל חומרי ניקוי אחרים? אילו תכונות יש להם?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תכונות הסבון - נאמר לילדים כי לרוב הסבונים יש תכונות דומות. תכונות הן הדברים המאפיינים אותם. (במידת הצורך נסביר את המושג "תכונה / תכונות" באמצעות דוגמאות נוספות למשל - הכדורים הם עגולים. זו התכונה שלהם, 'עגוליות'. הספוג יכול להכיל בתוכו כמות מסוימת של מים מבלי שיטפטפו. זו התכונה של הספוג, 'להחזיק מים' בתוכו).

נקשיב לדברי הילדים ונסכם את דבריהם:

- **צבעוניות - הסבון הוא לרוב צבעוני**
- **ריח אופייני - לכל סבון ולכל חומר ניקוי יש ריח המאפיין אותו**
- **שמנוניות - הסבון הוא שמנוני**
- **הסבון, ביחד עם מים, יוצר קצף - יוצר בועות. באור ניראים צבעי הקשת על פני הבועות.**
- **הסבון מתערבב עם מים ועם שמן ויוצר "נוזל חדש". זאת אף שהשמן והמים בעצמם אינם מתערבבים זה בזה**
- **הסבון הוא בעל תכונות ניקוי - מנקה את הגוף, את הבגדים, את הכלים וכדו'**

התנסות בחומרים

נספר לילדים שעתה נתנסה, נחוש ונכיר את תכונות הסבון (במליאה נכיר את שלוש התכונות הראשונות מהרשימה הנ"ל. בקבוצות הפעילות נתמקד בשתי תכונות נוספות ובחצר - בתכונה האחרונה).

100

- **צבעוניות - נגלה באמצעות חוש הראייה**
נצביע על הסבונים וחומרי הניקוי ונשאל את הילדים איזו תכונה אנו רואים (באמצעות חוש הראייה בלבד)? צבעוניות. נשאל את הילדים מה דעתם, למה הסבונים וחומרי הניקוי הם צבעוניים?



- **ריח אופייני - נגלה באמצעות חוש הריח**
נעבור בין הילדים עם שמפו ועם סבון כלים וניתן להם להריח. (נקפיד לא לקרב את הסבונים קרוב מדי!!! נסביר לילדים את הזהירות שיש לנקוט).
נשאל - איזו תכונה נוספת יש לסבונים שאותה אנו חשים באמצעות חוש הריח? לכל סוג סבון יש ריח אופייני לו.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



שמנוניות - נגלה באמצעות חוש המישוש

נעבור בין הילדים עם כוס מים וסבון רחצה נוזלי או סבון כלים. נטפסף מעט מים על אצבעות יד שמאל ומעט סבון נוזלי על אצבעות יד ימין. נבקש מהם למשש ולחוש את ההבדל בין התחושה בשתי הידיים - שמנוני (חלק יותר) ולא שמנוני.

סיכום ביניים

נסכם את מה שגילנו עד עתה על תכונות הסבון. נזמין את הילדים לצייר את מה שעשינו.



פעילות בקבוצות

נזמין את הילדים לקבוצות פעילות ונשב סביב שולחן.

על השולחן נניח מים, שמן, כוסות שקופות, סבון רחצה נוזלי, קערה, מקצף או מזלג להקצפה או קשית.

התנסות א' - ערבוב סבון ומים

נמזוג מים לכוס ונשאל את הילדים - נסו לשער, מה יקרה אם ננסה להקציף את המים? נאזין לתשובות הילדים.

ניתן לכל ילד כוס ונמזוג בה מים כדי שליש מגובהה. ניתן להם מזלגות ונציע להם להקציף את המים. נשוחח על מה שקורה למים ('מסתובבים', 'זזים' אבל לא משתנים). אפשר לבדוק מה קורה למים גם באמצעות נשיפה עם קשית לכוס המים.

נוסיף מעט סבון כלים ונשאל - מה אתם משערים שיקרה עכשיו אם ננסה להקציף?

ניתן לילדים להתנסות ונגיע למסקנה:

הסבון, ביחד עם מים, יוצר קצף, יוצר בועות. באור ניראים צבעי הקשת על פני הבועות.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

הערבוב של מים עם סבון, וגם נשיפה לתוך כוס בה יש מים וסבון יוצרת קצף. זו תכונה של הסבון. נזמין את הילדים לצאת למקום מואר ולהתבונן בבועות. נבקש מהילדים לתאר מה רואים? במידת הצורך נפנה את תשומת ליבם לכך שבאור ניראים צבעי הקשת על פני הבועה.



באור נראים צבעי הקשת על פני הבועה



הקצפה של סבון ומים

ציור

102

נזמין את הילדים לצייר את מה שעשו. או לחילופין נשלח את הצילומים של הניסויים ונזמין את הילדים ללמד את בני המשפחה על תכונות הסבון.

התנסות ב' – ערבוב מים שמן וסבון

על השולחן נארגן ונניח על השולחן מים, שמן, סבון נוזלי, כוסות שקופות, מזלגות נשאל את הילדים – מה אתם משערים שיקרה, אם ננסה לערבב בכוס שני נוזלים – שמן ומים? נקשיב לתשובות, ננסה להבין את ההיגיון העומד מאחורי תשובותיהם. נשאל – איך נדע מה יקרה? (ננסה).

נמזוג לכל ילד בכוס שלו מעט מים ומעט שמן. נזמין אותם להתנסות, לערבב ולראות האם הם יתערבבו יחד ו'ישארו יחד' גם אחרי שנספור עד 20. נגיע למסקנה – שמן ומים לא מתערבבים. השמן צף על פני המים.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נבקש מהילדים לשער מה יקרה אם נוסיף מעט סבון לכוס שבה השמן צף על פני המים?
עתה נוסיף לכוס של כל ילד מעט סבון. הילדים יערבבו ויגיעו למסקנה –

הסבון מתערבב עם מים ועם שמן ויוצר "נוזל חדש ואחר". זאת אף שהשמן והמים בעצמם אינם מתערבבים זה בזה.



3. הסבון ממיס את השמן ונוצר "נוזל חדש"



2. מוסיפים סבון



1. שמן צף על פני המים

נזמין את הילדים לצייר את מה שעשו בשני הניסויים הנ"ל. אפשר להציע להם לקחת הביתה את הציורים וללמד את בני המשפחה על תכונות הסבון.



לפני היציאה לחצר, נתבונן במשק הבית (פינת בובות, מטבח, רופא, תחפושות וכד') ונזהה מה עשוי מ בד. נתבונן בבגדים, בכובעים, בצעיפים ובשמיכות ונראה האם הם נקיים? האם רואים עליהם כתמים? ואם לא רואים כתמים, האם אפשר להיות בטוחים שהם נקיים?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נשאל – מה אפשר לעשות כדי שיהיו נקיים? (נכבס) איך מכבסים? למה אי אפשר להסתפק רק בשטיפה במים? כי מים בלבד אינם מסירים את הלכלוך.

הסבון הוא בעל תכונות של ניקוי והסרת כתמים.



נלמד את הילדים לכבס ביד בקערות גדולות. נקפיד שישפשפו את הבד באזור הכתם. נראה להם כיצד יש לשטוף במים את הכביסה לאחר שירדו ממנה הכתמים ולבסוף לסחוט. נתלה את הכביסה לייבוש על מתלה הכביסה.

104





דגשים בחינוך הדתי והחרדי

נשוחח עם הילדים על חשיבות ניקיון הגוף והסביבה בה אנו נמצאים. נדגיש את חשיבות לבישת בגדים נקיים ואת נושא כיבוס הבגדים במיוחד לקראת שבת.
"אחת מעשר התקנות שתיקן עזרא הסופר היא, שיכבסו את הבגדים ביום חמישי (ב"ק פב, א).
שתי משמעויות לתקנה: א) שאין ללבוש בשבת בגדים שאינם נקיים, ולכן תיקן לכבסם לכבוד שבת. ב) הואיל ומלאכת הכביסה היתה קשה, תיקן שיכבסו ביום חמישי, כדי שיום שישי ישאר פנוי להכנת התבשילים והבית לשבת. אמנם כיום, שמלאכת הכיבוס נעשית במכונה, מותר לכבס בגדים ביום שישי, שאין בזה טורח והפרעה להכנות לשבת. אך את בגדי השבת, טוב להקדים ולכבס ביום חמישי כתקנת עזרא". (מתוך פניני הלכה, ספר שבת).



סיכום

נשוחח ונשחזר עם הילדים את מה שעשינו היום: נקרב סבון לאפנו ונשאל – איזו תכונה של הסבון אפשר לגלות באמצעות חוש הריח? ואיזו תכונה של הסבון נוכל לגלות באמצעות חוש המישוש?
נכוון את הילדים לספר לבני המשפחה מה עשינו ומה למדנו היום.

נחافظ על النظافة

صفات الصابون

موضوع اللقاء : سنتناول في هذا اللقاء صفات الصابون

سنتعرف على أنواع مختلفة من الصابون

ومواد تنظيف. وسنقوم بتجارب تجسد صفاتها.

أدوات ومواد مساعدة :

أنواع مختلفة من مواد التنظيف والصابون للعرض خلال الفعالية، ماء ، زيت ، كؤوس شفافة، صابون استحمام
سائل، وعاء، شوكة ، قشة شرب ، طشط او اكثر كبير ، منشر غسيل

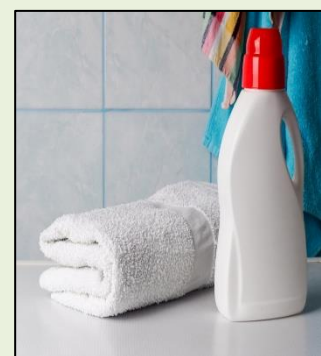
فعالية جماعية : (محادثة تلائم أيضا طلاب بجيل أكبر)

نحضر مسبقا مجموعة من الصابون ومواد التنظيف ونقوم بعرضها للطلاب (سائل استحمام / سائل جلي / شامبو /
سائل الغسيل / او مسحوق غسيل / سائل الأرضية / وسائل تنظيف الزجاج).

نقوم بشرح كيفية استخدام كل من هذه المواد والأدوات مع التشديد على أهمية وجودنا في بيئة نظيفة .. وشعورنا
بالارتياح لذلك

سؤال للنقاش:

هل تعرفون مواد تنظيف أخرى لم يتم عرضها ، ما هي صفاتها؟



صفات الصابون :

נחבר الأولاد أن أغلب أنواع الصابون لها صفات متشابهة ، والصفات هي التي تميزها (حسب الحاجة نقوم بشرح مصطلح الصفة من خلال امثلة إضافية مثل الكرات هي دائرية ، الشكل الدائري هو صفة ، الاسفنجة لها قدرة على امتصاص كمية من الماء دون تنقيط. هذه صفة للاسفنجة (صفة الامتصاص)



اللون : الصابون على الاغلب يمون بالوان مختلفة

الرائحة : لكل صابون او مادة تنظيف رائحة تميزه

الملمس : ان للصابون ملمس زيتي/ ناعم / خشن

■ عند خلط الصابون مع الماء ينتج رغوة ، فقاعات ، وفي الضوء نرى الفقاعات ملونة

■ يمكن خلط الصابون والماء والزيت وينتج عن ذلك سائل جديد

■ نقصد بذلك ان الزيت والماء لا يمكن ان يختلطان .

■ من صفات الصابون ان له قدرة على التنظيف ، ينظف الجسم ، الأدوات وغيرها..



نصغي لحديث الطلاب ونحاولهم ونلخص التالي:

نجرب المواد :

نتحدث مع الأولاد بقيامنا بتجربة استخدام الصابون (ونتعرف على صفات الصابون)

اللون : نتعرف على هذه الصفة بواسطة حاسة النظر.

نشير للصابون ومواد التنظيف ونسال الطلاب أي صفة يمكن أن نميزها ،

(بواسطة حاسة النظر)

ونسأل الطلاب لماذا تكون الصابونة ومود التنظيف لها ألوان مختلفة

הראייה הפואטית: נתקף על־הזֶה הַשֶּׁפֶת בַּוְּאֶסֶת חַסֶּה הַשֶּׁמֶשׁ.

נמר בין הַפְּלַב מַע הַשָּׁמֶשׁ וְשִׁאֵל הַגְּלִי וְנַעֲטִיֶּהֶם אֲנִי יִשְׁמֹוּ ,

(מַע הַחֲפֵאִם אֲנִי לֹא יִקְרִבֹּנֶה אֲכַתֵּר מִן הַלֶּזֶם וְנִשְׁרַח לַפְּלַב

עַן הַחֲזֵר עַנֵּד אִשְׁתֵּדָאֵם מֹוֹד הַתְּנַזִּיף)

וְנִשְׁאֵל הַפְּלַב אִי שֶׁפֶת אִזְפִּיָּה לַלְּבָבִים יִמְכֵּן אֲנִי נִמְיֵזָהָ בַּוְּאֶסֶת חַסֶּה הַשֶּׁמֶשׁ ?

מַלְמֵס לְזֶג (זִיטִי) : נתקף על־הזֶה הַשֶּׁפֶת בַּוְּאֶסֶת חַסֶּה הַלְּמֵס.

תִּמְרַר בֵּין הָאֻפְּאֵל כְּאִסָּא מַע מַא, שִׁאֵל אִשְׁתִּחַמַם אוֹ שִׁאֵל הַגְּלִי ,

נִשְׁעַב בְּזַעַק הַמַּא עַל הַיָּד הַיִּסְרִי וְנִשְׁעַב עַל הַיָּד הַיְּמִנִי

שָׁבִים אוֹ שִׁאֵל גְּלִי וְנִשְׁלַב מִנֵּהֶם תַּחֲסֵס וְאִשְׁתִּנַּח הַפֶּרֶק בֵּין הַיָּדִים

מִן הַשִּׁאֵל לְזֶג וְהַלְּאֵל לְזֻזָּה)

נַעֲמַל זִמְנֵם מַגְמוּעַת

נִגְלַס מַע הַפְּלַב בַּמַּגְמוּעַת חֹוֹל הַטַּוֹלָה .

נִשְׁעַב מַא , זִיט , כּוֹוֹס שִׁפֶּאפֶּה , שָׁבִים אִשְׁתִּחַמַם שִׁאֵל , וְעַא , שִׁוְכָה , קֶשֶׁת שֶׁרֵב (לְנִפְחַת בִּי הַמִּזִּיג).

נִשְׁבַּב מַא בִּי הַקַּס וְנִשְׁאֵל הָאֻפְּאֵל מַאֲזָה יַחֲדֵת אִזָּא חֹוֹלָנָא חֶלֶט הַמַּא ? נִשְׁתַּמַּע לַאֲבִיבַת הַפְּלַב

נַעֲטִי לְכָל טַאֵל כְּאִסָּא וְנִשְׁבַּב לֵה מַא (תֵּלֶת הַקַּס) וְנַעֲטִיֶּהֶם שִׁוְכָה (מִפְּזֵל בִּלַּסְטִיק) וְנִשְׁלַב מִנֵּהֶם תַּחֲרִיק הַמַּא ,

נִרְאֵב חֶרֶק הַמַּא בִּאֲנֵה לֹא יַחֲדֵת תַּגְּבִיר לַמַּא , יִמְכֵּן אֲנִי נִשְׁלַב מִן אֶחָד הָאוֹלָד אֲנִי נִפְחַת בַּלְּקֶשֶׁת לְדַחַל הַקַּס קִבֵּל

הַתַּחֲרִיק וְבַעַד הַתַּחֲרִיק לַמַּקְרָנָה .

נضيف قليلا من سائل الجلي ونسالهم عن توقعاتهم لما سيحدث اذا بدأنا بالتحريك ؟

نعطي مجالا للطلاب ليمارسوا التجربة ونستنتج :

الصابون مع الماء ينتج رغوة وينتج فقاعات وفي الضوء نرى الفقاعات ملونة

مزج الماء بالصابون مع التحريك ينتج رغوة ، وكذلك النفخ بواسطة القنينة لداخل مزيج الماء والصابون ينتج عنه رغوة. وهذه إحدى صفات الصابون.

يمكن أن نخرج مع الطلاب للهواء الطلق لیتمتعوا ويشاهدوا الفقاعات .

يمكن لفت نظرهم الى اننا نرى ألوان الطيف من خلال الفقاعات.



التجربة الثانية : مزج الماء الزيت والصابون

نضع على الطاولة ماء ، زيت ، وصابون سائل، كؤوس شفافة وشوك للتحريك.

نسأل الطلاب عن توقعاتهم لما سيحدث ، اذا حاولنا مزج الماء مع الزيت؟

نستمع لاجابات الطلاب ،ونسالهم كيف يمكن لنا ان نتأكد مما سيحدث! (تعالوا نجرب ذلك)

نوزع على كل طالب كأساً من الماء ونضيف عليها قطرات زيت ونطلب منهم تحريك المزيج ومراقبة ماذا سيحدث...وسنتوصل للاستنتاج بان الماء والزيت لا يختلطان.والزيت يطفو فوق الماء.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נסאל الطلاب عن توقعاتهم لماذا سيحدث اذا أضفنا القليل من الصابون للكاس التي طفا بها الزيت فوق الماء ؟
نضيف لهم الصابون ونطلب منهم التحريك ونصل للاستنتاج التالي

عند خلط الصابون بالماء والزيت نحصل على سائل جديد لان الزيت لا يختلط بالماء

وقت الرسم

يمكن ان نطلب من الطلاب ان يرسموا رما توضيحيا للتجارب التي قمنا بها وبإمكانهم اخذ الصور معهم للبيت
ومشاركة عائلاتهم بصفات الصابون.

في الساحة :

يمكن سؤال الأولاد عن الملابس والمعدات المنزلية المصنوعة من الاقمشة وباه طرق ننظفها؟ كيف نغسلها ؟ لماذا
لا نكتفي بنقعها بالماء؟ لأن الماء لا تكفي لازابة الاوساخ والتخلص منها...

الصفة التي تميز مواد التنظيف ان لها القدرة على تنظيف وإزالة البقع

سوف نعلم ونرشد الأطفال كيف يغسلون في طشت كبير ،ونؤكد عليهم ان يقوموا بفرك المناطق التي بها بقع
،ونمثل امامهم كيفية غسل الملابس بعد ان ازلنا منها الاوساخ ونقوم بعصرها وتعليقها على منشر الغسيل حتى
تجف.

110



الإجمال

نتحدث مع الطلاب عن التجربة التي مروا بها ضمن هذه الفعاليات ، تقرب المعلمة الصابون من انفها
وتسأل الطلاب أي صفة يمكنها تمييز من صفات الصابون؟ وأي حاسة يمكن تمييزها عن طريق حاسة اللمس
؟

نوجه الطلاب لمشاركة عائلاتهم بما تعلمناه خلال اللقاءات.

פרק ה' - דברים שעושים לי טוב

מפגש 1 - טבע בגן

מוקד המפגש:

מפגש זה יתמקד בהיכרות עם מגוון אלמנטים טבעיים הנמצאים בסביבה הקרובה לנו למשל צמחים, אבנים, חול ואדמה. הילדים לומדים להכיר את החוויה הייחודית שהטבע יכול להעניק להם ולהמליץ אותה. המפגש מזמן לילדים מגוון רחב של התנסויות בלתי אמצעיות עם חומרי טבע – בגן ובחצר – משחקי חברה, בנייה ויצירה. כדאי מאוד לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן!

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב, מקרן, תמונות המשקפות פעילות בטבע – מצורפות, חומרי טבע – צמח, אבן, נוצה, ענף, עלה, חופן אדמה, חצץ, זרעים, פרח וכד'.
ליצירה א' – דפים, שמיניות בריסטול, מספריים, חוט שפגאט
ליצירה ב' – ענף אחד מרכזי, חוט שפגאט, מספריים, חומרי טבע לתלייה על המובייל.
ליצירה ג' – חול/אדמה, עלים, אבנים, נוצות, ענפים שבורים, ואולי גם פקק, שבר של כוס (מה שניתן למצוא, שמיניות בריסטול, דבק..
ליצירה ד' (קבוצתי) – דבק פלסטי, קופסאות קטנות של אריזות, קמח, מעט מים פושרים, חול, קערה וכף לערבוב.
לפעילות בחצר
א – צמחי תבלין בכלים קטנים, אדמה, אדניות.
ב – לאוהל אינדיאני – 5-6 מקלות או ענפים ישרים המונחים זה לצד זה ומחוברים בחבל בקצה האחד שלהם, בדים גדולים (רצוי סדינים ישנים), חבלים לחיזוק.
לפעילות העשרה בקבוצה קטנה – צנצנת זכוכית, כוס זכוכית, בד, בגד, ציפית של כרית, צעצוע מעץ, קוביות עץ.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

במליאת הגן 

פעילות בטבע

נקרין או נראה לילדים מספר תמונות המשקפות פעילות בטבע ובחץ.



שיחה

נשוחח עם הילדים על הפעילויות הנראות בתמונות. נשאל: היכן נמצאים האנשים והילדים המצולמים (דגש על סביבה טבעית), מה הם עושים?

נשאל – איך מרגישים האנשים האלה בטבע?

נבקש מהילדים להביא חומרי טבע מטיולים שערכו בטבע, ולשתף בחוויות שלהם מבילוי בחיק הטבע. נזמין אותם לספר איפה ומתי זה היה, מי עוד היה איתם, מה עשו באותו מקום, איזו חוויה זכורה להם? מה היה נעים במיוחד בטבע ובחוץ? כל ילד יתאר וייספר על החוויה שחווה. הילדים יניחו על הריצפה את החומרים שהביאו.

להלן מספר דוגמאות של דברי ילדים:

- "בטבע הייתי חופשי. עשיתי מה שרציתי" **(הסביבה הטבעית מאפשרת חופש, פיתוח עצמאות).**
- כשהייתי בטיול עם המשפחה שיחקתי שכל הפרחים הם יהלומים וכל העשבים רוצים אותם..." **(הסביבה הטבעית מזמינה את הילדים לפתח את דמיונם, לחשוב בצורה יצירתית וגמישה).**
- "כשהיינו בפיקניק שיחקתי עם אחותי הגדולה. זה היה כיף. היא כבר בכיתה י' ותמיד בבית היא אומרת, שאין לה זמן להיות איתי". **(הסביבה הטבעית מספקת גירויים שונים ומזמנת אינטראקציות בין אישיות ייחודיות).**
- "פעם נסענו לנחל של מים קרים. כל הזמן שמעתי את המים וגם ציפורים" **(הטבע מספק גירויים חושיים. הוא מאפשר לראות, לשמוע, להריח ולהרגיש מה שלא תמיד מצוי בסביבה הרגילה של הילדים).**
- "אתמול היינו בים. אמא אמרה לי להיות על ידה בצל, אבל אני התקרבת למים לאסוף צדפים עם חור לעשות שרשרת". **(סביבה פתוחה מאפשרת בחירה של עיסוקים ופעילויות).**
- "בחורף ירד המון גשם ונסענו למטולה. ראיתי שם מים שנופלים מההר גבוה גבוה. זה היה רעש חזק וכשהמים נפלו הם התיזו עלי והיה קר נורא" **(הבילוי בחיק הטבע גורם לילדים לחשוב ולהרהר במה שהם רואים. הטבע יוצר תחושה של פליאה. מה שהם רואים וחווים נחרט בהם ומלמד אותם).**
- "פעם נסענו כל המשפחה לפיקניק על יד הכפר שלנו. שיחקנו כדורגל ואפילו סבא שלי הבקיע לי גול". **(המרחב הפתוח מאפשר משחק משותף וחוויה מהנה).**

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

- "אבא כל הזמן אומר לי שלא צריך לתת יד כשנמצאים בטבע. רק אם רוצים. אבל על יד הבית יש כביש וכל פעם שחוצים אותו אבא אומר לי תסתכל טוב, תיזהר, תשים לב אם אתה שומע מכונית מתקרבת". (הטבע מפחית מתח ועייפות. הוא אינו מחייב את הדריכות הנדרשת בסביבה העירונית).

סיכום ביניים

פעילות בחוץ ובטבע היא פעילות מהנה. הדברים שבטבע הם דברים שעושים לנו טוב.



"חומרי טבע" – מהם?

נניח על הרצפה במרכז המעגל מספר עצמים שהובאו מהסביבה הטבעית: צמח, אבן, נוצה, ענף, עלה, חופן אדמה, חצץ, זרעים, פרח ועוד.

נשוחח עם הילדים – מה יכול להיות המקור של הדברים האלה? איפה אפשר למצוא אותם?

אבנים עגולות וחלקות – בנחל

ענפים יבשים – בחורשה

ענף עם עלים – בשדרה, בגינה

נוצה – בכל מקום שאליו הגיעה הציפור



דגשים בחינוך הדתי והחרדי

לגננת:

עיון במקורותינו מביא למסקנה, כי חז"ל עמדו על המעלה בהתבוננות בטבע, המביאה את האדם להתפעלות ממעשי ה', להערצתו ולשבחו על חכמתו, מחזקת את אהבתו ויראתו בלב האדם, ומלמדו מוסר ומדות טובות.

הטבע כהתגלות ה' בעולם

"צריך להראות את הדרך איך נכנסים לטרקלין – דרך השער. השער הוא האלוקות המתגלה בעולם בכל יופיו והדרו, בכל חי ורחש, בכל צמח ופרח, בכל גוי וממלכה, בים וגליו, בשפירי שחק ובהדרת המאורות, בכשרונות של שיח, ברעיונות כל סופר, בדמיונות כל משורר ובהגיונות כל חושב, בהרגשת כל מרגיש ובסערת גבורה של כל גיבור". (הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל – אורות, עמ' קיט, זרעונים א').

להלן שני כיוונים אפשריים לפעילות עם הילדים:

א. טיול משפחתי

נציע לילדים לספר ולשתף בחוויות שלהם מהטיול או מהחופשה המשפחתית מחוץ לבית, בחיק הטבע. איפה היו? מה חוו? איך היה להם במקום? נדגיש: היציאה של המשפחה לטבע טומנת בחובה מספר ערכים:

- ערך המשפחתיות – אחדות, שותפות, תחושת יחד, אהבה ודאגה של ההורים כלפי הילדים. המשפחה, בהיבטיה המורחבים, היא תחושת ההמשכיות והקשר הבין-דורי. בלב ליבן של המצוות היהודיות הקשורות למושג המשפחה נמצא את 'כיבוד הורים' ו'נתינה' כערכי התשתית של התא המשפחתי.

- ערך האחריות וחלוקת התפקידים בין בני המשפחה. במשפחה היהודית כל בני המשפחה תורמים מיכולתם, עוזרים להורים ולבני המשפחה ופועלים יחד למען המטרות המשפחתיות המשותפות. דבר זה תורם לקשר ביניהם ולתחושת הערך של כל אחד מבני המשפחה, המבוגרים והצעירים.

ב. תפילת הדרך

תפילת הדרך היא תפילה שתקנו חז"ל לומר בעת יציאתו של אדם לדרך. עיניינה העיקרי הוא בקשת האדם מאלוהיו שישמור עליו מן הסכנות האורבות לו בדרך.

"יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתוליכנו לשלום ותצמידנו לשלום ותדריךנו לשלום (ותסמכנו לשלום) ותגיענו למחוז חפצנו לחיים ולשמחה ולשלום..."

- נשוחח עם הילדים על התפילה – מתי היא נאמרת, מה אנחנו מבקשים בתפילת הדרך?

- נדפיס לילדים את תפילת הדרך, ניתן להם לעטר, נגזור וננייל במכשיר למיניציה.

במוקד היצירה

יצירה בחומרי טבע

נצא עם הילדים לחצר נבחר ונאסוף חומרי טבע. נארגן אותם בכלים כך שניתן יהיה להשתמש בהם ליצירה.

אפשרות א' – הדבקה (לילדים צעירים)

נזמן לילדים דפים / שמיניות בריסטול, דבק וחומרי טבע. הילדים ידביקו את חומרי הטבע שאספו. ההדבקה תיעשה באמצעות דבק לבן על דפים / שמיניות בריסטול.

אפשרות ב' – יצירת מובייל (לילדים בוגרים)

נסביר ונדגים מהו מובייל וניצור מובייל פשוט. לשם כך נזדקק ל: ענף אחד מרכזי, חוט שפגאט, מספרניים, חומרי טבע לתלייה על המובייל.

נקשור חומרי טבע לענף המרכזי. נשתדל ליצור שיווי משקל. (נסביר לילדים מדוע). נקשור חוט במרכז הכובד של הענף וממנו נתלה את המובייל על עץ בחצר הגן. כדאי לעזור לילדים בפעולת הקשירה.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

אפשרות ג' – מהאדמה אל הדף

נתבונן בסביבה הקרובה ונראה מה יש על הארץ – חול/אדמה ועליה עלים אבנים, נוצות, ענפים שבורים, ואולי גם פקק, שבר של כוס. אלה ישמשו אותנו ביצירה.

נציע לילדים לאסוף מה שיש על האדמה וליצור בטכניקה של הדבקות. נעמיד את החומרים הללו +דבק במרכז שולחן היצירה. נגיש לכל ילד שמינית בריסטול.

הילדים ימרחו כמות נדיבה של דבק על הנייר ויפזרו מעליו חול. חשוב להסיר את עודפי החול. ניתן להוסיף ולהדביק את חומרי הטבע הנוספים שנמצאו על הארץ.

אפשרות ד' – 'ארמון רב תפארת' (פעילות לקבוצה)

לצורך פעילות זו נאסף אריזות עשויות קרטון קטנות למשל אריזות של אינסטנט פודינג, קורנפלקס, גללי נייר טואלט, גלילי מגבות נייר, קופסאות גפרורים, קופסאות של תרופות, קרטוני ביצים ועוד.

ליצירת הארמון אפשר להשתמש ב:

דבק פלסטי – למרוח דבק על הקופסאות ולפזר עליו חול

דבק קמח - ליצור עיסת דבק בקערה - נערבב בכף או בידיים את "הטיט" לבניית הארמון - כוס וחצי קמח, מעט מים פושרים עד שתיווצר עיסת דבק. נוסיף לעיסה 3 כוסות חול מסונן ונערבב.



נפרוס עיתונים על שולחן העבודה. הילדים מוזמנים לחבר את האריזות זו לזו ולמרוח עליהן טיט וליצור ארמון / מבצר / טירה. לאחר שהארמון מתייבש ניתן להוסיף לו צריחים, מגדלים, דגלים – כיד הדמיון הטובה על הילדים.



הפעילויות המוצעות להלן מתחלקות לשני סוגים – פעילויות בהנחיית הגנת / המדריכה ופעילויות המזמנות התנסות חופשית ביוזמת הילדים. כדאי לארגן מבעוד מועד את החומרים והעזרים הנדרשים.

א. פעילויות בהנחיית הגנת

1. שתילת צמחי תבלין – נביא מהמשתלה לגן צמחי תבלין (למשל לואיזה, נענע, לבנדר, גרניום מסולסל/גרניום לימוני). תבלינים אלה ישמשו אותנו גם לצורך הכנת משקאות מרעננים). נכין אדנית או עציץ גדול מתאים, נפזר בו מצע מתאים לשתילה ונשקה.

נוציא את הצמח מתוך הכוסית שלו. נראה לילדים את בית השורשים, נסביר מה תפקיד השורשים. נראה את הצמח עצמו על חלקיו – ענפים / גבעולים ועלים. ניתן לילדים להתבונן ולהריח. אח"כ הילדים ישתלו באדנית או בעציץ גדול וישקו. נעמיד את האדנית בחוץ, במקום בו יש מספיק אור. במהלך הימים הבאים נעקוב אחר התפתחותם של הצמחים ששתלנו. נשקה יום יום.



2. בניית אוהלים וערסלים לילדים (או לבובות) – נשוחח עם הילדים על כך שבזמן חופשה או טיול בחיק הטבע כדאי מאוד להקים מתקנים שיאפשרו מנוחה, משחק והנאה.

לצורך יצירת אוהל אינדיאני נזדקק לחומרים אלה: 5-6 מקלות או ענפים ישרים המונחים זה לצד זה ומחוברים בחבל בקצה האחד שלהם, בדים גדולים (רצוי סדינים ישנים). נעזור לילדים להרים את המקלות ולהעמידם כך שהקצה הקשור יהיה כלפי מעלה. נגדיל את הרווחים בין המקלות בחלקם התחתון כך שיווצר "אוהל" מחודד בחלקו העליון.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נגיש לילדים בדים כדי לעטוף בהם את האוהל, יש לדאוג להשארת פתח לכניסה ויציאה. הילדים ישחקו באוהל באופן חופשי כחלק מהפעילות בחצר.



אוהל אינדיאני

3. משחק תופסת חצר – הילדים מפוזרים במקומות שונים בחצר הגן. כשמתחיל משחק התופסת, הגננת היא "העומדת". הגננת אומרת בקול שם של חפץ (למשל אדמה, ענף יבש, הגזע של העץ, עלה) וכל הילדים צריכים לרוץ ולגעת בחפץ מי שלא מצא ונשאר לעמוד, הגננת תופסת אותו והוא יהיה "העומד" ויאמר: עלה ירוק, עלה ירוק. כל הילדים ירוצו ויגעו בעלה ירוק.

ב. משחק חופשי

4. טביעת כף רגל בחול – נקדיש פינה אחת של ארגז החול לפעילות זו. הילדים יחלצו נעליים, ירטיבו את החול וישחקו בטביעת כפות הידיים והרגלים. אפשר לזמן התנסות בטביעת תחתיות של כלים וחפצים שונים המצויים בחצר. נאפשר לילדים להתנסות ולחוש את החול בשמחה.

5. דלי עולה מהבאר – לצורך פעילות זו נזמן לילדים חבל ודליים עם ידידות. נניח את החבל ליד אחד העצים שיש לו ענף נתאים. נוכל גם לרמוז לילדים על ידי הנחת החבל על הענף. הילדים יחפשו וימצאו שימושים לחבל ותוך כדי חיפוש הם יוכלו לקשור אל קצה החבל את הדלי. המשחק החופשי יוביל אותם להתנסויות ולהמצאות שונות ופתרון בעיות למשל איך להרים את הדלי.



החומרים שמהם עשויים חפצים שונים - להרחבה והעשרה

שיחה (מתאים במיוחד לילדים בוגרים או מתעניינים במיוחד)

נניח בפני הילדים מספר חומרי טבע – צמח, אבן, נוצה, ענף, עלה, חופן אדמה, חצץ, זרעים, פרח ועוד. נשוחח עם הילדים על מה שמונח לפניהם: מאין באו? מי עשה אותם? מה המיוחד בהם? (הם טבעיים ואינם מעובדים).

ניתן להעמיק את השיחה ולבדוק מה בחפצים שסביבנו נשאר כפי שנוצר בטבע. למשל השולחנות עשויים מעץ (שהיה פעם עץ צומח) ומתכת ברגלי השולחנות (שמפיקים אותה מסלעים מיוחדים – עפרת ברזל, עפרות נחושת - במעמקי האדמה). כלומר השולחן הוא רהיט שהאדם עשה מחומרים בטבע.

נקרין לילדים תמונות או נציג בפניהם חפצים שונים ונשוחח על מקורם.

להלן מספר דוגמאות:

א. חפצי זכוכית

צנצנות זכוכית, בקבוקי זכוכית, זגוגיות החלונות, כוסות זכוכית, נורות ועוד. הזכוכית נוצרת מחומרים שונים הנמצאים באדמה ובחול. כאשר החומרים האלה נשרפים בחום גבוה מאוד, הם מותכים והופכים להיות נוזל צמיג. כשהנוזל הזה מתקרר הוא מתקשה ונהיה ונוצר גוש זכוכית. בתקופות קדומות מאוד (בתקופת התורה) אנשים ידעו להכין בקבוקים ותכשיטים מזכוכית. הם היו לוקחים את גוש הזכוכית המבריק שנוצר, מחממים שוב, ומנפחים אותו. נקרין את הסרטון

ניפוח זכוכית



בקבוק זכוכית עתיק



חלונות



צנצנת זכוכית

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ב. אריגים ובדים

בגדים עשויים בד. כך גם סדינים, וילונות, מפות שולחן, מגבות, ריפוד לספות. כל אלה עשויים מבד.

יש בדים שעשויים מחומרים טבעיים - מהטבע, ובדים שעשויים מחומרים סינתטיים, לא טבעיים. הבד הפשוט עשוי מחוטי כותנה או פשתן או חומרי טבע אחרים.



ג. עץ

ארונות, שולחנות, כסאות, ספסלים ויש גם צעצועים העשויים עץ. העץ שממנו מייצרים רהיטים מגיע אלינו מחו"ל, מארצות שיש בהן יערות עד. בארץ מעבדים את העץ - מורחים עליו חומר שמגן עליו, מנסרים, משייפים, צובעים ויוצרים את הרהיטים המבוקשים.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פעילות בקבוצות

נזמין את הילדים לפעילות בקבוצה קטנה של 4-7 ילדים.

א. זיהוי החומר



נניח בפני הילדים חפצים העשויים זכוכית, בד ועץ.
נוכל כמובן להוסיף חפצים נוספים עשויים
מפלסטיק (כוסות, צלחות) מתכת (סכו"ם) ועוד.
ניתן להם למשש, להריח, לבדוק דרגת קשיות,
שקיפות/אטימות, משקל, ועוד.

נשוחח עם הילדים על מה שגילו – אילו תכונות יש
לחפצים שלפנינו?

נכרוך סרט בד סביב העיניים של אחד הילדים. נגיש לו את אחד החפצים ונבקש ממנו לזהות את
החומר ממנו הוא עשוי.

ב. מה טבעי בסביבת הגן

- נזמין את הילדים להסתכל סביבם ולמצוא אילו 'דברים' טבעיים יש בגן ובחצר (חול,
עציצים, עצים, אבנים, עלי שלכת, נוצות).

- ממ"מ – מצאתי משהו מיוחד - הגננת תסביר את הראשי התיבות ממ"מ ותזמין את
הילדים להתבונן בסביבתם. מי שמוצא משהו מיוחד קורא בקול: "מצאתי משהו מיוחד"
הגננת אוספת את הילדים סביבו והילד משתף במה שמצא ומה מיוחד בו.

סיכום

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו, נחזור על מושגים חשובים. נשאל את הילדים ממה נהנו, מה
למדו ומה היו רוצים להמשיך ולעסוק בו.

פרק ה' - דברים שעושים לי טוב

מפגש 2 - מתבוננים ויוצרים עם פירות וזרעים

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בהיכרות עם פירות וזרעים. תכני המפגש מתכתבים עם נושאים כגון תזונה בריאה וטיולים כחלק מבילוי בחוץ ובטבע. המפגש מזמן אפשרות למיון, שקילה, אומדן, הנבטה ויצירה מגוונת באמצעות זרעים.

כדאי מאוד לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

פירות העונה (תפוח, משמש, אפרסק, נקטרינה, אגס) זרעי חמוס, עדשים בצבעים שונים, אורז, קינואה, שעועית לבנה, שעועית מש, שומשום, פול, אפונה יבשה. לפעילות בקבוצות - זרעים שונים, דפים, דבק, צבעים, קרטון ביצים ריק, קערות, מים, קולב, חוט שפגאט, שקיות, מאזניים. לפעילויות יצירה -

א. רכבת משא - אריזות ריקות, קרטון ביצים, שמיניות בריסטול, דבק, מספריים.

ב. מנדלה - מגוון גדול של זרעים, בריסטול שחור עגול שמסומן בו המרכז, דבק פלסטי.

ג. פסיפס של זרעים - בריסטול שחור קטן, דבק, מגוון זרעים.

 במליאת הגן

בתוך הפרי מצוי הזרע

שיחה

(לגננת - במפגש זה נשתמש במונחים שונים שמשמעותם דומה - גלעין, גרעין, זרע, חרצן. כולם נמצאים בתוך הפרי של הצמח).

נציג בפני הילדים את פירות העונה, נקרא בשמם. נשאל - מה יש לכל הפירות האלה? (קליפה ובתוכם זרע / גרעין) נחתוך את הפירות באמצע ונראה את הגלעינים. נשים לב לגודל ולצבע שלהם.

נשאל את הילדים - האם כל הפירות וכל הזרעים שאנחנו רואים בטבע טובים למאכל? (לא! כאשר אנו בטיול לא נקטוף ולא נאכל שום פרי שאנו מוצאים בטבע. יש פירות שעלולים לגרום לכאבי בטן ובנוסף לכך אנחנו שומרים על הטבע ולא נקטוף!) פירות שאינם מיועדים למאכל נקראים פירות סרק והם צומחים על עצי סרק.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נציג בפני הילדים זרעים נוספים על אלה שראינו קודם: חומוס, עדשים בצבעים שונים, אורז, קינואה, שעועית לבנה, שעועית מש, פול, אפונה יבשה. ניתן לילדים לחוש, לגעת.



נשאל את הילדים אם הם מכירים את המאכלים שמכינים מהם?

נקרין או נדפיס ונראה לילדים מספר תמונות של מאכלים העשויים קטניות וזרעים אחרים:



מרק אפונה



ממר חומוס עם טחינה ועליו גרגרי חומוס



אורז לבן



נזיד עדשים

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נספר לילדים שמאכלים עשויים מקטניות הם בריאים, בונים ומחזקים את הגוף.

משחק

א. משחקי זיהוי - נשחק במשחקי זיהוי בעיניים עצומות -

נזמין ילד, נקשור סרט סביב עיניו, נגיש לו פרי שלם או זרע מאלה שראינו ובדקנו קודם לכן, ונבקש ממנו לנסות לזהות את מה שהגשנו.

ב. משחקי חידות -

- אני גדל בתוך תרמיל. ביאליק כתב עלי שיר "בערוגת הגינה... רק הפול המסכן..." מי אני? (פול)
- אני גדל בשדות גדולים מוצפים במים. אוכלים אותי הסינים, התאילנדים ההודים ובכלל בכל העולם. מי אני? (אורז)
- אוכלים אותי בקיץ. יש לי גלעין גדול וקשה. שמי מתחיל באות א'. מי אני? (אפרסק)
- אוכלים אותי בקיץ. יש לי גלעין קטן וקשה. שמי מתחיל באות מ'. מי אני? (מישמש)
- בתורה מסופר כי יעקב אבינו קנה את הבכורה מעשיו בזכות מאכל שעשוי ממני. מי אני? (עדשים)



יעקב ועשיו

- נזמין את הילדים להוסיף חידות משלהם.

פעילות בקבוצות

אפשרות א' – אומדן ומנייה

נציג בפני הילדים שתי קבוצות של זרעי שעועית לבנה או חמוס. באחת יש מעט זרעים ובשנייה הרבה. נשאל איפה יש יותר? איך אפשר לדעת? כמה זרעים יש בכל קבוצה. הילדים יתנסו במנייה. נגיש לכל ילד 6 זרעים ונזמין אותם לסדר את הזרעים בקבוצות על השולחן: קבוצות של 2 או 3 או 4 זרעים. בכמה צורות ניתן לסדר 6 זרעים? ילדים בוגרים יכולים לנסות לסדר בקבוצות גם 12 זרעים.



אפשרות ב' – שקילה

נכין מראש שקיות קשורות ובהן זרעים בכמויות שונות. נדגים לילדים איך אפשר לשקול באמצעות קולב בגדים ולגלות אילו שקיות כבדות ואילו קלות. נאפשר לילדים להתנסות בשקילה גם באמצעות מאזניים פשוטים שניתן לרכוש.

שיחה – איזה צד קל? איזה צד כבד? איך ניתן לדעת?



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

אפשרות ג' – מה קורה לזרע במים?

נכון מראש זרעים (חומס, שעועית לבנה, עדשים) קערות, מים, מגדלות.

ניתן לילדים לחוש אותם, להתבונן, להריח. ניתן להם מגדלות, נזכיר איך מתבוננים באמצעות מגדלת. נגלה את התכונות של הזרעים. נכון את הילדים לספר מה הם יודעים ומה עוד היו רוצים לדעת. נשאל את הילדים מה יקרה לזרעים אם נכניס אותם לקערה עם מים. האם יצופו? האם ישקעו? ננסה.

נשאל את הילדים מה יקרה אם נשאיר את הזרעים במים למשך כל היום והלילה עד מחר בבוקר. (למחרת נחזור ונראה שהם תפחו. במידה שיש התעניינות מצד הילדים, ניתן להמשיך את השיחה ואת הפעילות למהלך של הנבטה).

פעילויות יצירה

אפשרות א' – רכבת משא

לצורך פעילות זו נזדקק ל: אריזות ריקות, קרטון ביצים, שמיניות בריסטול, דבק, מספריים. נסביר נראה ונקרין מהי רכבת משא, מה היא מובילה, לאן, למה אין בה חלונות ועוד.



נאפשר לילדים לצייר או ליצור רכבת משא המובילה מיני דגן, זרעים.

ציור - אפשר להציע לילדים לצייר רכבת של מספר קרונות ובכל קרון להדביק כמות שווה של זרעים.

בנייה - נציע לילדים לבנות רכבת ולהדביק בקרונותיה מספר שווה של זרעים. אפשר לסדר את הזרעים בקבוצות שוות בתוך קרטון ביצים. ולהדביקם לאחר החלוקה לתאים.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

אפשרות ב' – מנדלה של זרעים (פעילות לזוג)

לצורך פעילות זו נזדקק למגוון גדול של זרעים, בריסטול שחור עגול שמסומן בו המרכז, דבק פלסטי.

נסביר לילדים מהי מנדלה. נדגיש את עקרון המעגליות והחזרתיות. נגיש בריסטול שחור בגודל מתאים. נגזור ממנו עיגול (נשרטט עיגול באמצעות צלחת) נסמן את המרכז – ממנו תתחיל היצירה ותתבצע במעגלים הולכים ומתרחבים.

ילדים שירצו בכך יוכלו לשלב במנדלה גם חומרי טבע נוספים כגון עלים או פרחים.



אפשרות ג' - פסיפס (מוזאיקה) של זרעים

נסביר לילדים מהו פסיפס. פסיפס (מוזאיקה) הוא יצירת אומנות שבה משובצות אבנים קטנות וצבעוניות. אפשר לראות פסיפסים עתיקים כאשר מטיילים באתרים ארכיאולוגיים והיסטוריים.

נסביר לילדים כי האתרים האלה מעידים על מי שגר שם פעם לפני שנים ארוכות. מה שנשאר היום באתר יכול ללמד אותנו על האנשים ועל מה שעשו, איך חיו, במה עבדו, אילו בעלי חיים היו להם ועוד.

נוכל לספר כי בימים קדומים נהוג היה לרצף בפסיפס את מבני הציבור, הארמונות והמקדשים. אנשים מכובדים ועשירים ריצפו את הבית שלהם בפסיפס.

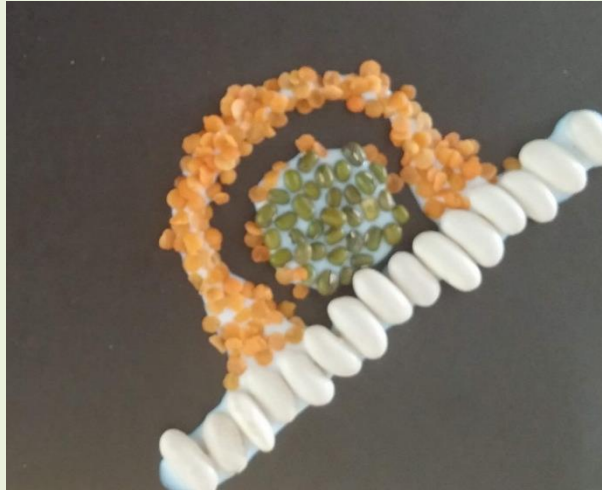


בתמונות פסיפסים באתר ארכיאולוגי

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נגיש לילדים בריסטול שחור קטן ונזמין אותם ליצור באמצעות הדבקת זרעים. אפשר ליצור פסיפס שבו יש "דמות" ורקע" ואפשר ליצור פסיפס של שורות / צורות.



סיכום



נסכם עם הילדים את המפגש: נבקש להיזכר ולמנות שמות של זרעים שמהם אנו מכינים תבשילים שונים. נוכל למנות גם שמות של פירות מאכל שאותם אנו אוכלים בעיקר בקיץ. נזמין את הילדים להראות ולספר על היצירות שבנו / שציירו. נוכל לשאול ממה נהנו ומה הם למדו שלא ידעו קודם.

פרק ה' – דברים שעושים לי טוב

מפגש 3 – "בלי חיות איך אפשר לחיות?"

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בקשר הרגשי שבין ילדים ובעלי החיים. מודגש במיוחד הקשר בין הילדים לבין חיות המחמד שלהם.

המפגש מזמן אפשרות להכיר את חיית המחמד בצורה מעמיקה יותר, "להיכנס לנעליה" ולראות את המציאות מזווית הראייה שלה. זאת, באמצעות סיפור, שיר, יצירה ומגוון עשיר של פעילויות.

כדאי לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן להקרנת תמונות וסרטון, תמונות למשחק 'מה שייך למה' – מצורפות.

הספר – דודי שמחה אוהב חיות / ע. הלל

הספר – קישתא / חנה גולדברג

לפעילות 'לו הכלב יכול היה לדבר' – דפי תמונות ובועות דיבור – מצורפים

לפעילות 'אלבום חיות המחמד שלנו' – דפים – מצורפים

ליצירה – שלטים ריקים, שמיניות בריסטול, ענפים יבשים, צבעים, חומרי טבע, זרעים, נצנצים, תמונות שונות, דבק ומספרים.

נשוחח עם הילדים על בעלי החיים שהם ראו היום או בימים האחרונים בדרכם לגן או בחזרה ממנו. (סביר להניח שהילדים יאמרו כלב, חתול, ציפור, זבוב, יתוש). איפה הם היו, כיצד נראו, מה הם עשו, היכן הבית שלהם? נבקש מהילדים להביא תמונה של חיית המחמד שלהם או צילומים של חיות מחמד ולספר עליהם.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נערוך אבחנה בין בעלי החיים שחיים איתנו בבית (חיות מחמד) לבית בעלי חיים שמחוץ לבית – חיות בר (שועלים, תנים, איילים, פילים, חזירי בר, ג'ירפות ועוד) וחיות משק מבויתות (סוסים, פרות, כבשים, תרנגולות).

נזמין את הילדים לספר על חוויות שלהם ממפגש עם בעלי חיים. הסיפורים יכולים להיות על פי בחירתם של הילדים או לספר על נושאים מכוונים למשל:

- טיפול בחיית מחמד – "אני עוזר ל... לטפל בחתול / בכלב / בדגים שיש לנו בבית"
- מפגש אקראי עם בעל חיים – "פעם ראיתי (או שמעתי) עורב / כלב / חתול ש..."
- תוכנית טלוויזיה – "יש ערוץ שנקרא נישיונל ג'אוגרפיק ופעם ראיתי סרט על..."
- ספר – "אמא קנתה לי את הספר על ד"ר דוליטל שהיה רופא חיות וידע לדבר בשפה שלהם..."

משחק – מה שייך למה?

נדפיס את התמונות שלהלן. ניתן לכל ילד / לכל זוג ילדים תמונה אחת.

מהלך המשחק – הילדים, בתורם יקומו ויחפשו בין התמונות שמחזיקים חבריהם את התמונה המתאימה לזו שלהם. הילדים יניחו את התמונות במרכז המעגל כדי שכולם יראו ואז יסבירו את הקשר שמצאו – מה שייך למה.

132 בהמשך, אפשר לשחק במשחק הנוכחי גם בעבודה בקבוצות. אז יורחב השיח וייעשה שימוש באוצר מלים המתאים לילדים וליכולתם לרכוש מלים חדשות והבנה כוללת של סיטואציות ולהביע את הקשר בין התמונות בצורה מורחבת ומנומקת. (למשל הגוזלים מצייצים כי הם רעבים. הם פותחים את פיהם כדי שאמם השבה עם אוכל, תראה ותכניס את האוכל ישר לפיהם).

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

תמונות לדוגמה - מה שייך למה?



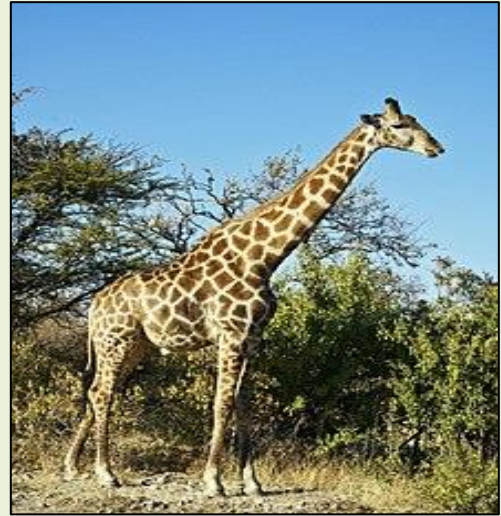
בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



נסכם את המשחק ונשאל את הילדים:

- איך הם ידעו לחבר מה שייך למה?
- מה לדעתם, אפשר לעשות עכשיו עם התמונות האלה (לתלות על הקיר, לשחק במשחק זיכרון, לשחק שוב באותו משחק – מה שייך למה, לשים את התמונות בקופסה ולשחק שוב בעוד כמה ימים...)

135

דודי שמחה אוהב חיות / כתב ע. הלל ציורים - רות צרפתי

נקרא באזני הילדים או נעלה את הסרטון, נקרין ונאזין לסיפור המחורז של ע. הלל – דודי

שמחה אוהב חיות.



ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלת במוסדות החינוך

הפרויקט מבוצע ע"י אדיוסיסטמס בע"מ עפ"י מכרז מס' 9.2017/34

הפרויקט מבוצע עבור אגף א' לחינוך יסודי, משרד החינוך

כל הזכויות שמורות ©

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

דודי שמחה אוהב חיות / ע. הלל

חיות!

זה מה שדודי שמחה הכי אוהב
מאד!

ובעצם, אפשר להגיד
שגם אותי הדביק
ב"מחלה" הזאת!

יום אחד נכנס דודי ובידיו
אקוריום של זכוכית עם שני דגי זהב.
"זה בשבילך!"

אומר דודי שמחה ומחיה.
"איך בדגים הללו אטפלו?" אני
שואל.

"פשוט מאד, את האבקה הזאת
אתה נותן, בלי בעיות!"
אמא מחיכת, קצת נבוכה,
זהו דודנו, הדוד שמחה.
ואני כמובן, עד הגג מבסוט
לטפל בדגים זה ענין פשוט.
ובכלל, בלי חיות
איך אפשר לחיות?!

לא חולפים עדין שלשה ימים
ושמחה מופיע עם עכברונים לבנים,
ארבעה עכברונים זה כבר משהו!
"הטפול" אומר שמחה, "ענין
פשוט!"

דודי ואני את הכלוב מניחים מתחת
המטה ומחכים.
אמא שולחת מבט של חבה
וחרש לוחשת: תודה רבה.

אולם שמחה דודי, (סמכו עליו!)

בבקור הבא כבר מביא לי כלבלב.
כלבלב מתוק, זריז, שובב!

מרטיב כל רגע ונובח: "הב-הב!"
מסתכלת אמא בכלבלב הנלבב
אך במקום לשחק – מעקמת את האף.
דודי מתלוצץ, ומפיסה (כמעט):
"כלב הוא יצור ממשמע ונחמד!"

ואני, כרגיל, עד הגג מבסוט,
כלבלב בבית זה כבר לא פשוט!
ובכלל, בלי חיות
מי יכול לחיות?!

אכן דוד שכזה, באמת זה מזל!
לא רק בגלל החיות – בכלל!
אי! אצלנו בבית שמח מאד!
אקוריום של זכוכית על חלון נצב
ובו מרקדים שני דגים של זהב.
מתחת למטה – עכברונים לבנים
מציצים בארבעה קולות קטנים.
ואפרוח-אז ממני לא תז
(על-כן החתול הסיאמי נרגז!)

ובקול שובב נובח "הב-הב"
ומדי-רגע-וחצי מרטיב הכלבלב.
ואני, יחד עם כל החיות
בחי, כל-כך שמחים לחיות!
אולם אמי קצת נאנחת,
דומם לוחשת היא ושחה:
"שמחה, שמחה, דודי מדוד,
רק שלא תביא לנו עוד!"
אז אני לעצמי אומר: "אם ככה–

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

יותר חיות כבר לא אקחה!" וכשדודי שוב חוזר ומביא עמו סיוח. "די!" אני אומר "אין מקום יותר "אם כך," לרגע דודי מהרהר, אם אין בבית – "אז בחצר!" אמי מגביהה עיניה בשקט: "בחצר – למה לא?" אמי שוחקת. ואני, כמובן, עד הגג מבסוט סיוח בחצר זה כל-כך פשוט! עם הרבה חיות זה נפלא לחיות! מזל שיש לי כזה-מן-דוד! ועכשיו אני סקרן, כבר סקרן מאד מה יביא לי דודי, מה יביא לי עוד?	אני, עד הגג, בחיי, מבסוט – עכברונים לבנים זה פשוט- פשוט – נפלא! אכן, נדבקתי ב"מחלה!" באמת, בלי חיות איך אפשר לחיות? עוברים ארבעה ימים, ואז – הנה שמחה בפתח, ובידו ארגז מתוכו מציץ אפרוח-אז – "יצור נאה, לא יסלא בפז!" מחיר דודי ומושיטו כנגדי. אבל אמא הפעם, נדמה לי, משום מה, שמחתה, ככה-ככה, אינה שלמה. אך אני, כמובן, מבסוט עד הגג! אפרוח-אז – זה ממש חג! ובכלל, בלי חיות איך אפשר לחיות?! שבוע ימים כמעט עובר הנה שמחה דודנו אלינו חוזר עיניו נוצצות בחיך מסים, בחיכו מתפנק חתלתול סיאם. חתלתול סיאם עם עינים תכלות "ראיתם בחיים מתנה שכזאת?" אמא מסתכלת. לא אומרת דבר. אך שמחה מחיך; "זה שום דבר!" ואני, כמובן, עד הגג מבסוט, חתלתול סיאם זה כלל לא פשוט! באמת בלי חיות איך אפשר לחיות?!
---	--

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

כדאי להביא את הספר ולקרא ממנו. רצוי מאוד לשלב בקריאה תמונות או אביזרים, המתאימים לתוכן הטקסט.

שיחה

דודי שמחה אוהב חיות מזמן מגוון גדול של נושאים לשיחה להלן מספר הצעות:

1. החיות - אילו חיות הדוד מביא לילד? לפי איזה סדר (מהקטן לגדול).
2. הדמויות - מי הן הדמויות בסיפור? מה אוהב כל אחד? מהן תגובותיה של אמא עם כל חיה שמצטרפת?
3. משפטים נבחרים: הילד אומר: - ואני כמובן עד הגג מבסוט - למה הוא מבסוט? מה גורם לו אושר? אמא אומרת - שמחה, שמחה, דודי מדוד, רק שלא תביא לנו עוד. למה אמא מתכוונת בדבריה אלה? למה היא אומרת זאת?
4. שם הסיפור - דודי שמחה אוהב חיות. האם השם מתאים? נסביר. האם אפשר לקרוא לסיפור בשם הילד אוהב חיות?

פעילות בקבוצות

חיות המחמד שלנו

שיחה

138 נזמין אלינו קבוצת ילדים ונשב סביב שולחן. נניח על השולחן, כגירוי לשיח, תמונות של חיות מחמד או תמונות של ילדים וחיות. הנה תמונות לדוגמה.

דגים	אוגרים	חתול	כלב
			

נבקש מהילדים לשתף ולספר על חיות המחמד שלהם: איזו חיות מחמד יש לכם, מה שמה, איך מטפלים בה, מי מטפל בה, האם היא אהובה על בני המשפחה? איך רואים זאת? מה הקשר עם חיות המחמד תורם לכם?

נתמקד בשאלה שלהלן ונכוון את השיחה לנקודות הבאות:

איך מטפלים בחיות מחמד כדי שיהיה לה טוב, למה חיות המחמד זקוקה?

- **מזון ומים** – אלה הדברים שבלעדיהם אי אפשר לחיות. בטבע בעלי החיים מוצאים בעצמם את המזון והמים. כשהם גדלים בבית, צריך לדאוג שיהיה להם מזון טרי ושיהיו להם מים נקיים.
- **ניקיון** – חשוב לשמור על ניקיון הגוף וניקיון הסביבה שבה חיות המחמד נמצאת.
- **טיפול רפואי** – מתן חיסונים (במיוחד לכלבים וחתולים) וטיפול במקרה של מחלה.
- **הגנה** – חיות המחמד זקוקה למחסה, בית להיות בו, הגנה מחום בקיץ ומקור וגשם בחורף.
- **אהבה, יחס חם וטוב** – תשומת לב, עזרה בעת צרה ושמחה בעת הצלחה, משחק משותף, אכפתיות ואהבה



נשאל את הילדים וננהל שיח חופשי – האם הצרכים של בעלי החיים דומים לצרכים שלנו? מה דומה? מה שונה?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

להלן מוצעות שתי אפשרויות לעבודה בקבוצה (מתאים בעיקר לילדים בוגרים)

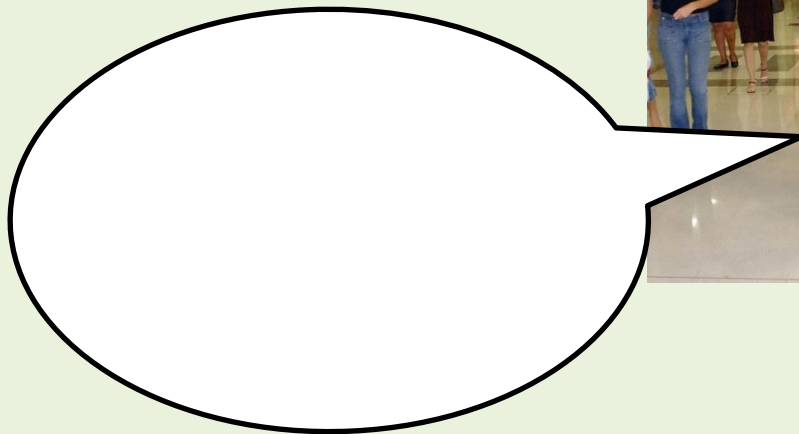
א. לו הכלב יכול היה לדבר, מה הוא היה אומר?

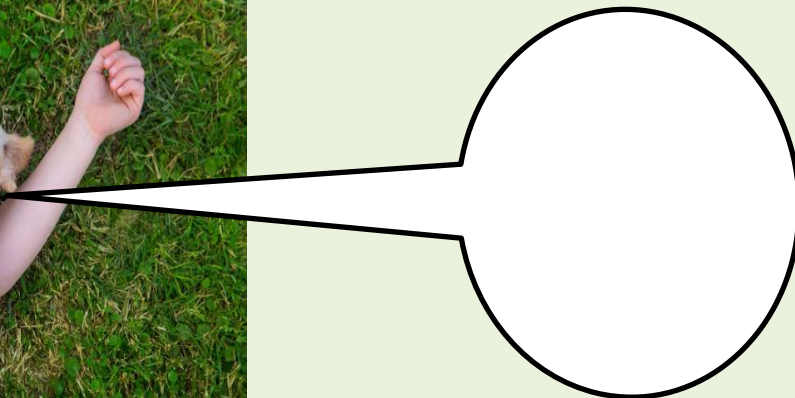
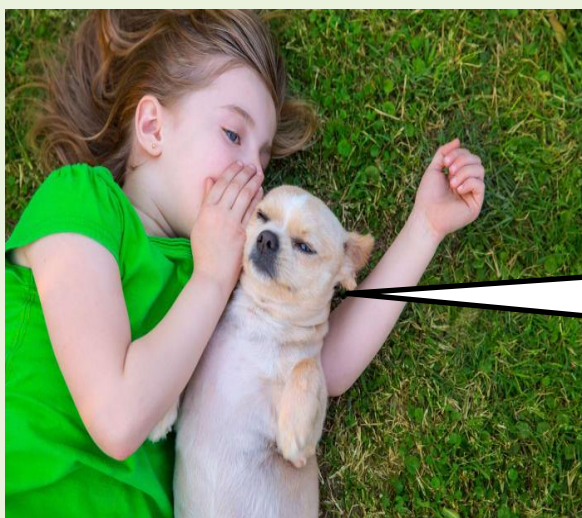
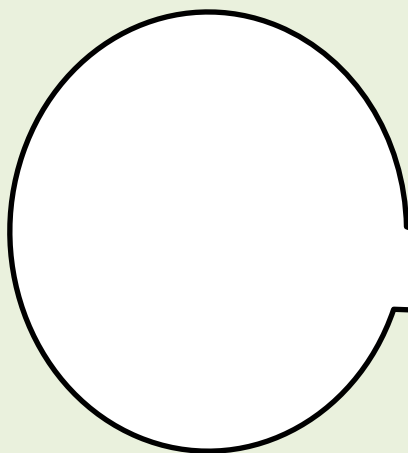
נדפיס או נקרין את התמונות שלהלן ונניח אותן לפני הילדים. נסביר מהי בועת דיבור (נראה בועות דיבור בקריקטורה בעיתון או בספרי קומיקס). נזמין כל ילד לבחור תמונה ולשתף:

את מי רואים בתמונה, מה הם עושים?

לו הכלב יכול היה לדבר, מה הוא היה אומר?

נכתוב את הדברים מפי הילד במקום המתאים בדף.





ב. אלבום חיות המחמד שלנו

נכין תעודת זהות לחיית המחמד. הגננת תכתוב מפי הילדים. נאגד את כל הדפים לאלבום משותף ונקרא ממנו מדי יום. כך נוכל להכיר את חיות המחמד של ילדי הגן.

חיית המחמד שלי

שמי _____

חיית המחמד שלי היא _____ (אוגר / כלב / חתול...)

שם החיה _____

היא אוהבת לאכול _____

היא אוהבת גם _____

בלילה היא ישנה ב _____

אני מרגיש /ה _____

אני רוצה לספר: _____

ציור או תמונה

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

הכרות עם ספר

הספר קישתא / חנה גולדברג. הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1994.



תקציר

קישתא הוא שמה של חתולת רחוב. היא גרה ברחוב ומוצאת את מזונה בפחי האשפה. כשהיא מייללת, האנשים מגרשים אותה אבל אין לה לאן ללכת. החלום שלה הוא בית משלה. מאיה היא ילדה עצובה שעברה לגור בשכונה חדשה. אין לה חברים במקום החדש והיא אינה מכירה אף אחד. קישתא באה להתחכך ברגל של מאיה ובאותו יום קישתא מצאה בית משלה.

143

להלן מוצעות פעילויות סביב הסיפור בשלושה מעגלים: לפני הקריאה, קריאת הסיפור ובעקבות הקריאה.

א. לפני הקריאה

- נספר לילדים שנקרא סיפור על קישתא. נאמר להם, שקישתא הוא שמה של חתולה. נשאל את הילדים מתי אומרים לחתול: "קישתא", "קישתא"? (כאשר מגרשים אותו) מה קורה לחתול שאומרים לו קישתא? מה הוא מרגיש? (הוא נבהל / נעלב / נעצב / מתאכזב והולך). למה

לדעתכם בסיפור קראו לחתול בשם קישתא? (כי גרשו אותו כל הזמן). עוד מעט, כשנקרא את הסיפור, אולי נדע.

- נתבונן בכריכה, נתאר את המצויר, נעלה השערות לגבי תוכן הסיפור. נשאל את הילדים האם בציור רואים חתול שגרשו אותו? (לא. להפך. רואים שילדה מחבקת אותו) אז, איך זה יכול להיות שקוראים לו קישתא והילדה מחבקת אותו?

נשמע את הסיפור ונדע.

ב. קריאת הסיפור

הגננת תקרא באזני הילדים את הסיפור ברצף, מבלי לעצור, כדי לאפשר חוויה שלמה ולא מקוטעת. כדאי לקרא לאט, לאפשר לילדים זמן לעיבוד פנימי של התכנים.

בתום הקריאה הראשונה, כדאי לאפשר לילדים להגיב תגובות ספונטניות.

בטרם נקרא / נשמיע את הסיפור פעם נוספת, נזמין את הילדים לשים לב מה קורה לקישתא מתחילת הסיפור ועד סופו: על מה היא חלמה? האם החלומות שלה מתממשים, האם היא מצאה חברים, האם מצאה בית?

כדאי ורצוי לקרא בעצמנו פעם נוספת או להשמיע את הסופרת, חנה גולדברג, קוראת את הסיפור תוך כדי דפדוף בספר והצגת הטקסט והציורים.

ג. בעקבות הקריאה

להלן מוצעות מספר פעילויות לבחירה:

1. שחזור הסיפור

נשחזר את הסיפור משני היבטים – הדמויות והעלילה.

- הדמויות – נשאל: מי הן הדמויות בסיפור (קישתא, האנשים שנתנו לה אוכל, האנשים שגירשו אותה כשייללה, המובילים שהעבירו את הרהיטים לבית החדש, הילדה מאיה, אמא של מאיה).

באיזה חלק של הסיפור מופיעה כל אחת מהדמויות:

האנשים שצעקו "קישתא" – (בהתחלה)

הילדה מאיה – (בסוף)

קישתא החתולה – (לאורך כל הסיפור).

- העלילה - נזמין את הילדים להציג את הסיפור ובכך להיות שותפים בו:

כל ילד יבחר איזו דמות הוא רוצה להציג (יתכן שיהיו כמה חתולים וכמה ילדות - כולם ישתתפו בהצגה). ילדים שירצו בכך, יוכלו להוסיף אביזרים (כגון זנב, כיסא) לפי הדמות שבחרו לעצמם. נספר או נקרא את הסיפור והילדים יציגו תוך כדי שמיעת הטקסט.

2. פנטומימה - זיהוי הדמות והסיטואציה

נזמין את אחד הילדים ונלחש באוזנו קטע מהסיפור. הילד יציג ושאר הילדים יתבקשו לזהות איזה חלק של הסיפור הוא הציג.

למשל:

- האנשים צועקים לה 'קישתא, לכי מפה'!

- קישתא חלמה שיש לה בית משלה

לאחר כל קטע פנטומימה נשאל את הילדים איך ידענו איזה קטע הוצג בפנטומימה (לפי התנועה, לפי המבע הרגשי)

3. שיחה - נבחר אחד מהנושאים שלהלן ונשוחח עם הילדים:

- במה דומות קישתא ומאיה?

- החלום של קישתא מתממש - איך זה קרה?

- איך קישתא הרגישה בתחילת הסיפור ואיך בסופו? מה השתנה?

- חברים מכל מיני צבעים נשמיע, נשיר יחד עם הזמרת ונרקוד עם הילדים שבסרטון. נבדוק איך השיר הזה קשור לסיפור קישתא.

לו קישתא יכלה לדבר, מה היא היתה אומרת למאיה? מה מאיה היתה אומרת לקישתא?

4. יצירה - נשאל את הילדים - מהו שלט הכניסה, המתאים לבית החדש של מאיה או על דלת חדרה של מאיה בבית החדש? מה כדאי לכתוב בשלט? מה אפשר לצייר? הילדים יעצבו את השלט על מצע שיבחרו, יציירו ויכתבו בדרכם ובעצמם.



לצורך הפעילות נזדקק למסגרות שונות (אפשר ליצור מסגרת מענפים ולהדביק על שמינית בריסטול), צבעים, חומרי טבע, זרעים, נצנצים, תמונות שונות, דבק ומספריים. נציע את החומרים והילדים יכינו ויעצבו את השלט. נתלה את השלטים במקום מוגדר בגן ונניח אותם לצד הספר, במקום בולט.



נשוחח עם הילדים על מה שעשינו במפגש ועל מה שהם אהבו במיוחד. ניזכר בשירים ובסיפורים שהכרנו.

פרק ה' - דברים שעושים לי טוב

מפגש 4 - ציפורים בסביבה שלנו

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בהיכרות ראשונית עם עולם הציפורים כחלק מעולם החי שבסביבתנו הקרובה. המפגש עשוי להיות דרך ללמידה ולהבנה של עולם ציפורים באמצעות התבוננות, צפייה, משחק, שירה, סיפור, המחזה ויצירה. נשמע סיפור המעורר רגשות אמפתיה וחמלה כלפי ציפורים, וניתן ביטוי מוחשי לרגשות אלה באמצעות עשייה למען הציפורים - בנייה של תיבות האכלה, מעקב ותצפיות לאורך זמן. כדאי לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים:

מחשב ומקרן להקרנת תמונות וסרטון, הספר 'איך לרפא כנף שבורה' / בוב גרהם. להמחזת הסיפור - תלבושות, מטפחות ואביזרים הנגזרים מתוכן הסיפור. למתקן השתייה לציפורים - תחתית של עציץ, אבן, מים. למתקן ההאכלה לציפורים - קופסאות משקה, בקבוקי פלסטיק של חומרי ניקוי (לא רעילים!), גלילי נייר טואלט, עיסה של קמח + מים, אורז, עדשים, בורגול, קינואה וזרעים קטנים נוספים המתאימים להאכלת ציפורים, ענף יבש, חוט שפגט, מספריים, שאריות אוכל.

ציפורים חלק מהסביבה שלנו

שיחה

נשוחח עם הילדים על הציפורים שהם מכירים או שהם שמעו עליהם. האם הם ראו את הציפורים בסביבה שלנו או בטיול עם המשפחה? האם הם יודעים את שמות הציפורים? למשל תור, יונה, דרור, דררה, בולבול, עורב, עורבני, שקנאי, נשר ועוד. במהלך השיחה נוכל להתייחס לנקודות אלה: היכן ראינו את הציפור, מה אנו יודעים עליה, מה היא אוכלת, האם היא משמיעה קול מיוחד, האם היא שייכת לעופות הנוודים או לעופות שנמצאות בארץ כל השנה ועוד.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נפזר במרכז החדר (או נקרין) את התמונות שלהלן. נבקש מהילדים, (מי שמוכן) לבחור תמונה אחת שהם רוצים להסביר מה מצולם בתמונה.

משחררים לטבע נשר שגדל בשמורת הטבע חי-בר בכרמל



מתקן ביתי להאכלת ציפורים



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ילדים והורים מבקרים ונהנים בחוות התוכים



ילדים ובני נוער, חברי חוג צפרות, עוקבים אחר ציפורים באמצעות משקפות



שיר הציפורים

פעילות

נקרין את הסרטון אנחנו ציפורים. תוך כדי ההקרנה, נקרא בקול בשמות הציפורים הנראות בסרטון (השמות כתובים באדום בפינה הימנית העליונה של המסך).

נשוחח עם הילדים על השיר:

ניתן לשוחח על מספר נושאים:

- מגוון הציפורים הגדול הנראה בסרטון (נשחזר שמות של חלק מהציפורים).
- מאפיינים של העופות – תעופה, נוצות, מבנה גוף מיוחד ועוד.
- הפעולות שהציפורים עושות (ע"פ הנראה בסרטון – קינון, האכלת גוזלים, תעופה, שתיית מים, השתכשכות במים ועוד)
- הפעולות שעושים הצפרים (צופים בציפורים, בונים להן תיבות קינון ותולים אותן במקומות מתאימים).

פעילות בחצר



נצא לחצר. נחפש סימנים לציפורים בסביבתנו. נחפש עקבות, נוצות. נחכה בשקט, נקשיב ואולי נשמע ציוץ ציפורים. נתבונן ואולי נראה ציפורים עפות או נחות על חוטי החשמל או מתחת לעץ. אולי נצליח לגלות גומות קטנות שהציפורים חופרות ומתיישבות בהן. אולי אפילו נגלה קינים.

יצירה

150 ציפורים רבות מצויות בסביבה העירונית והכפרית שלנו. בטבע הן מוצאות לעצמן אוכל ומים אולם אנו מעוניינים לקרב אותן אלינו, לעקוב אחריהן ולהתיידד איתן. נבחר מקום מוגן, באחת הפינות בחצר הגן, ושם נמקם את "הפינה של הציפורים".



א. מתקן שתייה

ניקח תחתית של עציץ. נניח בתוכו אבן גדולה (כדי שלא יזוז וכדי שלציפורים יהיה על מה לעמוד כשהן שותות).

נמלא מים ונתבונן ממרחק לראות מתי הציפורים מגיעות לשתות

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ב. מתקן האכלה לציפורים

(עבודה בזוגות / בקבוצות - בתיווך ובסיוע של הגננת)

מהלך העבודה

1. מתקן האכלה "חיצוני" - מכינים עיסת דבק מקמח ומים. מורחים את הדבק על גליל של נייר מגבת או נייר טואלט.

2. מפזרים אורז, עדשים, בורגול, קינואה. מניחים את הגליל לייבוש. (ראו תמונות להלן)



3. מכינים את גוף המתקן - (כל החיתוכים יעשו ע"י הגננת). פותחים פתח בקופסת משקה או בבקבוק של מרכך כביסה (באמצעות סכין יפני או מספריים). יוצרים חור בחלק שמתחת לפתח ויוצרים חור נוסף ממול, בצד השני.

4. משחילים ענף יבש לחור הראשון ומוציאים אותו מהצד השני.

5. משחילים את גליל הקרטון על הענף מצידו הקדמי של מתקן ההאכלה.

6. מניחים בתחתית המתקן, בחלק הפנימי, כמות נוספת של אוכל למשל שאריות לחם, קליפות של פירות, זרעים נוספים.

7. קושרים חוט בחלק העליון של המתקן ותולים אותו ב"פינה של הציפורים". עורכים תצפיות ומקווים שהציפורים תבאנה אלינו בשמחה!

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



152

בתום העבודה נוכל לתלות את המתקנים בפינת הציפורים שלנו או להציע לילדים לקחת הביתה חלק מהמתקנים ובעזרת ההורים לתלות אותם במקום אחר, מחוץ לגן. בעקבות פעילות זו, מומלץ לערוך מעקב אחר הציפורים באופן קבוע – האם באו לאוכל ששמנו להם? האם באו למים? האם כדאי כעבור יום / יומיים להחליף את המים? למה? נשוחח עם הילדים ונבחר שם מתאים לפינה זו. נכתוב אותו ונתלה במקום בולט.



איך לרפא כנף שבורה / בוב גרהם,
הוצאת כנרת זמורה ביתן, 2012

איך לרפא כנף שבורה / בוב גרהם

פעילות סביב ספר

זהו ספר עדין ורגיש אשר המלל בו מועט והאיורים מספרים את הסיפור ומאפשרים הרבה מקום לדמיון ולביטוי אישי.

תקציר

ציפור נתקלת בעת מעופה בחלון של גורד שחקים. היא נופלת על המדרכה אך העוברים ושבים אינם מבחינים בה. רק ילד קטן ואימו רואים את הציפור ולוקחים אותה הביתה. יחד עם האב הם מטפלים בציפור, היא מחלימה והם משלחים אותה שוב לחופשי.

נחלק את העבודה על הספר לשלושה חלקים:

א. לפני הקריאה – התבוננות בכריכה, את מי רואים, מה הם עושים? ניבוי – מה יכול להיות מסופר בספר שזו הכריכה שלו?

אפשר לשאול את הילדים אם הם חושבים שזה יהיה סיפור שמח או עצוב. נבקש לנמק על פי שם הסיפור ועל פי מה שהם רואים בכריכה.

ב. קריאת הסיפור

קריאה ראשונה – במליאה - כדאי לקרא את הסיפור ברצף ולאפשר לילדים להקשיב, ל"הישאב" לתוך העלילה.

קריאה שנייה – בקבוצות - בגלל אופיו המיוחד של הספר מומלץ לקרא אותו קריאה שנייה, בקבוצות קטנות של ילדים. נקרא באזניהם באווירה יותר אינטימית, נראה לילדים מקרוב את האיורים, נזמין אותם "לכתוב" את החלקים בסיפור שאינם כתובים. באם יש צורך נעבוד על הבנת התוכן הגלוי. בהתאם לקבוצה נראה באיזו מידה יש לגעת בהיבטים רגשיים של הסיפור – חמלה, אמפתיה, סיוע לזולת, עשיית הטוב גם כאשר העוברים ושבים לא רואים.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נבחר עניין אחד לעסוק בו בצורה מעמיקה. להלן מספר אפשרויות:

- למה העוברים ושבים לא שמו לב לציפור הפצועה? (איך הם הלכו, לאן, על מה הם הסתכלו, על מה יכלו לחשוב?)
- מה הניע את הילד ואימו לקחת את הציפור הביתה? (איך זה קרה שהם ראו את הציפור, מה חשבו כשראו אותה, מה הרגישו כלפיה? למה החליטו לקחת אותה הביתה?)
- איך הילד והוריו טיפלו בציפור? מה עשו? למה עשו זאת? על מה הם חשבו? (האם כתוב בסיפור איך הילד והוריו טיפלו בציפור? איך נוכל לדעת? האם בסוף הטיפול שלהם הועיל?)
- מה עשה הילד אחרי שהציפור החלימה? האם פעל נכון? למה? (מה הילד עשה? האם הוא פעל נכון? האם הייתם נותנים לו עצה לעשות משהו אחר? מה?)

ג. לאחר הקריאה

נבקש מהילדים, במיוחד הבוגרים, לחשוב ולשתף אותנו - לו הציפור יכלה לדבר, מה היא היתה אומרת לילד ולהוריו? מה היא היתה אומרת בתחילת הסיפור ומה בסופו? לו הציפור היתה יכולה לומר משהו לחברותיה, מה היא היתה אומרת להן?

המחזה של הסיפור: הילדים יבחרו איזו דמות הם רוצים לגלם - נמנה את הדמויות יחד עם הילדים: העוברים ושבים, הציפור הפצועה שאחר כך מחלימה בביתו של הילד (הרבה ילדים יכולים להיות הציפור), הילד (הרבה ילדים יכולים להיות הילד) וההורים (הרבה ילדים יכולים להיות ההורים).

נבדוק עם כל קבוצה של דמויות באיזה חלק של הסיפור הם "מופיעים"?

העוברים ושבים - בתחילת הסיפור

הציפור - לאורך כל הסיפור

אמו של הילד לאורך כל הסיפור

אביו של הילד - מאמצע הסיפור עד סופו

נציע לילדים לבחור את האביזרים שיוכלו לסייע להם להביא לידי ביטוי את הדמות שבחרו להיות בהצגה.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

לאחר ההצגה נשאל את הילדים איך הרגישו, איך היה להם להיות הדמות שבחרו, מה חשבו? נציע לילדים לבחור קטע מתוך הסיפור ולצייר אותו. נתלה את העבודות ונניח את הספר בסמוך אליהן.

סיכום



נשוחח ונשחזר עם הילדים את מה שעשינו. נשאל מה היה להם מעניין, מה למדו. נוכל לשאול את הילדים למה עסקנו בציפורים?

פרק ה' - דברים שעושים לי טוב

מפגש 5 - מה עושים? מחייכים!

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד ברגשות של הילד ובקשר הרגשי בין ילדים. מובאים טקסטים, שירים, ספרים ופעילויות, המרחיבים את אוצר המלים הרגשי ומגבירים את הרגישות למה שקורה לי ומה שקורה לזולתי.

כדאי לפרוס מפגש זה על פני מספר יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים: מחשב ומקרן, תמונות ילדים שמחים ועצובים - מצורפות.

הספר - לפעמים / פאול קור הוצאת דביר

השיר - איזה יום שמח לי היום / תלמה אליגון רוז

השיר - עמדתי בצד ובכיתי / יהודה אטלס

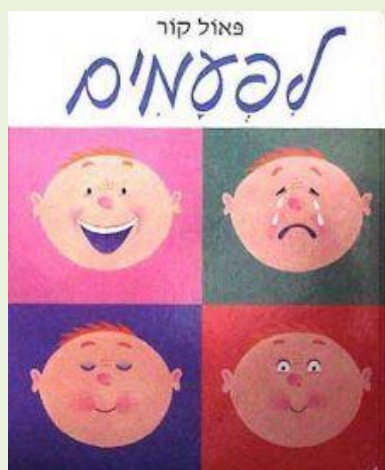
ליצירה - דפים, צבעים, צבעי עיפרון, דבקיות, תמונה של ילד/ה יושב/ת עצוב/ה - מצורף למתנות של יום חול מכל הלב - בריסטולים בגדלים שונים, תמונות, מדבקות, נצנצים, צבעים, דבק, מספרים.

במליאת הגן 

סיפור - לפעמים מאת פאול קור

הספר לפעמים מאת פאול קור, מציג בפני הילדים הצעירים 10 מצבים, פעולות ורגשות. נקרא באוזני הילדים את הסיפור.

156



לפעמים / פאול קור

לפעמים אני צוחק
ולפעמים אני בוכה.
לפעמים אני כועס
ולפעמים אני מחייך.
לפעמים אני צועק
ולפעמים שורק.
לפעמים אני ישן
ולפעמים אני ער.
לפעמים אני עצוב
אבל רוב הזמן אני שמח!
ואתם?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נקרא פעם נוספת את הטקסט והפעם נלווה את הקריאה בתנועות מתאימות לכל אחד מהמצבים ונזמין את הילדים להצטרף לתנועות.

אפשר לקרוא את המשפטים ללא המילה האחרונה בכל משפט. הילדים ישלימו את המילה בהתאם להבעת הפנים / התנועה שנבצע.

שיחה

– נשוחח עם הילדים על מצבים שונים המלווים ברגשות שונים. לדוגמה:

בסיפור קראנו את המלים: "לפעמים אני צוחק ולפעמים בוכה."

- מתי אנחנו צוחקים? (כשטוב לנו, כשאנו שמחים, כשמספרים לנו בשורה טובה ונעימה, כשמספרים לנו בדיחה, כשאנו מוצאים משהו שהלך לאיבוד ועוד).
- מתי אנחנו בוכים? (כשכואב לנו, כשעצוב, כשאנחנו מאוכזבים, כשחבר שהבטיח לבוא לא מגיע, כשהתבטל טיול שרצינו, כשאנחנו עייפים, כשאנחנו כועסים, כשמישהו מציק לי או לועג לי...)

כדאי לשים לב היטב למה שהילדים מספרים, במיוחד אם עולים דברים הדורשים התערבות של מבוגר ועזרה.

נמחזיז בפנטומימה חלק מהמצבים.

פעילות

נניח על הרצפה במרכז החדר תמונות של ילדים צוחקים, ילדים שטוב להם וילדים עצובים, ילדים שקשה להם.

נזמין את הילדים לבחור תמונה אחת ולספר סיפור קצר הקשור לתמונה.

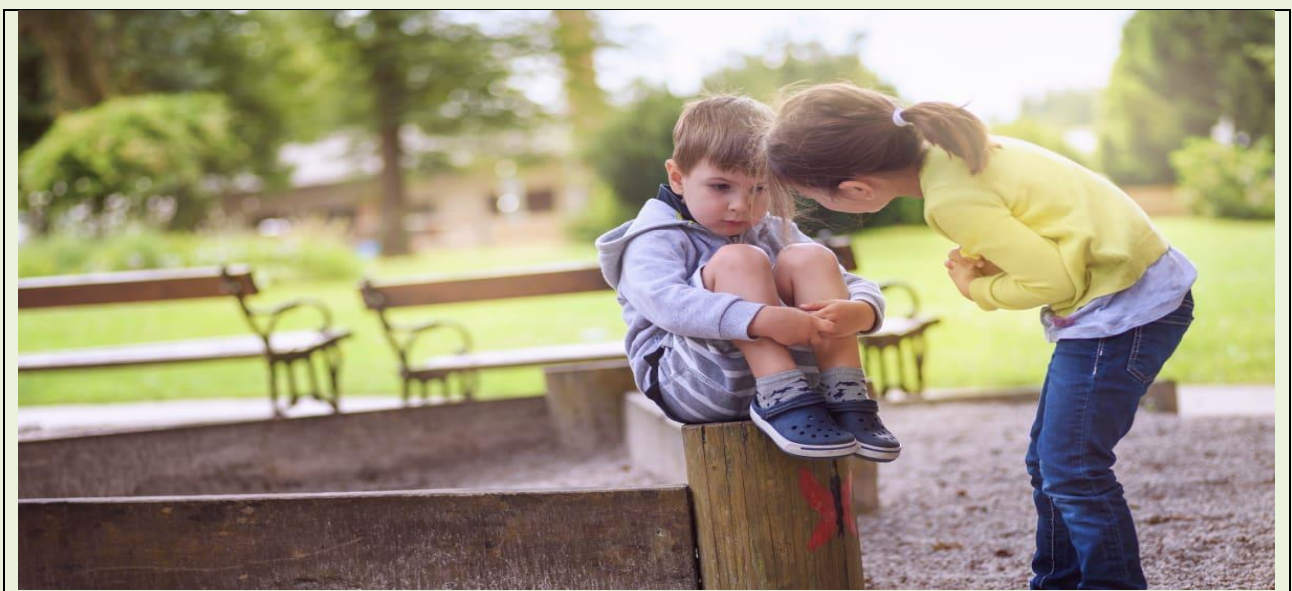
בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020





בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



נשאל את הילדים מה הם הרגישו, מה חשבו, כששמעו את הסיפורים של חברהם?

פעילות סביב שיר - 1

איזה יום שמח, יום של הפתעות / מלים: תלמה אליגון רוז, לחן: דפנה אילת

איזה יום שמח לי היום איזה יום! פתע בא אורח לי היום איזה יום! איזה יום שמח לי היום איזה יום! לטייל נוסע כל היום איזה יום! איזה יום שמח... איזה יום שמח לי היום איזה יום! וחבל שהוא בורח לי היום איזה יום! איזה יום שמח...	איזה יום שמח לי היום איזה יום! פתע בא אורח לי היום איזה יום! איזה יום שמח יום של הפתעות העולם מלא נסים ונפלאות. איזה יום שמח יום של הפתעות העולם מלא נסים ונפלאות איזה יום! איזה יום שמח לי היום איזה יום!
---	--

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

	השָׁדָה פּוֹרַח לִי הַיּוֹם אַיֶּזָה יוֹם! אַיֶּזָה יוֹם שְׂמֵחַ... אַיֶּזָה יוֹם שְׂמֵחַ לִי הַיּוֹם אַיֶּזָה יוֹם! שׁוֹקוֹלָד בּוֹלֵעַ כָּל הַיּוֹם אַיֶּזָה יוֹם! אַיֶּזָה יוֹם שְׂמֵחַ.....
---	---

נשמיע את השיר בביצוע המקורי של שולה חן

נשוחח עם הילדים על השיר: מה גורם לשמחה? מה עושים כששמחים? האם כל הילדים שמחים באותו זמן?

נוכל להשמיע שוב את השיר ולתת לילדים מטפחות לרקוד לצלילי השיר. לאחר ההשמעה נבקש מהילדים להיזכר בחרוזים שהיו בשיר.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פעילות סביב שיר - 2

עמדתי בצד ובכיתי / יהודה אטלס

עמדתי בצד ובכיתי
ונזלו לי דמעות.
והדבר שהכי רציתי - שתפסיקו לשאול שאלות.
שלא תשאלו מה קרה
ולא אם כואב לי נורא.
ולא תגידו שזה לא היה קורה
לו במקום להתרוצץ - הייתי יושב וקורא.
כי כשאני בוכה לפעמים
ואתם באמת רוצים לעזור
רק תחבקו אותי בשקט
עד שהכל יעבור.



נקרא את השיר של יהודה אטלס / עמדתי בצד ובכיתי
נחכה לתגובות ספונטניות של הילדים. נקשיב לדבריהם.

שיחה

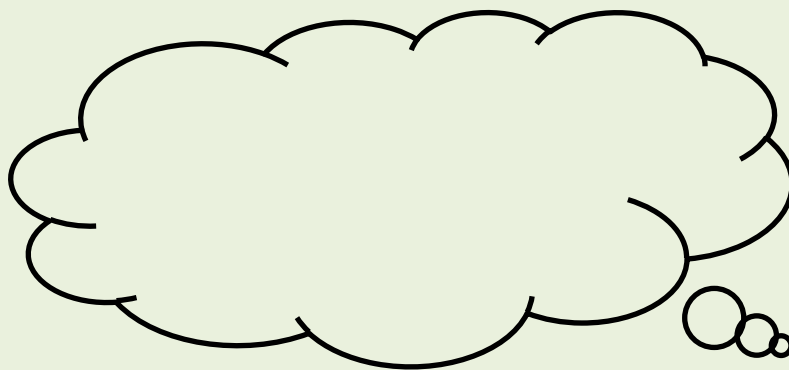
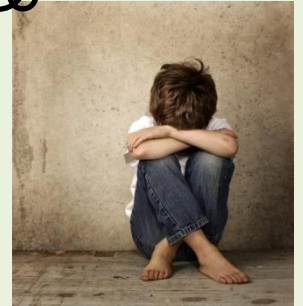
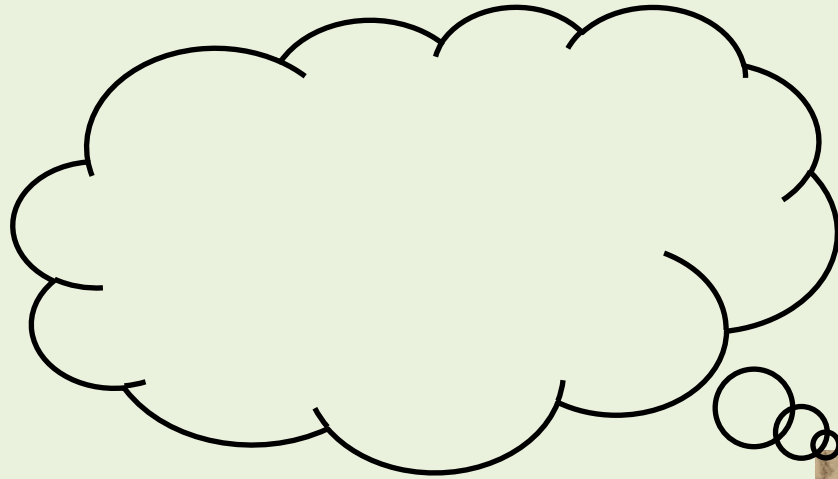
- פעילות סביב השיר: נזמין את הילדים לעצום עיניים, לדמין את הילד העומד בצד. מה רואים? (הוא עומד, בוכה, יורדות לו דמעות).
- האם הוא לבד? (סביר להניח שחלק מהילדים יאמרו שהוא לבד אולם לפי השיר ילדים או מבוגרים ניגשים אליו ושואלים אותו שאלות).
- מה האחרים שואלים אותו? (מה קרה? האם זה כואב? ובנוסף, הם אומרים לו שאם הוא לא היה מתרוצץ, זה לא היה קורה).
- הילד מבקש רק דבר אחד. מה הוא מבקש? (שיחבקו אותו בשקט עד שהכל יעבור).
- נשמיע את השיר - עמדתי בצד ובכיתי - ביצוע אושיק לוי
- נדקלם או נשיר יחד עם אושיק.

במוקד היצירה

להלן מוצעות מספר אפשרויות ליצירה חופשית, לא מכוונת:

א. ציור חופשי

- 164
- ב. ציור המשולבות בו תמונות, שהילדים גוזרים מעיתונים להמשיך את הציור
- ג. ציור בבועת מחשבה - השלמת תמונה של ילד/ה יושב/ת עצוב/ה וחושבת. נצייר מה הוא/היא חושב/ת.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



ד. מתנות של יום חול מכל הלב - הכנת מתנה לחבר/ה

נכין במו ידנו מתנה לחבר, למי שעצוב לו, למי שאני רוצה לתת לו מתנה סתם כך.

נשוחח על שני ביטויים:

הביטוי 'מתנה של יום חול' - מהו יום חול? למי אנו נותנים מתנה ביום חול? לעומת זאת, אנו נותנים מתנות גם לרגל אירועים. אילו אירועים? (יום הולדת, בר מצווה, חתונה, ועוד)

הביטוי 'מכל הלב' - למה מתכוונים כשאומרים "מכל הלב"? (לתת מכל הלב, תודה מכל הלב)

נשוחח על השאלה מה אפשר לתת מתנה לחבר/ה? האם מילה טובה יכולה להיחשב כמתנה?

נציע מגוון של חומרים ונאפשר לילדים לתת מתנות מכל הלב. נוודא שכל ילד יקבל מתנה מאחד מחבריו!!!

להלן כמה מתנות שאפשר להכין לחברים:



ספרון קטן עם מלים חמות לחן

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020



כתר מתנה לחברתי תום – השם שלה ומה שהיא אוהבת



פנקס רשימות מתנה לדני

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נבדוק שיש מתנה לכל אחד מהילדים (נכין בעצמנו כמה מתנות קטנות מאיתנו לילדים למקרה של אכזבה או קושי אחר).



ניצור סיטואציה נחמדה של הענקת המתנות – מתנות של יום חול מכל הלב.

דגשים בחינוך הדתי והחרדי



נעבוד עם הילדים על המושג חסד / חסד ונתינה / גמילות חסדים. נזכיר לילדים את המצווה לעשות מעשים טובים ולעזור למי שזקוק לעזרה. מעשי החסד הם אלה שנעשים יומיום ואינם בהכרח מעשים כבירים וגדולים. נשאל את הילדים – אילו חסדים אתם מכירים? (לחלוק את הממתקים עם האחים, לעזור לאחים לאסוף את הצעצועים, לסדר את הבית והגן, לבקר חולים, לעזור בבית להורים במה שהם מבקשים, לשמח מי שעצוב לו, לתת עצה טובה למי שמתלבט – לכל אלה אנו קוראים גמילות חסדים. שמעון הצדיק בפרקי אבות, משנה ב', אומר שמצוות גמילות חסדים היא אחת משלושת הדברים שעליהם מתקיים העולם. הערה: באתר מפתח הלב של המינהל לחינוך דתי יש הצעות לפעילויות ונספחי תמונות מתאימים. ובאתר מפתח הלב של החינוך החרדי.

<https://meyda.education.gov.il/files/hemed/yesodi/m-halev/hesed/bonim2.pdf>

סיכום



נשוחח עם הילדים על מה שעשינו ומה שלמדנו. נשאל את הילדים מה היה להם חשוב, איך הם יכולים לעזור למי שקשה לו.

פרק ה' - דברים שעושים לי טוב

מפגש 6 - מים, מים בששון!

מוקד המפגש:

מפגש זה מתמקד בנושא המים משני היבטים - המים לשימוש האדם, המים כמקור להנאה ולשמחה. המפגש מזמן דיאלוגים להעשרה ולהרחבת הידע של הילדים וכן מגוון עשיר של פעילויות, משחקים ויצירה אשר כולם סביב מים. מים, מים בששון! כדאי לפרוס מפגש זה על פני מספר רב של יחידות זמן.

אמצעים, עזרים וחומרים נדרשים: מחשב ומקרן

מחשב ומקרן, בגד ים, מזלף לגינה, צינור השקייה, ממטרה, בקבוק מים מינרליים, שמפו, כלי אוכל שאינו נקי, מגבת, מקל גומי, מתקן לתליית כביסה ותמונות המייצגות שימושים של המים.

לפעילות בקבוצות - קנקן מים, מגוון כוסות שקופות, כלים שקופים בצורות שונות, מבחנות, מגש או קרש חיתוך, קערה, קומקום חשמלי, צלחות, כפות, קוביות קרח.

לפעילות המציל - בריסטול, דפים, צבעי עיפרון

לפעילות הים וחופו בארגז החול - מים, קערות או אמבטיה של תינוק, שמשיות קטנות, כסאות מפלסטיק, בובות קטנות.

לפעילות ארמון רב תפארת - גילי נייר טואלט, קופסאות ואריזות קטנות (של תרופות, תמרוקים, קופסאות גפרורים), דבק פלסטי, חול.

ליצירה א - נייר, צבעי מים, מכחול, כוס עם מים נקיים

ליצירה ב - צנצנת עם מכסה תואם, פלסטלינה, ענפים יבשים, צמחים יבשים, (אפשר גם צמחי פלסטיק), מים, גליצרין (להשיג בבית מרקחת) (להשיג בבית מרקחת), נצנצים.

לפעילות חצר א - בלונים, חוט שפגאט ומים

לפעילות חצר ב - כוסות, קערות, קשיות, מזרקים, כוסות חד"פ, עציצים ריקים עם חורים, סלסלות של פטריות, מסננות, ספוגים, מי סבון.

לפעילות חצר ג - בקבוק מים עם פייה, גרב, מי סבון

לפעילות חצר ד - קערה גדולה עם מים, חפצים שונים, קלים וכבדים.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

במליאת הגן 

למה אנו משתמשים במים?

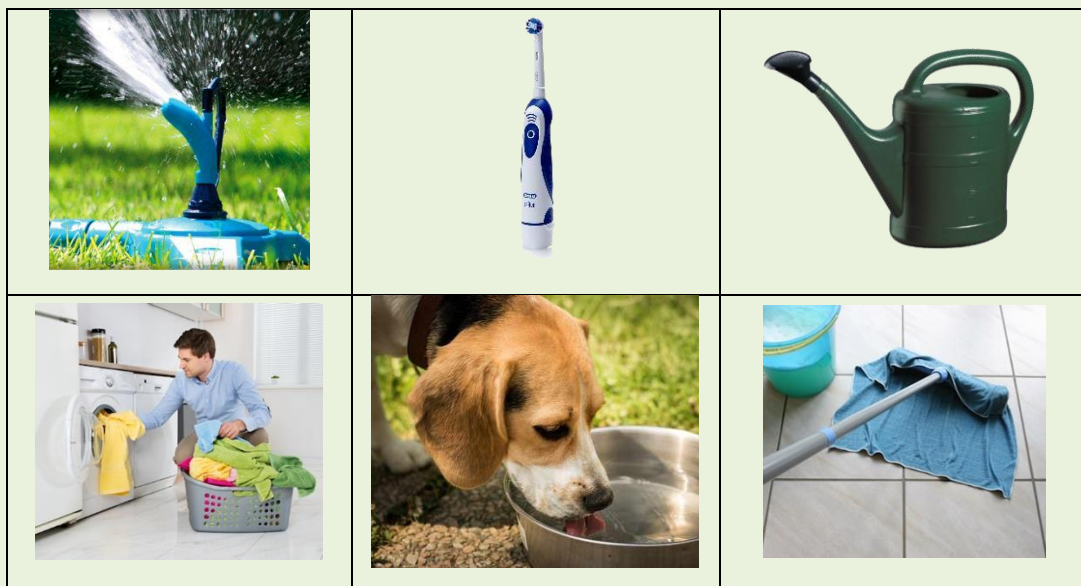
שיחה ופעילות

- נספר לילדים שהמים מאוד חשובים לבני אדם. אנשים משתמשים במים להרבה מאוד צרכים ומטרות: יש אנשים שאוהבים לשתות מים צלולים או סודה. אחרים אוהבים לרחוץ בים, ויש כאלה, שמעדיפים ללכת לבריכה. החקלאים חייבים בקיץ להשקות את השדות.

נשאל - כיצד אנחנו משתמשים במים?

- נציג בפני הילדים מספר חפצים ואביזרים, הקשורים למגוון שימושים של המים (מה שלא נוכל להביא, נציג באמצעות תמונות מתאימות):

חפצים ואביזרים לדוגמה - בגד ים, מזלף לגינה, צינור השקייה, ממטרה, בקבוק מים מינרליים, כוס, מברשת שיניים, שמפו, כלי אוכל שאינו נקי, מגבת, מקל גומי, מתקן לתליית כביסה ועוד.



נציג כל חפץ, נקרא בשמו, ונתאר את תפקידו.

נשאל - מה משותף לכל החפצים? (כולם קשורים לשימושים שאנו משתמשים במים).

נזמין מספר ילדים, נלחש באוזנו של כל ילד משפט קצר, כל ילד, בתורו, יציג בפנטומימה את מה ששמע, ושאר הילדים יתבקשו לגלות מה הוצג בפניהם.

משפטים לדוגמה:

- אבא שוטף כלים / מפנה את הכלים מהמדיח
- הילד חופפים ראש בזמן המקלחת
- הילדה מצחצחת שיניים
- אמא תולה כביסה על כבלי הכביסה.
- הילדים משקים את העציצים במזלף
- הכלבלב שותה מים

נסכם:

לאילו צרכים אנו משתמשים במים?

- שתיה – אנשים מבוגרים וילדים כולם זקוקים למים. חשוב לשתות הרבה מים, במיוחד בקיץ.
- שתיה לבעלי החיים – כולם זקוקים למים: כל חיות המחמד שלנו, החיות הבר, הציפורים, חיות המשק ברפת ובלול, בעלי החיים בסביבה העירונית (למשל חתולי רחוב).
- השקיית הצמחים – העצים, הצמחים שבעציצים, הגינות העירוניות, הדשא והשדות בהם גדלים הפירות והירקות שאנו אוכלים – כולם זקוקים למים.
- רחצה וניקיון הגוף – אנו משתמשים במים לרחצה: מקלחת, חפיפת ראש, צחצוח שיניים. כשאנו מתרחצים, אנו שומרים על בריאותנו ומסלקים חיידקים ונגיפים.
- ניקיון האוכל שאנו אוכלים – האוכל שאנו אוכלים צריך להיות נקי. צריך לשטוף את הפירות והירקות לפני האכילה או הבישול משאריות הלכלוך והריסוס.
- נקיון הסביבה – שטיפת רצפת הבית, הכיורים, הברזים, השירותים.
- כביסה – כביסת הבגדים, המגבות, הסדינים והשמיכות.

תכונות המים

(פעילות זו מתאימה במיוחד לילדים בוגרים)

לצורך הפעילות נזדקק ל: קנקן מים, מגוון כוסות שקופות, כלים שקופים בצורות שונות, מבחנות, מגש או קרש חיתוך, קערה, קומקום חשמלי, צלחות, כפות, קוביות קרח, מחשב ומקרן.

נזמין אלינו קבוצות של ילדים ונבקש שיספרו מה הם יודעים על המים (אנחנו שותים אותם, הם רטובים, אנחנו מתקלחים במים). נתחיל בתהליך חקר והתנסות הממוקדים בתכונות המים.

נשב סביב שולחן ונניח על השולחן את מה שרלוונטי לכל ניסוי / הדגמה:

א. שקיפות - נערוך ניסוי - נמזוג מים לכוס שקופה. נעמיד חפץ כלשהו או נצמיד את היד שלנו מאחורי הכוס השקופה. נשאל את הילדים אם הם רואים את מה ששמנו מאחורי הכוס. ניתן לילדים להצמיד חפצים נוספים ונשאל אם הם רואים את החפצים דרך כוס המים. אם נצמיד את היד שלנו לגב הספר האם נראה את היד?



נגיע למסקנה - המים הם שקופים ולכן אנו רואים דרכם.

ב. חסר ריח - נשאל את הילדים - איך נדע אם למים יש ריח? (נקבל הצעות לניסויים).

נגיש לילדים את כוס המים כדי שיריחו. נשאל מה הם מריחים. (לא מריחים שום ריח מיוחד). האם הם מריחים את המים שבבריכה? איך זה קורה? (מריחים את חומר החיטוי ששמו בבריכה כדי לשמור על ניקיון המים). אחרי הגשם הראשון יש ריח באוויר. האם זה הריח של מי הגשם? (לא זה הריח של החרסית, הנמצאת באדמה ומפיצה ריח נעים כשהיא נרטבת).

נגיע למסקנה - המים הם חסרי ריח.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ג. זורמים ממקום גבוה למקום נמוך – נשאל את הילדים – מה יקרה אם נמזוג מעט מים על מגש או על קרש חיתוך? (יישארו על הקרש). ניתן לילדים להתנסות: ואם נרים צד אחד של המגש, מה יקרה? (המים ייזלו לצד הנמוך ובסוף יישפכו).

נקרין את הסרטון – זרימת מים בנחלים. נסביר את מהות הזרימה הטבעית הנגרמת בגלל הפרשי גובה – המים מגיעים מההרים וזורמים "בכוח הירידה" – כוח הכבידה.

נגיע למסקנה – המים זורמים ממקום גבוה למקום נמוך.



ד. המים מקבלים את צורת הכלי שבו הם נתונים – נמזוג מים לכוס (כדאי להוסיף מעט צבע גואש למים להקלת ההבנה). נעביר את המים לקערה. ממנה נעביר את המים לבקבוק או למבחנה. ניתן לילדים להעביר את המים מכלי לכלי. נשאל – מה הצורה של המים בכוס? מה צורתם בקערה? מה צורתם במבחנה?

נגיע למסקנה – המים מקבלים את צורת הכלי בו הם נתונים.

173

ה. המים קופאים בקור רב, הקרח מותך בחום והופך למים והמים הופכים לאדים ברתיחה – נגיש לכל ילד קוביית קרח. הילדים יניחו אותה על צלחת. נתבונן מה קורה לקוביית הקרח? (היא מותכת. החום שבאוויר גורם לה להפוך למים). נשאל את הילדים – כיצד נוצרה קוביית הקרח? מה עשינו? (הקפאנו מים במקפיא של המקרר). ננסה שוב. נכניס כוס חד"פ לתא ההקפאה במקרר ונחזור למחרת לבדוק מה קרה למים שבכוס.
נמלא מים בקומקום, נחבר אותו לחשמל ונפעיל. מה קורה למים שבקומקום? (הופכים לאדים) איך זה קורה? (המים מתחממים ורותחים והופכים לאדים). נניח כף מתכת סמוך לפתח הקומקום ונראה את האדים מתעבים על הכף. האדים הופכים לטיפות מים.

נגיע למסקנה – המים קופאים בקור רב, הקרח מותך בחום והופך למים והמים הופכים לאדים ברתיחה.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נאפשר לילדים לשחק במים, להרגיש את הקרח, להעביר מים מכלי לכלי. תוך כדי משחק נאזין לשיחות ביניהם ונעשיר אותם במידע בהתאם לגיל וליכולת.

הים וחופו



שיחה

נשוחח עם הילדים על הים, על החוף ועל הבילוי שלנו בחוף הים.

נעלה את הנקודות האלה:

- אנחנו והים - מה אנחנו אוהבים לעשות בחוף הים? (לשחות, לאסוף צדפים, לבנות ארמונות, לשחק במטקות ועוד).
- זהירות - ממה עלינו להיזהר כשאנו בים? (לא ללכת לאיבוד, לא להיכנס למים בלי מבוגר, חכם בשמש, מדוזות).
- ימים וחופים בישראל - לים יש חופים רבים: חוף בת גלים בחיפה, חוף הסלע בבת ים (נראה או נקרין תמונות רלוונטיות). כל אלה הם חופים של הים התיכון. אילת שוכנת לחוף הים האדום / ים סוף, טבריה לחוף אגם כנרת ויש גם חופים בים המלח.
- אוצרות בחוף - מה אפשר למצוא על חוף הים? חול ים, אבנים, צדפים (שהים פלט) ולצערנו לפעמים אפשר למצוא גם לכלוך שאנשים השאירו ולא אספו אחריהם.
- המציל - תפקידו האחראי של המציל הנמצא בסוכת המציל. מה המציל משתמש לצורך מילוי תפקידו – במשקפת, משרוקית, מגאפון, חסקה או אופנוע ים. יש לו גם מים לשתיה, מגבת, קרם הגנה, כובע.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

פעילות - המציל בחוף הים

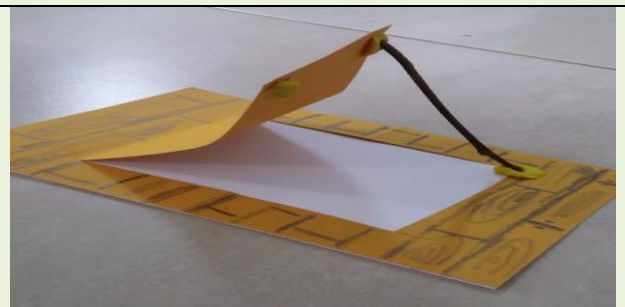
נשוחח עם הילדים על נקודות אלה:

- מה רואה המציל מסוכת המציל? מה קרוב אליו ומה הוא רואה במרחק? (ים, אנשים, אופנועי ים, סירות, אוניות באופק ועוד).

- מה אנחנו רואים כשאנחנו מסתכלים לעבר סוכת המציל?
נגיש ילדים בריסטול, דף לבן, צבעי עיפרון. נסייע להם לגזור "חלונות" מתאימים ונזמין אותם לצייר.



המציל מסתכל לעבר הים ורואה....



אנו מתבוננים מהחוף לעבר סוכת המציל ורואים...

בנייה בארגז החול

מי אוהב את הים? כולם!!! שמחה אדירה של קיץ ויצירה!

נהפוך את ארגז החול של הגן לחוף הים שלנו.

1. יוצרים את הים וחופו - נסמן את החוף המוכרז, ניצור את הים - מים בתוך קערות או אמבטיה של תינוק מושקעת בארגז החול או בבור רחב חפור בחול, ניצור שמשיות, כסאות

מפלסטינה או נציב אביזרים ובובות קטנות שיש בחצר. נזמין את הילדים ונאפשר משחק חופשי ויצירתי.



תחילת העבודה על יצירת הים וחופו

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

2. בונים ארמונות – בונים ארמונות כמו שבונים בחוף הים: בור עם מים ומעט חול בקרקעית, משמש "חומר הגלם" ליצירת טפטופים. אפשר להכין "עוגות" בכלים בעלי צורות שונות ולהוסיף כחלק מהיצירה. אפשר להוסיף מקלות, אבנים, צדפים וכד'.



3. "ארמון רב תפארת" – לצורך כך נזדקק לגילולי נייר טואלט, קופסאות ואריזות קטנות (של תרופות, תמרוקים, קופסאות גפרורים), דבק פלסטי, חול. נמרח דבק על הקופסא ונפזר עליה חול. נצמיד את הקופסאות זו לזו כך שיווצר 'ארמון' בהתאמה למה שהילדים בוחרים. אפשר לעטר בעלים, להוסיף חומת אבנים או צדפים – הכל כיד הדמיון הטובה על הילדים. העבודה דורשת סבלנות רבה אך סופה – למידה וחוויה אדירה.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

במוקד היצירה

להלן מוצעות מספר פעילויות ליצירה, כולן קשורות במים.

א. ציור בצבעי מים – נגיש את החומרים הדרושים - נייר, צבעי מים, מכחול, כוס עם מים נקיים לשטיפה. ונזמין אותם לשים לב איך מתקבלים צבעי המים על הנייר.

ב. "צנצנת "שלג" / כדור בדולח

לפעילות זו נזדקק ל: צנצנת עם מכסה תואם וללא התווית, פלסטלינה, ענפים יבשים, צמחים יבשים, (אפשר גם צמחי פלסטיק), מים, גליצרין, נצנצים.

מהלך העבודה

1. פותחים את הצנצנת ומניחים על המכסה, מצידו הפנימי פסטלינה. מהדקים אותה היטב למכסה.
2. תוקעים בפלסטלינה ענפים יבשים, עלים קטנים וגבעולים. אפשר גם לתקוע ענף של פרחי פלסטיק.
3. ממלאים את הצנצנת במים ומוסיפים כמה טיפות גליצרין (הגורם להאטת נפילת ה"שלג") וכן נצנצים קטנים. מערבבים היטב.



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

4. מכניסים בזהירות את המכסה, שבו הצמחים היבשים אל המים שבצנצנת וסוגרים היטב.

5. לפנינו כדור שלג. נהפוך אותו ונראה את ה'פתיתים' יורדים.



פעילות בחצר

החצר היא מקום נפלא להתנסות, לעשייה, לחוויה ולשמחה. אכן, מים יכולים להיות מקור לשמחה גדולה. להלן כמה הצעות:

א. בלוני מים תלויים על עצים

ליצירה זו נזדקק לבלונים, חוט שפגאט ומים.

נמלא את הבלונים במים ונקשור את הפייה שלהם. נקשור חוט שפגאט לכל בלון ונתלה לקישוט על העצים שבחצר הגן.

178



בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ב. משחקי מים – כולנו אוהבים לשחק במים!

משחקים בשולחן מים – לצורך כך נזדקק לכוסות, קערות, קשיות, מזרקים, כוסות חד"פ, עציצים ריקים עם חורים, סלסלות של פטריות, מסננות, ספוגים, מי סבון אפשר במקביל להציע שולחן מים אחד שבו יהיו מי סבון והילדים יצרו, ישחקו ויתנסו ביצירה באמצעות בועות סבון.



179

ג. נחשי בועות



לצורך כך נזדקק לבקבוק מים עם פייה, גרב, מי סבון.

נקח בקבוק מים נחורר שני חורים בבסיסו ונגיש לילדים.

כל ילד ילביש את הבקבוק שלו בגרב ויחזיק חזק (אפשר גם לכרוך חוט שהגרב לא יפול). את החלק

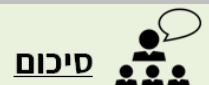
התחתון של הבקבוק נטבול במי סבון וננשוף דרך הפייה. יוצר שובל של בועות צפופות.

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

ד. מה צף ומה שוקע – על שולחנות בחצר נמלא קערות מים ונזמן חפצים שונים לבדיקה – מה צף ומה שוקע. נציע לילדים לשער בטרם ינסו.

נראה לילדים שגלגל ים צף. נשאל - מדוע חשוב שהוא יצוף?



נשוחח עם הילדים על מה שעשינו. נשחזר לאילו צרכים אנו משתמשים במים. נדבר על השמחה שגורמים לנו המים. (בבריקה, בים, במשחק וביצירה). נשאל את הילדים איך הרגישו, ממה נהנו, מה למדו?

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

הצעות לפעילויות חוויתיות

לפניכם מבחר הצעות לפעילויות שניתן להזמין לגן, או לצאת מחוץ לגן :
פעילויות חוויתיות ערכיות -
נבחרו מתוך היצע של מאגר הפעילויות המצורף בהמשך ובהתאמה לנושא.
חלק מהפעילויות ניתן להפעיל באמצעות המדריכים, בהתאם לכישורי הצוות.
* ניתן לשנות את לוח הזמנים במהלך היום בהתאמה לפעילויות הנבחרות.
* יש להתאים את הפעילויות להנחיית משרד הבריאות.

מאגר פעילויות לילדי הגן לבחירה

ניתן לשלב פעילויות העשרה נוספות בהתאמה לתוכן
יש להתאים את הפעילויות להנחיות משרד הבריאות

מגוון פעילויות להצעה:

181

נושאים	גיל	תחום	פעילות/ חוג
"פלונטר" חשיבה יצירתית, אתגר ושיתוף פעולה	גן-ד'	תקשורת בין אישית ופתרון בעיות	סדנה לחשיבה יצירתית ושיתוף פעולה
משחקי נוסטלגיה לילדים	גן-ד'	משחקי ילדים	"משחקים של פעם" https://www.pitria.com/old-school-games
תרבות עולם - תהליכי יצירה	גן-ד'	מחול (מתוך השפה	<u>שעשועי מחול</u>

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נושאים	גיל	תחום	פעילות/ חוג
ויחסים. שעשועי דמיון ויצירת דימויים		(הערבית)	
פעילויות ומשימות קבוצתיות	גן-ד'	o.d.t	<u>דרך השלף- יום גיבוש משימתי</u>
שיפור מיומנויות מוטוריות ותקשורת חברתית	גן-ד'	מוסיקה	סדנת קצב, תיפוף גוף וכלי הקשה
יצירה, הגשמת חלומות	גן-ד'	יצירה	"נוגעים בשמים"- סדנאות עפיפונים (עפיפונים ככלי להגשמה)
אגדות ועובדות על עפיפונים, בניית עפיפונים	גן-ד'	יצירה	פעילות עפיפונים
מופע להטוטנות, מופע קרקס מלווה במוסיקה	גן-ד'	קרקס	<u>"קפטן זוקיני"</u>
הצגת כלים ושיתוף ילדים	גן-ד'	מוסיקה	<u>"כלים -קולות" החברים של הקרנף מסביב לעולם</u>
חדרי בריחה ניידים מומלצים: "לשחרר את צוציק"- בנושא בע"ח, "20 מי יודע" -ידע עולם על אישים ומקומות.	גן-ד'	חוגים- העשרה וגיבוש	חדרי בריחה ניידים
תיפוף על תופים ממוחזרים- מוסיקה ומחזור	גן-ד'	מוסיקה	<u>תיפוף על תופים ממוחזרים- תיפוף ירוק</u>

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נושאים	גיל	תחום	פעילות/ חוג
פיסול מעיסת נייר- מיחזור ויצירה	גן-ד'	יצירה	פיסול מעיסות נייר
מחנאות	גן-ד'	מחנאות	<u>פעילות שדאות ומחנאות</u>
"גן - גורים"	גן - ב'	בעלי חיים	חיות וחוויות - מופע של למידה והנאה בשילוב תחפוזות
מגוון תחומים	גן- ב'	מגוון הפעלות בנושא מיחזור	"הדוב הירוק"
"גננט" מט"ח	הגיל הרך גן-ב'	מכוונות לעולם הספר	מיפגש חוויתי עם ספרים
טל בן שחר ושרלי יובל יאיר, הדס לייבוויץ, ועוד תיאטרון סיפור כולל תפאורה, תלבושות ואביזרים	גן-ד'	מיפגש עם יוצרים ומאיירים תיאטרון	סופר אורח - שיח פתוח על סיפור ועלילה מספר סיפורים - בתנועה, משחק ושיר
בריאות	גן-ד'	תנועה ומוסיקה	תנועה בריאותית (למגזר החרדי)
דימיון ומשחק	גן-ד'	תאטרון בובות	בובות מעבר לוילון (למגזר החרדי)
משחקי חברה, גיבוש ושיתוף פעולה	גן-ד'	משחקי חברה	משחקי כדור (למגזר החרדי)
בין מציאות לדמיון	גן-ד'	קסמים לפי החוקים	מופע קוסם טלפתיה ואמן חושי (למגזר החרדי)
פורטל קרמל- אטרקציות	גן-ד'	יצירה ואומנות	"זיכרון מצויר" קריקטורה, קומיקס וגרפיטי

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נושאים	גיל	תחום	פעילות/ חוג
לאירועים			
אוריגמי ישראל	גן-ד'	יצירה	חוג אוריגמי
עולם של צבע "ודמיון", היכרות עם החומר, טכניקות לישה ועוד.	גן-ד'	יצירה	סדנת "פימו"
"זה קורה" - תיאטרון נודד	גן-ד'	יצירה	סדנאות בתפירה אישית: הכנת חרבות, שרביט קסמים, בע"ח מאטבים ועוד.
תיאטרון ופעילות סובבת עולם	גן-ד"	דמיון ויצירה	משחקי פנטומימה ומסיכות
גאיה- משחקי חשיבה "סמרטווד" ועוד.	גן-ד'	פיתוח חשיבה בהתאמה	משחקי חשיבה
"דרך הגוף"	גן-ד'	תנועה וריקוד	הריקוד ההודי וריקודים מכל העולם
"צלילי עולם" להתחבר למוסיקת המקור	גן-ד'	מוסיקה	חשיפה לכלי נגינה מגוונים מהטבע
"מיתר, בונים ומנגנים"	גן-ד'	מוסיקה	חשיפה לכלי הקשה, בניית כלי הקשה, הכרת מקצבים וקורדינציה קבוצתית
חוגי TOOTY- מוסיקה לילדים	גן-ד'	מוסיקה	הכירות עם יצירות מופת

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נושאים	גיל	תחום	פעילות/ חוג
בכל הארץ		קלאסית	קלאסיות, ומגוון כילים
- כל העולם קצב -	גן-ד'	מוסיקה	מפגש מוסיקלי המדגים שימושים בקצב וכלי הקשה במקומות שונים ברחבי העולם
צחוק ושמחה בלב	גן-ד'	השפעת הצחוק על הבריאות	סדנת צחוק לילדים
יוגה סטור -פעילות רגיעה לילדים	גן-ד'	תרגול קשיבות ויוגה	סדנת יוגה לילדים
המשחק הוא המרחק הקצר בין ילדים	גן-ד'	חברות ותקשורת בין אישית	סדנאות משחק
ד"ר מולקולה	גן-ד'	מדע גילויים והמצאות	מופע קסמי מדע
להטוטנות חוויתית	גן-ד'	אומנות הקרקס	להטוטנות בשילוב חומרים בשימוש חוזר
המרכז הישראלי לקפאורה משמעת עצמית, איפוק, ריכוז ושווי מישקל	גן-ד'	ריקוד, אקרובטיקה, משחק ומוסיקה תנועה והתמודדות עם אתגרים	סדנת קפוארה אומנויות לחימה לילדים
חוות הכלבים – הכפר הירוק סדנאות וימי כיף	גן-ד'	בעלי חיים	הכלב חברו הטוב של האדם

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נושאים	גיל	תחום	פעילות/ חוג
ילדים וציפורים	גן-ד'	עופות ובעלי חיים	טיפוח ציפורי הבר

פעילויות מחוץ לגן:

נושאים	תחום	גיל	פעילות/ חוג
מרכז "מהותי" הכרה בעולמו של הילד .	פיתוח והעצמה אישית וחוויתית		מרכז "מהותי"
"חברים ביער"	מוזיאון הילדים בחולון	גן-ד'	מיפגש חוויתי עם דמויות מהיער הקסום
<u>הבית החדש של שירה</u>	מחול	גן-ד'	מופע מחול
<u>חיות וחוויות במחול</u>	מחול	גן-ג'	מופע חוויתי
הכלב חברו הטוב של האדם	בעלי חיים	גן-ד'	חוות הכלבים – הכפר הירוק סדנאות וימי כיף
מדברים עם כלבים	בעלי חיים	ילדים ונוער	המרכז הישראלי ליחסי אדם-כלב. פעילות עם כלבים, שיטות אילוף עם המון אהבה
חיי היענים	עופות	ילדים ונוער	חוות יענים – חבל הבשור / האון
תצפית ציפורים חקר ציפורים	עופות	ילדים ונוער	"רשות הטבע והגנים" בשמורות הטבע ברחבי הארץ

בתי הספר והגנים של החופש הגדול תש"ף

פעילים ובריאים בקיץ 2020

נושאים	תחום	גיל	פעילות/ חוג
קונצרטים מגוונים- קרנבל החיות, מוצרט קופץ לביקור ועוד.	מוסיקה קלאסית לקהל הצעיר	גן-ד'	תזמורת הבמה הישראלית בשיתוף מוזיאון תל אביב לאומנויות.
"ציפור מהספרים"	תיאטרון קרן	גן-ב'	הצגה וסדנת יצירת "ציפורנים"
"דירה להשכיר"	תיאטרון	גן-ב'	ההצגה "דירה להשכיר" עיסוק בנושא שכנות.
קופיקו-מלך הג'ונגל	תיאטרון		קופיקו יוצא למסע עם חברים חדשים
מיקי האריה שאהב תות	תיאטרון	גן-ג'	עיבוד חדש לרב המכר שכתבה תרצה אתר
קריוס ובקטוס	תיאטרון	גן-א'	הצגה לילדים בנושא בריאות הפה והשיניים
<u>זהבה ושלושת הדובים - הצגת ילדים</u>	תיאטרון	גן-א'	תיאטרון אורנה פורת
המשאלה הגדולה- הצגת ילדים על חברות מפתיעה	תיאטרון	גן-ב'	

* כל ההפעלות הינן בגדר המלצה בלבד!